Warstwy modelu, wspólna decyzja

Czytelny podział informacji ułatwia koordynację

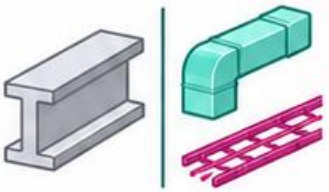
1 Nazwij warstwy

Przyjmij wspólny schemat zespołu.

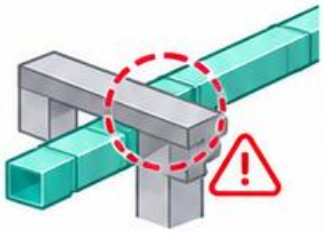
2 Oddziel zakresy

Pokazuj konstrukcję i instalacje osobno.

3 Sprawdź kolizje

Szukaj przecięć przed budową.

4 Ustal status

Oznacz elementy zatwierdzone i robocze.

- [x] Zatwierdzony
- [ ] Roboczy

5 Powiąż opis

Dodaj parametry potrzebne do decyzji.

6 Porządkuj widok

Ukrywaj warstwy niepotrzebne odbiorcy.

- Konstrukcja
- Wentylacja
- Elektryka
- Wyposażenie

7 Rejestruj uwagi

Przypisuj je do elementu i terminu.

8 Zaktualizuj model

Zamykaj uzgodnienia po zmianie.

Sprawdź projekt po zamieszkaniu

Użytkowanie pokazuje, co działa i co wymaga poprawy

1 Wybierz moment

Obserwuj budynek podczas zwykłego dnia.

2 Zapytaj mieszkańców

Poznaj wygodne i trudne miejsca.

3 Przejdź trasę

Sprawdź wejście, windę i wspólne strefy.

4 Zobacz światło

Porównaj warunki o różnych porach.

5 Posłuchaj

Zauważ hałas i miejsca ciszy.

6 Zapisz obserwacje

Opisuj sytuację bez oceniania osób.

7 Ustal priorytet

Wybierz zmianę o największym wpływie.

8 Wróć z wynikiem

Pokaż, co poprawiono.

Krytyka, która rozwija projekt

Zamień opinię w pytanie, kryterium i kolejną próbę

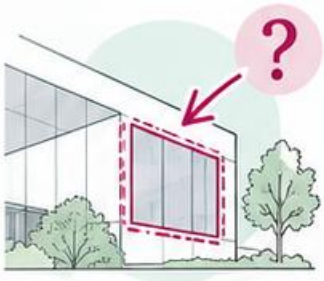
1 Pokaż cel

Przypomnij założenie projektu.

2 Zapytaj konkretnie

Wskaż miejsce wymagające oceny.

3 Oddziel problem

Nie utożsamiaj go od razu z rozwiązaniem.

Problem: • — • — ≠ Rozwiązanie: • — • —

4 Słuchaj argumentów

Zapisuj przykłady i potrzeby.

5 Porównaj kryteria

Sprawdź warianty na tych samych zasadach.

Kryterium	A	B	C
Funkcjonalność	✓	✓	✓
Doświetlenie	✓	✓	✓
Koszt	✓	✓	

6 Zachowaj mocne strony

Nie poprawiaj wszystkiego jednocześnie.

7 Wybierz zmianę

Ustal jej wpływ i koszt.

Zmiana: → Wpływ, → Koszt

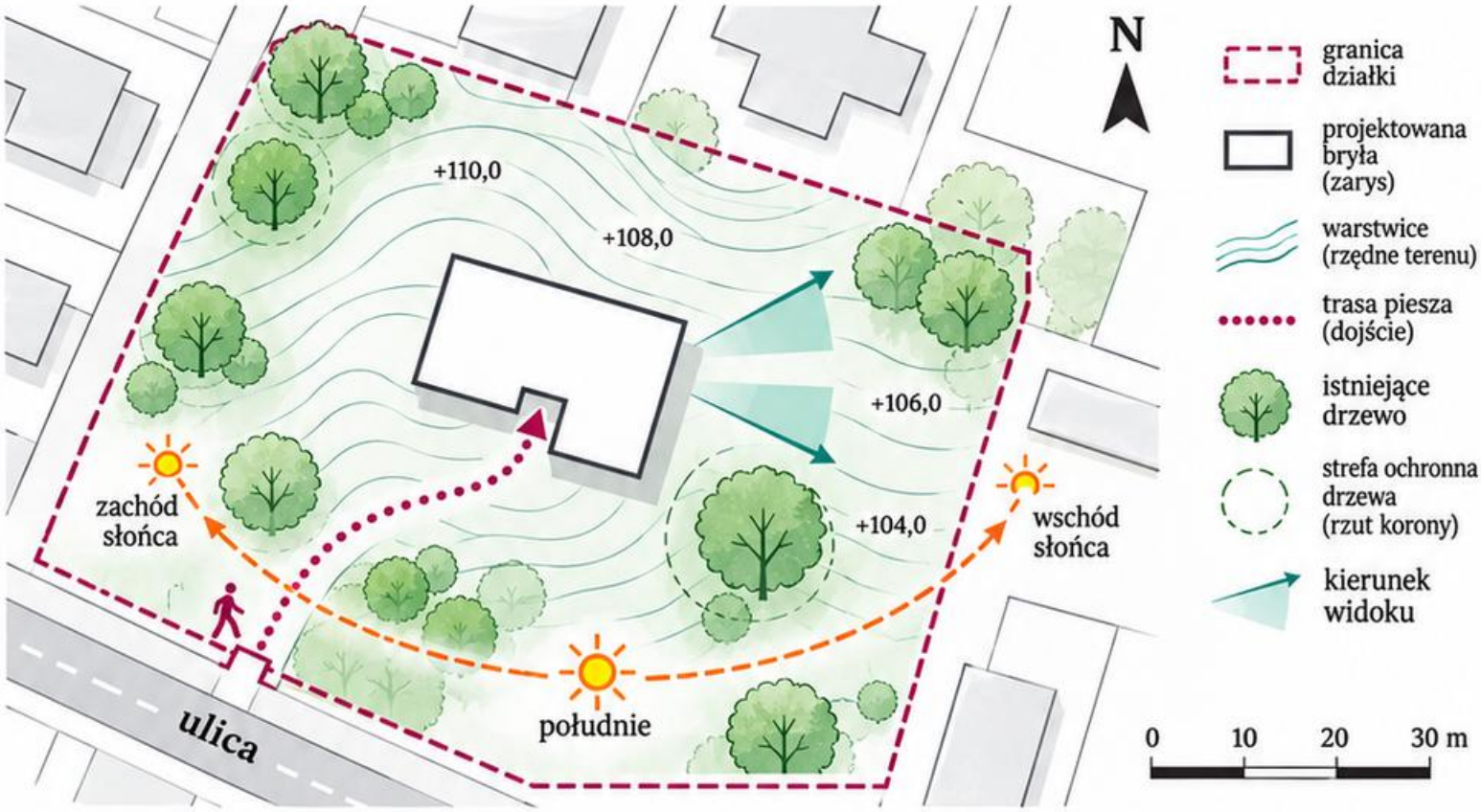
8 Wróć do rysunku

Sprawdź, czy uwaga poprawiła układ.

Plan zaczyna się od miejsca

Czytaj uwarunkowania przed ustawieniem bryły

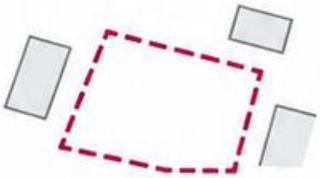
1 Północ

Zaznacz orientację na planie.

2 Granice

Uwzględnij działkę i sąsiedztwo.

3 Wejście

Powiąż je z dojściem od ulicy.

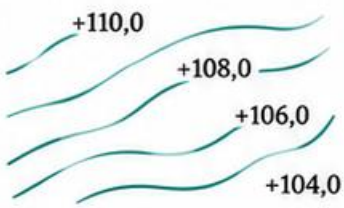
4 Słońce

Sprawdź zacienienie o różnych porach.

5 Teren

Zachowaj ważne różnice poziomów.

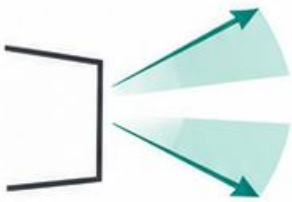
6 Zieleń

Zaznacz istniejące drzewa i ich strefy.

7 Widoki

Pokaż kierunki warte otwarcia.

8 Synteza

Zamień obserwacje w proste założenia.

Nowa funkcja, zachowana pamięć

Adaptacja łączy to, co istniejące, z potrzebami przyszłych użytkowników

1 **Zachowaj strukturę** — oceń, które elementy można ponownie wykorzystać.

2 **Poznaj możliwości** — sprawdź światło, wysokość i dostęp.

3 **Dopasuj program** — łącz funkcje do skali pomieszczeń.

4 **Uczyń wejście czytelnym** — pokaż nową funkcję od ulicy.

5 **Dodaj bezpieczne trasy** — oddziel dostawy od odwiedzających.

6 **Ułatw zmianę** — przewiduj podział przestrzeni bez ciężkiej przebudowy.

7 **Zachowaj ślady** — pokazuj historię bez dekoracyjnej imitacji.

8 **Zmierz efekt** — sprawdź użytkowanie po otwarciu.

Paleta materiałów z sensem

Zestawiaj faktury według trwałości, naprawy i dotyku

1 Funkcja

dobierz powierzchnię do intensywności użycia.

2 Kolor

sprawdź go w świetle dziennym i sztucznym.

3 Faktura

łącz materiały bez nadmiaru kontrastów.

4 Trwałość

oceń odporność i sposób konserwacji.

5 Naprawa

wybieraj rozwiązania z dostępnymi częściami.

6 Pochodzenie

sprawdzaj skład i transport.

7 Styk

zaprojektuj czyste połączenie warstw.

8 Próbka

obejrzyj zestaw w docelowym wnętrzu.

Od ustaleń do następnego etapu

Dobra współpraca kończy się jasnym podsumowaniem i konkretnym krokiem

1

Zbierz decyzje

Sprawdź, co zostało zatwierdzone.

2

Oznacz otwarte kwestie

Nazwij, czego jeszcze brakuje.

3

Przypisz osoby

Wskaż odpowiedzialnych za działania.

4

Ustal terminy

Zapisz daty kolejnych uzgodnień.

5

Zaktualizuj materiały

Popraw rysunki i zestawienia.

6

Potwierdź zakres

Przypomnij, co obejmuje kolejny etap.

7

Roześlij notatkę

Udostępnij ją wszystkim uczestnikom.

8

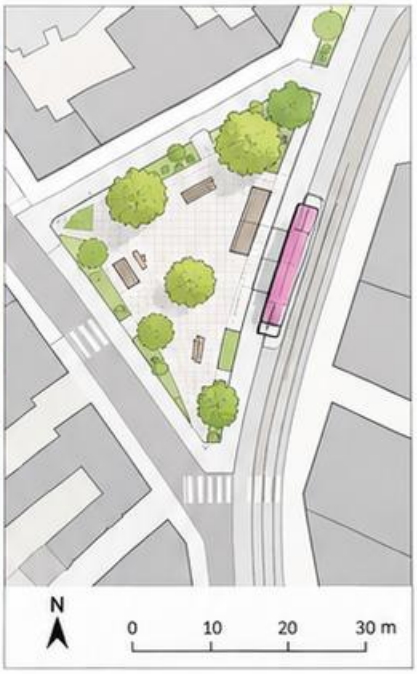
Zaplanuj start

Określ pierwsze zadanie po spotkaniu.

Opracowania 1809–1816: jakość przestrzeni wspólnej

Osiem pojęć do analizy placu i ulicy

Czytelny układ

Zrozumiały przebieg ulic i dojść ułatwia orientację. Zaznacz główne wejścia i punkty celu.

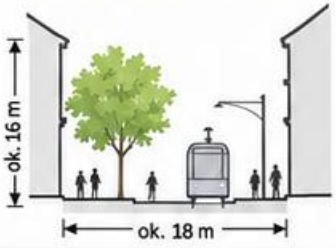
Aktywne partery

Usługi i wejścia przy ulicy mogą wspierać codzienną obecność ludzi. Sprawdź, co dzieje się na jej krawędzi.

Skala pieszego

Wysokość, szerokość i rytm elewacji odbieramy z poziomu chodnika. Porównaj przekrój ulicy z jej długością.

Miejsca zatrzymania

Ławka, cień lub poszerzenie chodnika tworzą powód, by zwolnić. Zaznacz je na planie użytkowania.

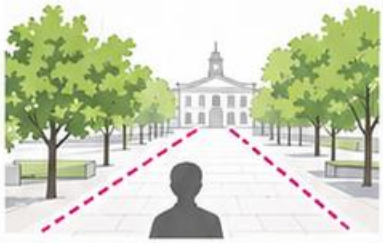
Ciągłość trasy

Przerwy, bariery i nieczytelne przejścia osłabiają dostępność. Przejdź trasę od przystanku do wejścia.

Widoczność

Otwarty widok pomaga rozpoznać kierunek i cel. Narysuj osie widokowe, nie zasłaniając ważnych dojść.

Różne pory dnia

Ruch i aktywności zmieniają się w czasie. Zapisz obserwacje rano, po południu i wieczorem.

Pytanie projektowe

Które elementy zachęcają do przebywania, a które służą tylko przejściu? Uzasadnij odpowiedź obserwacją.

Zapisz przykład z wybranego miejsca.

Opracowania 1817–1824: ulica jako przestrzeń ruchu

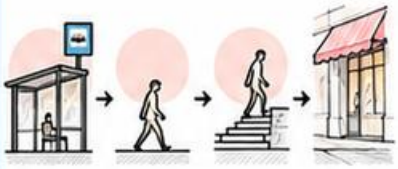
Czytaj przekrój, sekwencję i konflikt potrzeb

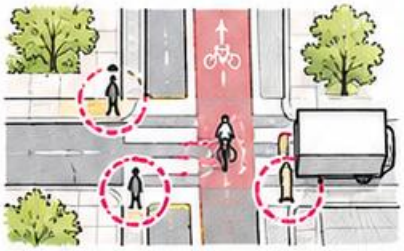
1 Przekrój ulicy

Pokaż relacje chodnika, jezdni, zieleni i zabudowy. Rysunek ujawnia konkurencję o szerokość pasa.

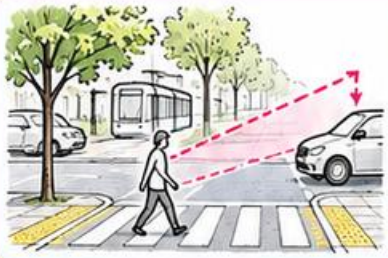
2 Sekwencja dojścia

Zapisz kolejne momenty od przystanku do celu: wejście, przejście, zmiana poziomu, orientacja.

3 Punkty konfliktu

Zaznacz miejsca, gdzie przecinają się ruch pieszy, rowerowy, dostawy lub postój.

4 Przejście przez ulicę

Sprawdź widoczność, ciągłość trasy i czytelność pierwszeństwa w wybranym wariancie.

5 Dostawy i obsługa

Dostawy wymagają dostępu, ale nie muszą dominować przestrzeni publicznej. Wskaż czas i miejsce obsługi.

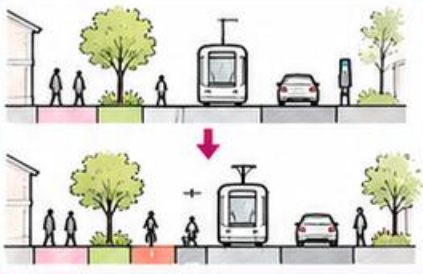
6 Cień i odpoczynek

Połącz miejsca siedzenia z cieniem i widokiem. Uwzględnij sezonową zmianę korony drzew.

7 Rytm parteru

Rozmieszczenie wejść, witryn i ślepych ścian wpływa na odbiór trasy. Zaznacz rytm elewacji.

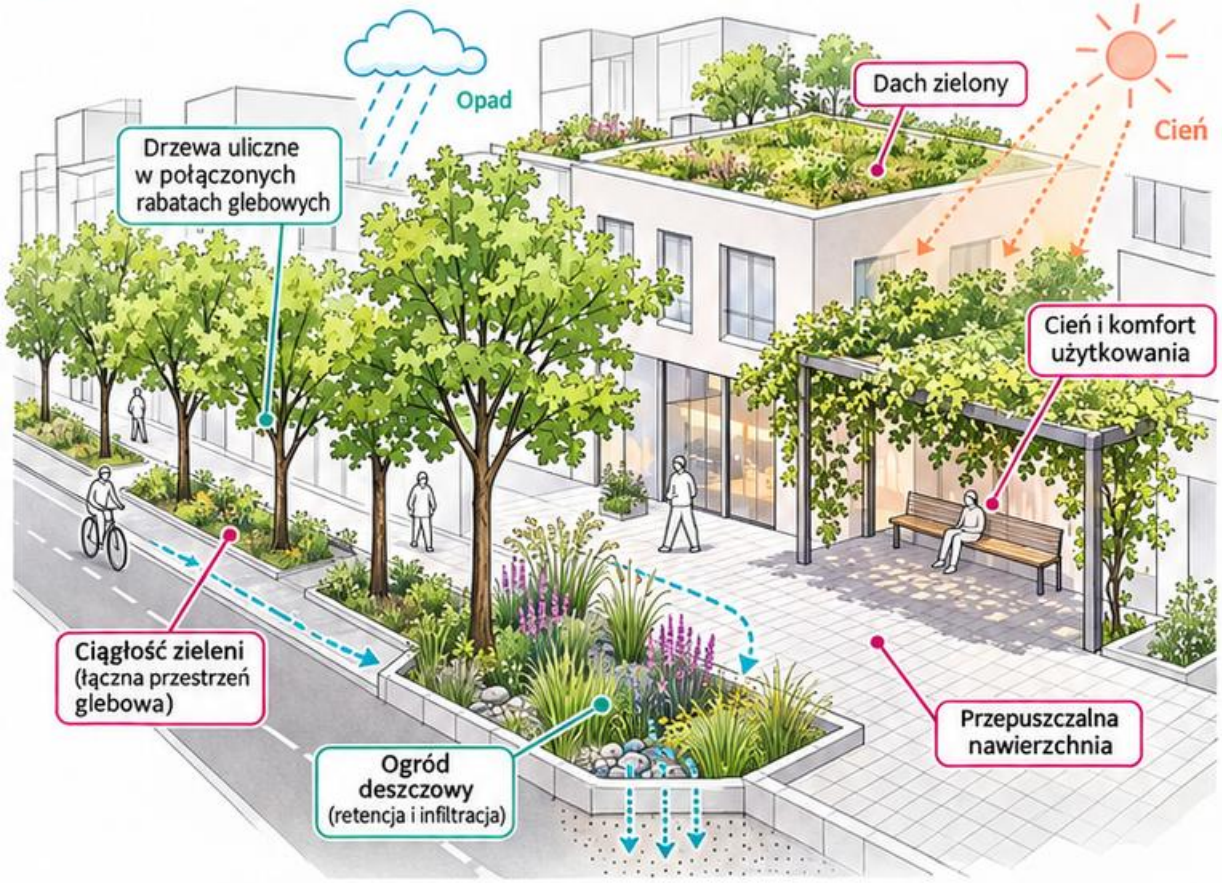

8 Test wariantu

Które potrzeby poprawia zmiana przekroju i jakie nowe konflikty może wprowadzić?

Opracowania 1825–1832: zielona infrastruktura ulicy

Łącz funkcje ekologiczne z codziennym użytkowaniem

PRZEPŁYWY

- Spływ wody z nawierzchni
- Infiltracja do gruntu
- Przelew (odpływ nadmiaru)

CIEŃ I MIKROKLIMAT

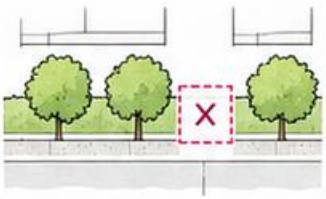
- Ruch cienia (zmiana w czasie)
- Strefa cienia (chłodzenie, większy komfort)

ELEMENTY

- Zieleń (drzewa, krzewy, byliny)
- Nawierzchnia przepuszczalna
- Zieleń dachowa

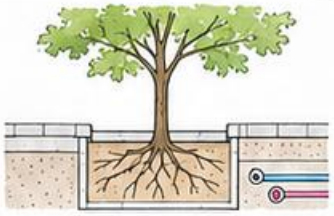
1 Ciągłość zieleni

Łącz drzewa i tereny biologicznie czynne w czytelny układ. Zaznacz przerwy i ich przyczyny.

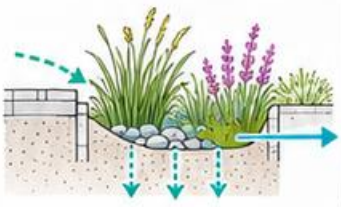
2 Gleba dla drzew

Przestrzeń korzeniowa wpływa na rozwój nasadzeń. Koordynuj ją z sieciami i nawierzchnią.

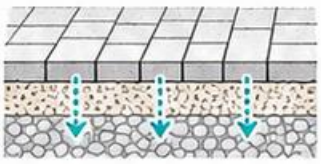
3 Retencja opadu

Ogród deszczowy może przejąć część spływu z utwardzonej powierzchni. Pokaż kierunek dopływu i przelew.

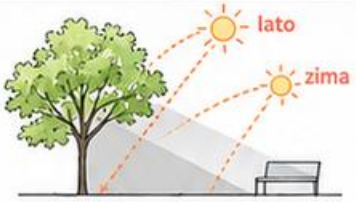
4 Przepuszczalna nawierzchnia

Wybierz ją tam, gdzie pozwalają warunki i sposób użytkowania. Sprawdź podbudowę oraz utrzymanie.

5 Cień w czasie

Korona drzewa daje inny cień w różnych porach i sezonach. Narysuj miejsca osłonięte oraz nasłonecznione.

6 Dach zielony

Zieleń dachowa wspiera retencję i komfort, lecz wymaga współpracy z konstrukcją i warstwami dachu.

7 Bioróżnorodność

Dobieraj zróżnicowane siedliska i roślinność do warunków miejsca. Nie traktuj zieleni jak dekoracyjnego dodatku.

8 Plan utrzymania

Kto podlewa, czyści i kontroluje rozwiązanie? Dopisz odpowiedzialność do założeń projektu.

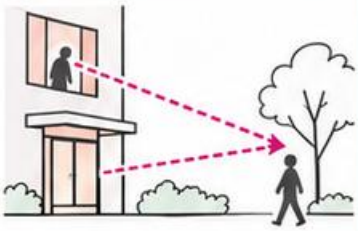

Opracowania 1833–1840: komfort i bezpieczeństwo miejsca

Analizuj odczucia, widoczność i codzienne użytkowanie

Widoczność

Sprawdź, czy wejścia, trasy i punkty orientacyjne są czytelne z różnych miejsc.

Światło po zmroku

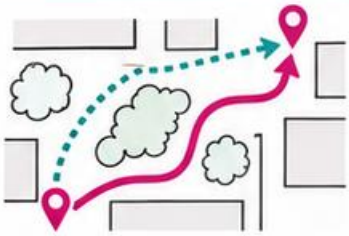
Rozmieść światło z myślą o ciągłości dojścia i komforcie. Unikaj olśnienia i ciemnych przerw.

Naturalna obserwacja

Aktywne okna i wejścia mogą wspierać obecność użytkowników. Pokaż relację parteru z przestrzenią.

Wybór trasy

Porównaj trasę najkrótszą z bardziej czytelną i dostępną. Zapisz, dlaczego użytkownik wybiera jedną z nich.

Czytelne granice

Rozpoznawalne przejścia między publicznym a półpublicznym ograniczają niejasność użytkowania.

Różne grupy

Obserwuj potrzeby dzieci, seniorów, osób z niepełnosprawnościami i opiekunów. Nie zakładaj jednego użytkownika.

Utrzymanie

Zadbana nawierzchnia, działające oświetlenie i widoczna zieleń wpływają na codzienne korzystanie.

Ocena po wdrożeniu

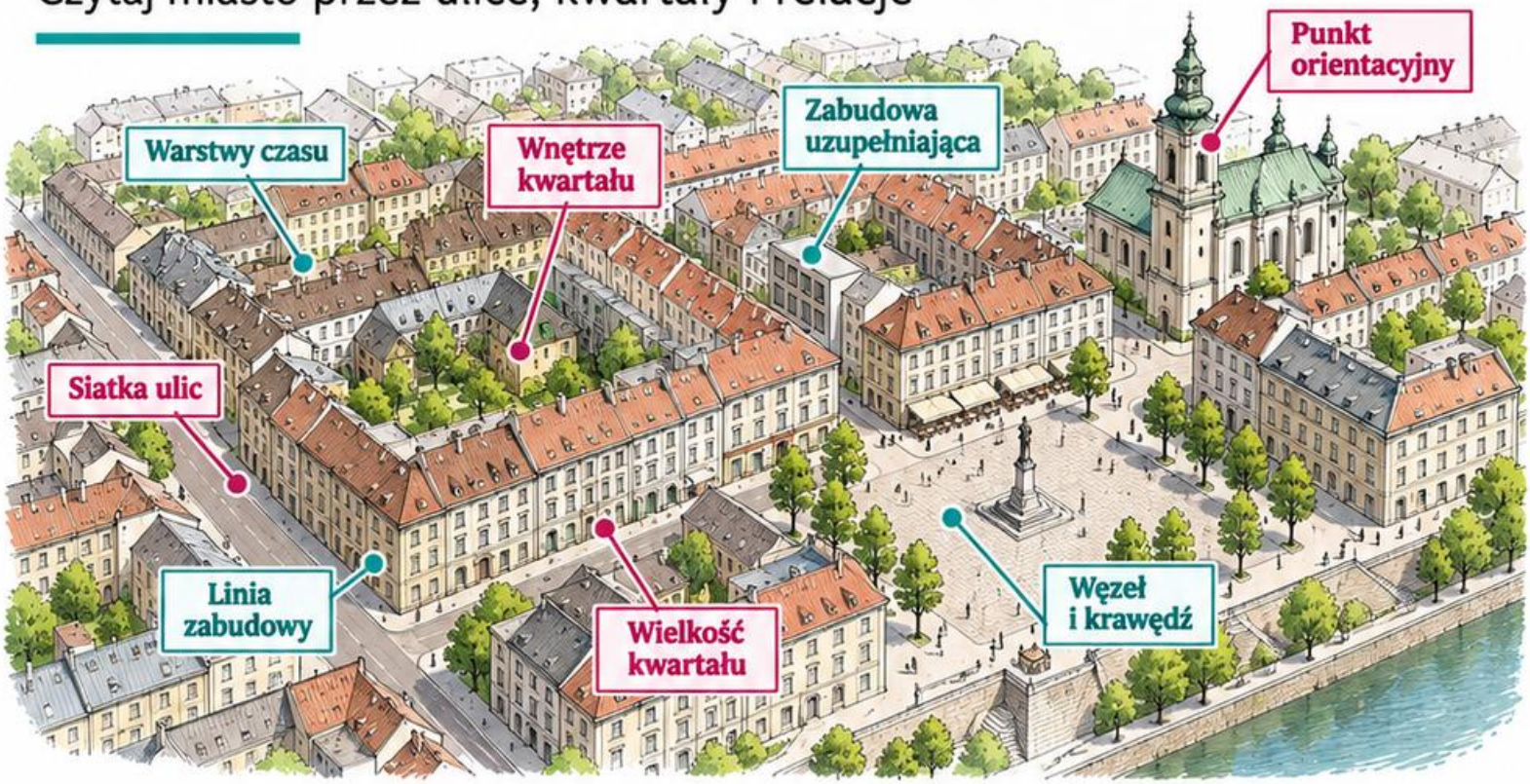

Jak sprawdzisz, czy miejsce działa po otwarciu? Wybierz obserwację, rozmowę lub mapę aktywności.

Oddziel obserwację od przypuszczenia.

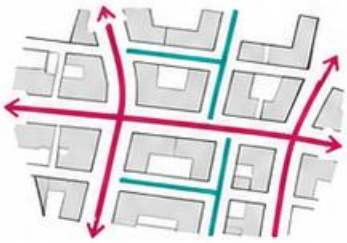
Opracowania 1841–1848: morfologia i układ urbanistyczny

Czytaj miasto przez ulice, kwartały i relacje

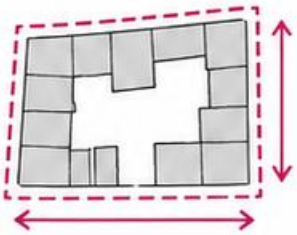
1. Siatka ulic

Rozpoznaj hierarchię i ciągłość ulic. Zaznacz połączenia, zakończenia i miejsca zmiany kierunku.

2. Wielkość kwartału

Porównaj długość dojść, liczbę przejść i dostęp do wnętrza kwartału.

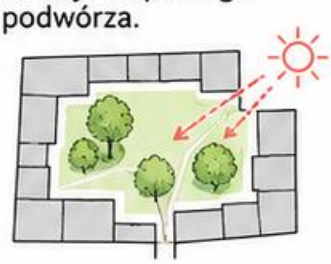
3. Linia zabudowy

Sprawdź, gdzie elewacje tworzą pierzeję, a gdzie cofnięcie zmienia charakter ulicy.

4. Wnętrze kwartału

Zbadaj dostęp, nasłonecznienie, prywatność i możliwe funkcje wspólnego podwórza.

5. Węzeł i krawędź

Węzeł skupia ruch lub aktywność, a krawędź może oddzielać obszary. Pokaż ich rolę na planie.

6. Zabudowa uzupełniająca

Nowy budynek powinien odpowiadać na skalę i układ miejsca, zachowując własną czytelność.

7. Punkt orientacyjny

Rozpoznawalny obiekt porządkuje obraz okolicy. Zaznacz widoki prowadzące do niego.

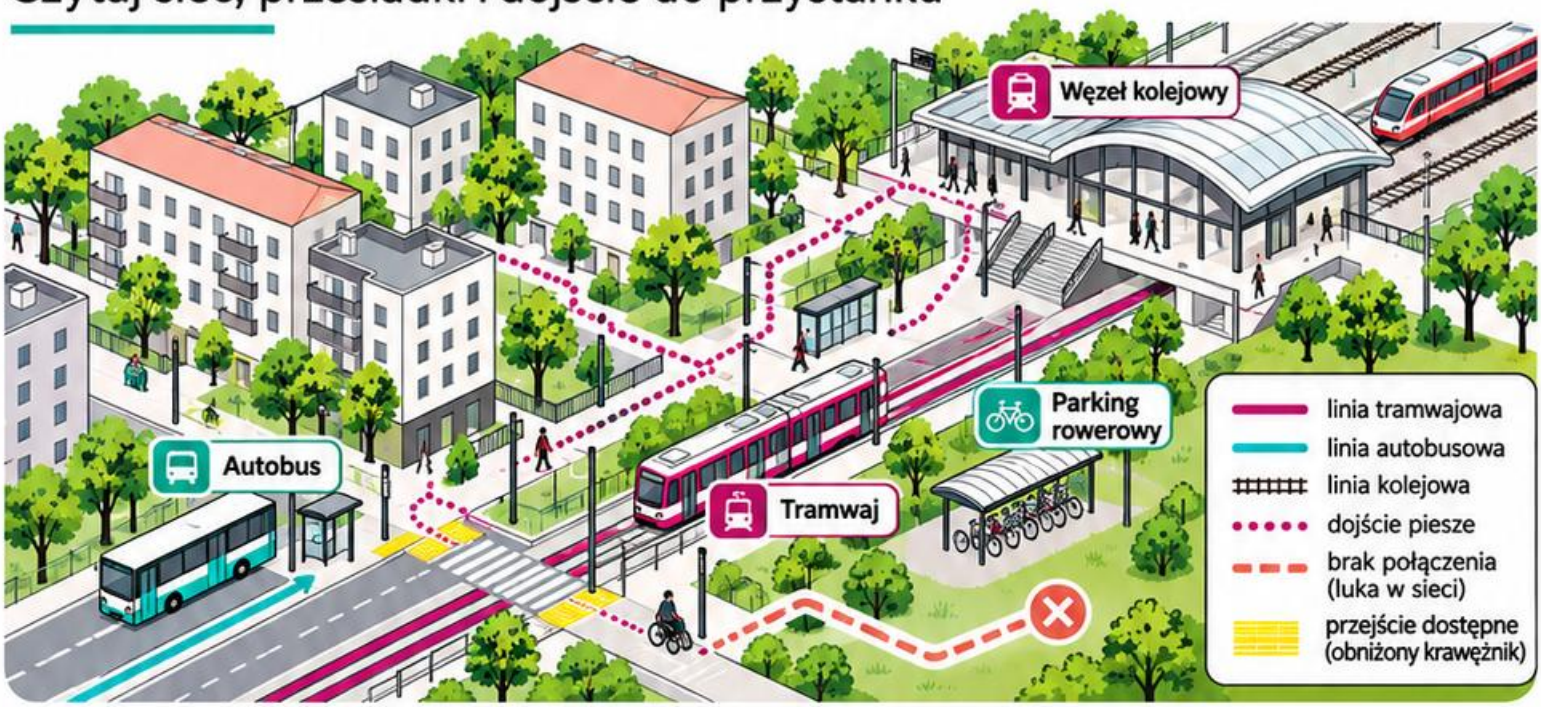
8. Warstwy czasu

Oznacz, które elementy są starsze, przekształcone i nowe. Nie wyciągaj wniosków bez źródeł.

Opracowania 1849–1856: dostępność transportu

Czytaj sieć, przesiadki i dojście do przystanku

1 Zasięg przystanku

Zaznacz obszar dojścia i bariery, które wydłużają trasę. Nie traktuj okręgu na mapie jak rzeczywistego czasu.

2 Przesiadka

Sprawdź ciągłość między peronem, przystankiem i kolejnym środkiem transportu.

3 Bezpośrednia trasa

Liczba skrętów i przejść wpływa na czytelność dojścia. Porównaj trasę prostą z istniejącym układem.

4 Dostęp bez barier

Prześledź poziomy, krawężniki, przejścia i informację na całej drodze od ulicy do peronu.

5 Różne pory

Rozkład i częstotliwość zmieniają wygodę podróży. Zbadaj wybrane godziny i dzień tygodnia.

6 Rower i transport

Bezpieczne dojście i miejsce postoju mogą wspierać podróż łączoną. Pokaż konflikt z ruchem pieszym.

7 Przystanek jako miejsce

Cień, siedzenie, widoczność i informacja wpływają na oczekiwanie. Zbadaj je na miejscu.

8 Brak połączenia

Gdzie sieć urywa się lub omija ważny cel? Zaznacz lukę i zaproponuj sposób jej sprawdzenia.

Mapuj rzeczywistą drogę, nie tylko linię na planie.

Opracowania 1857–1864: mieszanie funkcji

Sprawdzaj relacje programu, godzin działania i otoczenia

1 Mapa funkcji

Oznacz mieszkanie, usługi, pracę, edukację i rekreację. Pokaż, gdzie programy się spotykają.

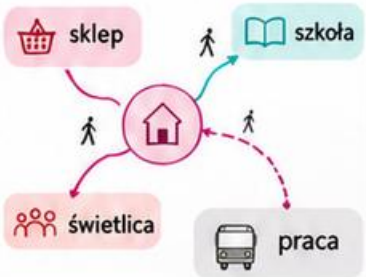
2 Dzień i wieczór

Godziny aktywności zmieniają ruch i hałas. Porównaj użytkowanie miejsca o różnych porach.

3 Codzienne potrzeby

Zapisz, które cele są blisko, a które wymagają podróży. Oceniaj rzeczywistą trasę, nie sam dystans.

4 Styk funkcji

Przejście między usługą a mieszkaniem wymaga uwagi na prywatność, dostawy i wejścia.

5 Parter i ulica

Program parteru wpływa na aktywność krawędzi. Narysuj wejścia i odcinki bez kontaktu z ulicą.

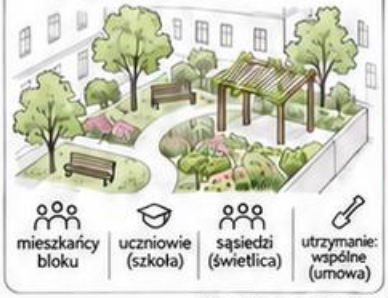
6 Cicha krawędź

Przy funkcji wrażliwej na hałas rozważ układ pomieszczeń, zieleń lub dziedziniec jako warstwę ochronną.

7 Wspólna przestrzeń

Określ, kto może korzystać z podwórza i kto odpowiada za jego utrzymanie.

8 Test programu

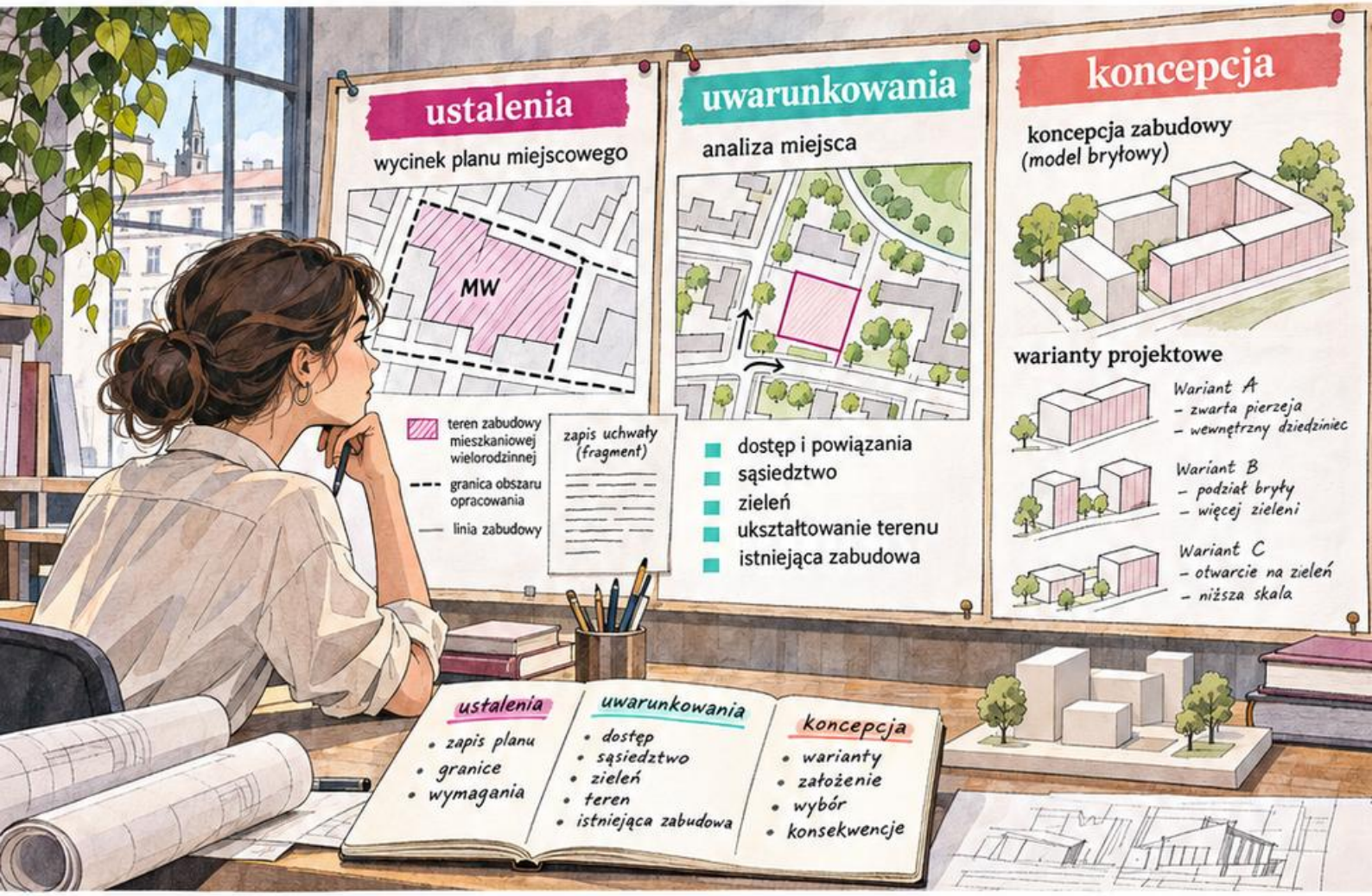
Która funkcja wspiera pozostałe, a która może tworzyć konflikt? Uzasadnij scenariuszem użytkowania.

Program oceniaj przez relacje, nie etykiety.

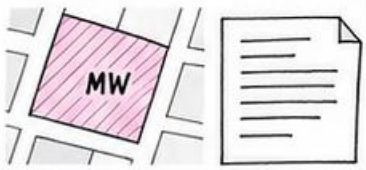
Opracowania 1865–1872: plan miejscowy i projekt

Oddziel zapis planu, uwarunkowania i własną koncepcję

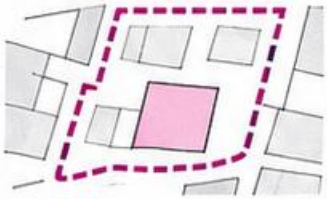
Zapis planu

Odczytaj oznaczenia i tekst uchwały razem. Sam symbol na mapie nie wyjaśnia wszystkich ustaleń.

Granice obszaru

Sprawdź, czy działka i planowane działania leżą w granicach opracowania.

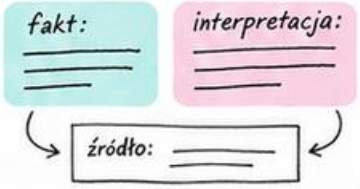
Warunki miejsca

Zbierz dostęp, sąsiedztwo, zieleń, ukształtowanie i istniejącą zabudowę.

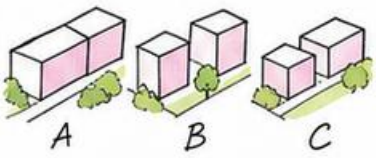
Wniosek z analizy

Oddziel fakt zaobserwowany od interpretacji. Zapisz źródło każdego istotnego wniosku.

Możliwe warianty

Pokaż różne odpowiedzi projektowe i kryteria ich porównania.

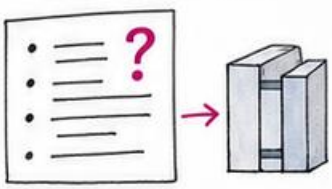
Założenie projektowe

Połącz potrzebę użytkownika z uwarunkowaniem miejsca i decyzją przestrzenną.

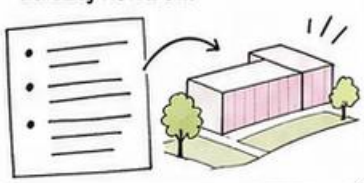
Kwestia do wyjaśnienia

Wypisz niejasne zapisy i skieruj pytanie do właściwego źródła lub specjalisty.

Ślad decyzji

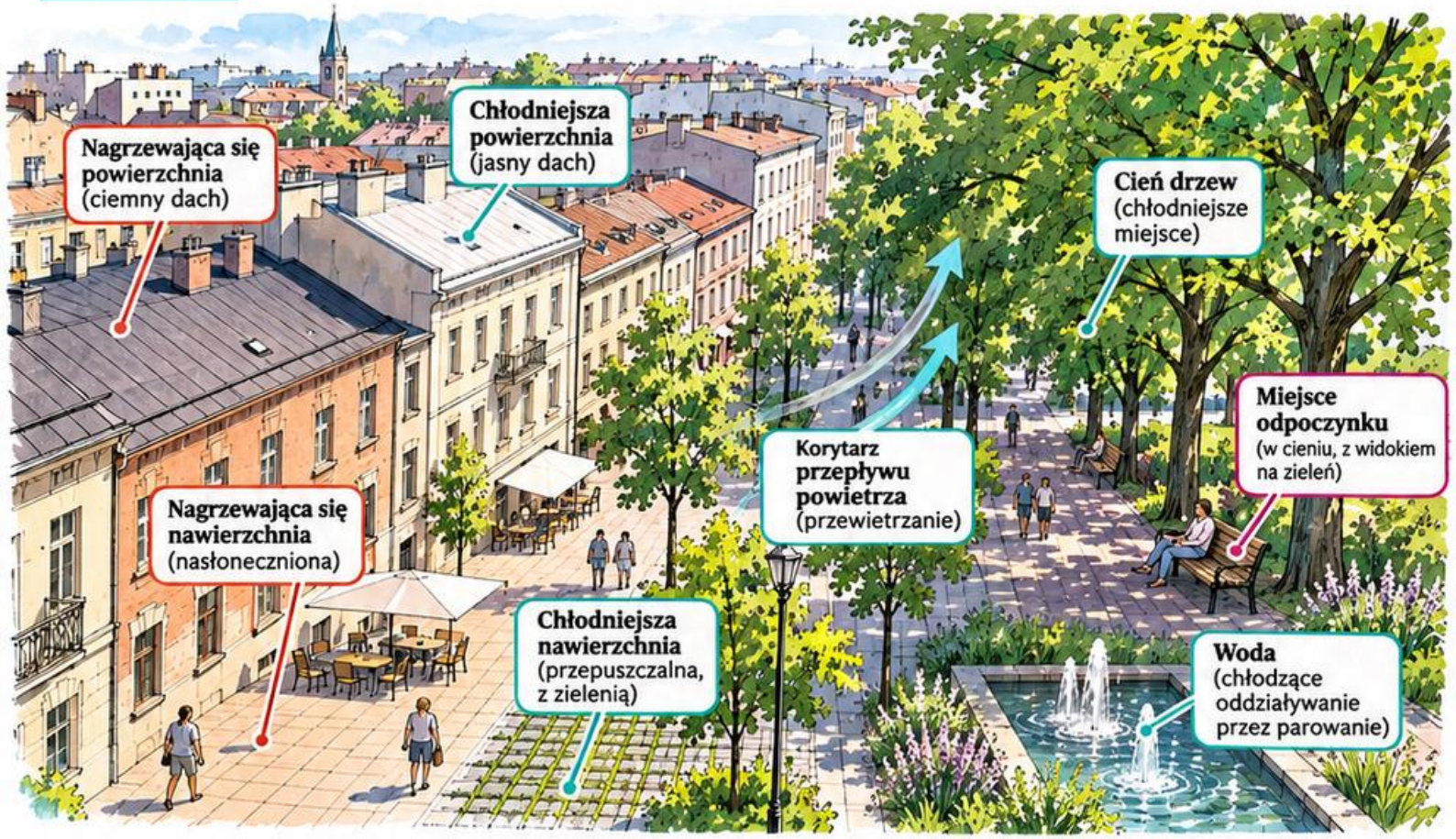
Zapisz, co zdecydowało o wyborze wariantu i jakie konsekwencje wymaga dalszej kontroli.

Projektuj na podstawie sprawdzonych ustaleń i źródeł.

Opracowania 1873–1880: komfort cieplny w mieście

Rozpoznaj materiały, cień, przepływ powietrza i miejsca odpoczynku

1 Nagrzewanie nawierzchni

Porównaj nasłonecznione, zacienione i przepuszczalne powierzchnie. Opisz różnicę bez zgadywania temperatury.

2 Cień budynku

Bryła i orientacja ulicy zmieniają cień w ciągu dnia oraz sezonu. Zaznacz miejsca wymagające obserwacji.

3 Cień drzew

Korona osłania chodnik, lecz jej efekt zależy od gatunku i pory roku. Sprawdź warunki nasadzeń.

4 Przepływ powietrza

Układ zabudowy może wspierać lub ograniczać przewietrzanie. Zbadaj przeszkody i otwarte kierunki.

5 Woda i parowanie

Zieleń i woda wpływają na odczuwanie miejsca. Rozważ dostępność, utrzymanie i bezpieczeństwo użytkowania.

6 Miejsce odpoczynku

Łącz cień, siedzenie, widok i łatwe dojście. Ustal, kto będzie korzystał z tej strefy.

7 Powierzchnia dachu

Zieleń lub jasne wykończenie mogą wspierać komfort, jeśli pozwalają na to konstrukcja i eksploatacja.

8 Mapa obserwacji

Zapisuj słońce, cień, wiatr i aktywność użytkowników. Odróżnij własne wrażenie od pomiaru.

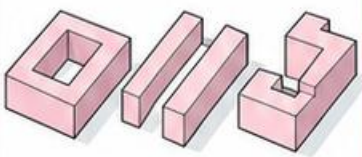
Opracowania 1881–1888: gęstość a jakość życia

Porównuj relacje przestrzenne, nie samą intensywność zabudowy

Ilość i układ

Sama liczba budynków nie opisuje jakości. Zbadaj ich rozmieszczenie, wysokość i relację do ulicy.

Dostęp do światła

Porównaj zacienienie mieszkań, podwórza i przestrzeni wspólnej w różnych wariantach.

Przestrzeń wspólna

Sprawdź, czy mieszkańcy mają dostęp do miejsca spotkania, odpoczynku lub zabawy.

Prywatność

Ustawienia okien, balkonów i ścieżek wpływają na relacje między wnętrzem a podwórzem.

Obsługa codzienna

Uwzględnij rowery, odpady, dostawy i dostęp służb w układzie budynków.

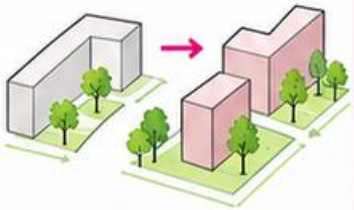
Zieleń a zabudowa

Dopasuj nasadzenia do gleby, światła i przestrzeni korzeniowej; nie rysuj zieleni bez miejsca na rozwój.

Różne warianty

Porównaj, jak zmiana bryły wpływa na dojścia, cień, widok i użyteczność wspólnego terenu.

Bilans jakości

Wskaż korzyści i koszty każdego wariantu. Podaj, co wymaga sprawdzenia w dalszym projekcie.

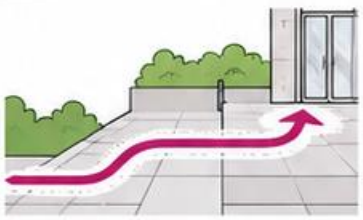

Opracowania 1889–1896: dostępność przestrzeni publicznej

Prześledź całą trasę z perspektywy różnych użytkowników

1 Ciągła trasa

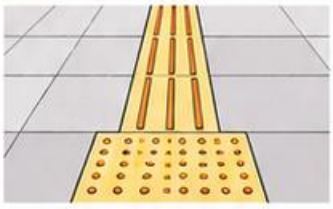
Sprawdź, czy dojście od ulicy do celu nie urywa się na krawężniku, schodach lub przeszkodzie.

2 Orientacja

Czytelne punkty, kontrast i informacja pomagają odnaleźć kierunek. Przetestuj drogę bez znajomości miejsca.

3 Dotyk i faktura

Elementy dotykowe wspierają orientację, jeśli prowadzą do właściwego celu i nie tworzą bariery.

4 Różne poziomy

Zapewnij czteln e i dostępne połączenia między poziomami. Sprawdź je w dokumentacji i przepisach.

5 Odpoczynek po drodze

Rozmieść miejsca odpoczynku tak, by nie blokowały przejścia i oferowały różne warunki siedzenia.

6 Dźwięk otoczenia

Hałas i pogłos mogą utrudniać komunikację. Zbadaj źródła i miejsca spokojniejszej rozmowy.

7 Bezpieczne krawędzie

Wykryj ryzyko upadku, kolizji i nagłej zmiany poziomu. Zaprojektuj czytelne ostrzeżenie.

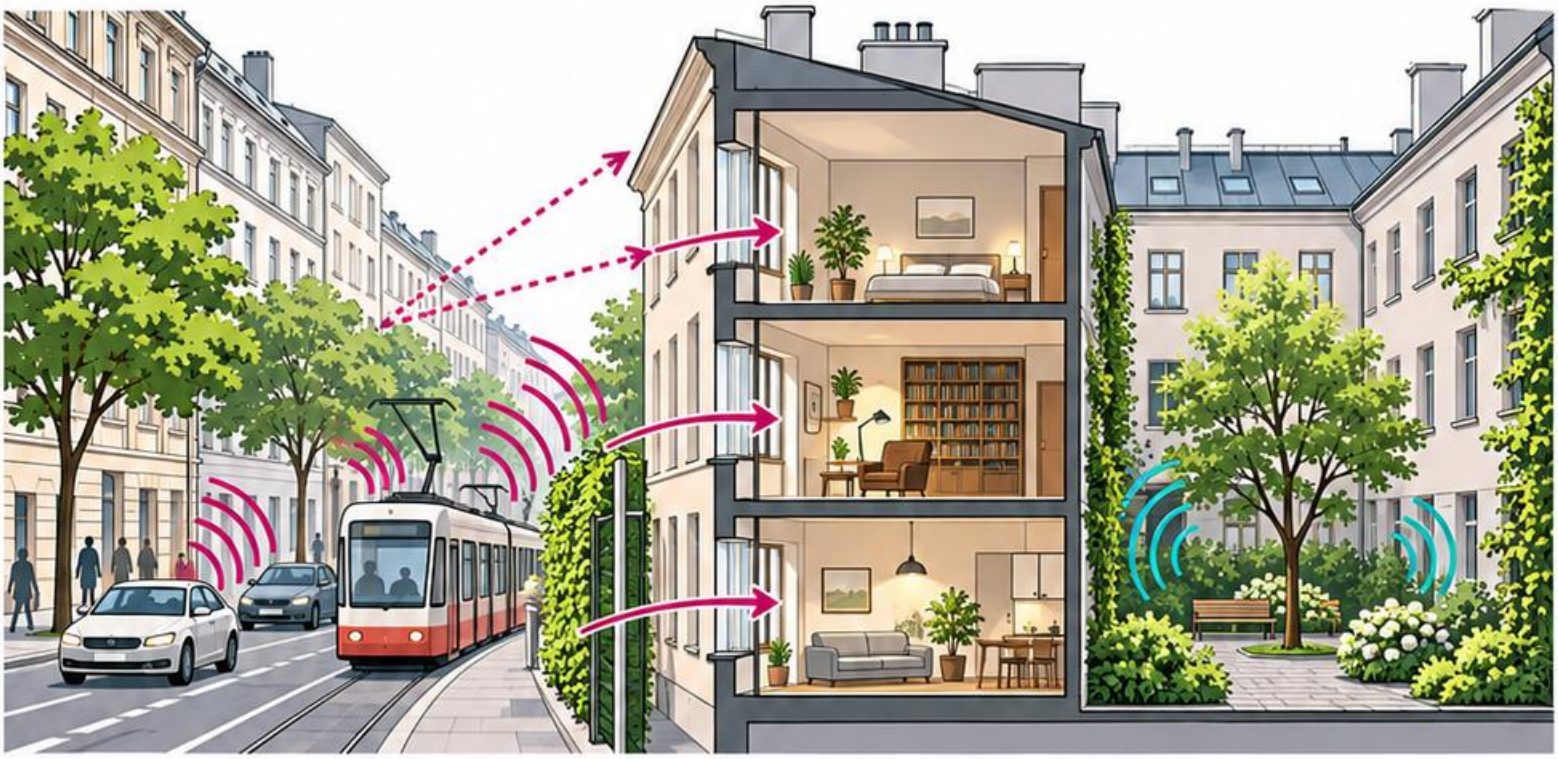
8 Test z użytkownikiem

Poproś osoby o różnych potrzebach o przejście trasy. Zapisz problem i poprawkę.

Opracowania 1897–1904: dźwięk w przestrzeni miejskiej

Rozpoznaj źródła, drogę dźwięku i miejsca wrażliwe

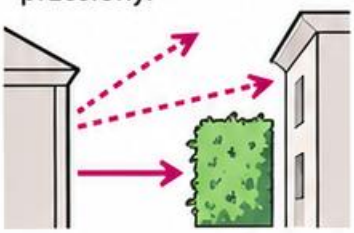
1. Źródło hałasu

Zaznacz ruch, urządzenia, dostawy i aktywności, które wytwarzają dźwięk.

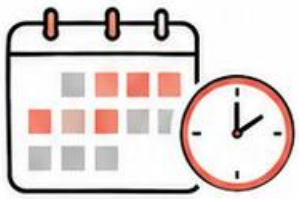
2. Droga przenoszenia

Sprawdź odbicia od elewacji, otwarty widok na źródło i możliwe przesłony.

3. Pora i rytm

Obserwuj, kiedy pojawia się hałas i jak długo trwa. Zapisz warunki pomiaru lub obserwacji.

4. Funkcja wrażliwa

Sypialnia, czytelnia i miejsce rozmowy mają różne potrzeby akustyczne. Zaznacz je w programie.

5. Dziedziniec

Zamknięty układ może osłonić od ulicy, ale odbicia także wpływają na komfort.

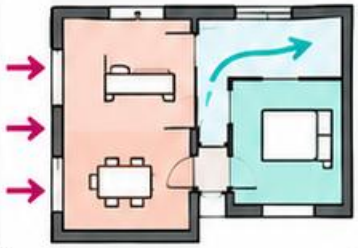
6. Zieleń i przesłony

Rozważ je jako część układu przestrzeni, nie jako uniwersalne rozwiązanie problemu hałasu.

7. Układ pomieszczeń

Umieść strefę mniej wrażliwą od strony źródła i sprawdź skutki dla wentylacji oraz światła.

8. Kiedy potrzebny pomiar

Gdy decyzja zależy od poziomu dźwięku, wskaż pomiar i właściwą metodę zamiast zgadywać.

Opracowania 1905–1912: lokalna tożsamość i pamięć

Rozpoznawaj znaczenia, nie kopiuj powierzchownych motywów

Ślady użytkowania

Obserwuj, gdzie ludzie skracają drogę, zatrzymują się lub omijają przeszkodę.

Pamięć miejsca

Zbierz relacje mieszkańców i dostępne źródła. Oddziel wspomnienie od udokumentowanego faktu.

Zachowane elementy

Zaznacz obiekty, układ i detale, które nadają miejscu rozpoznawalny charakter.

Codzienny rytuał

Targ, spotkanie czy droga do szkoły mogą tworzyć rytm przestrzeni. Sprawdź to w obserwacji.

Adaptacja budynku

Nowa funkcja może wykorzystać istniejącą strukturę, jeśli odpowiada na potrzeby i ograniczenia obiektu.

Nowy element

Współczesny dodatek powinien być czytelny i powiązany z miejscem bez udawania historycznego.

Głos użytkowników

Zapytaj różne grupy, czego potrzebują i czego chcą zachować. Ujawnij sprzeczne oczekiwania.

Test znaczenia

Czy projekt wzmacnia charakter miejsca, czy tylko używa jego dekoracyjnych skojarzeń? Uzasadnij wybór.

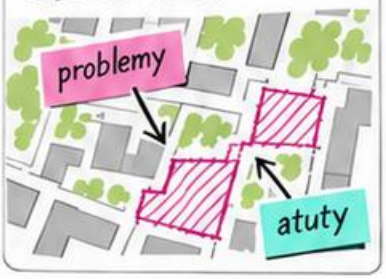
Opracowania 1913–1920: rewitalizacja i zmiana

Łącz analizę przestrzeni z potrzebami obecnych użytkowników

1 Diagnoza miejsca

Zapisz problemy i atuty na planie. Rozdziel obserwację przestrzeni od opinii o jej użytkownikach.

2 Głosy mieszkańców

Rozmawiaj z osobami o różnych doświadczeniach. Udokumentuj, kogo nie udało się zaprosić.

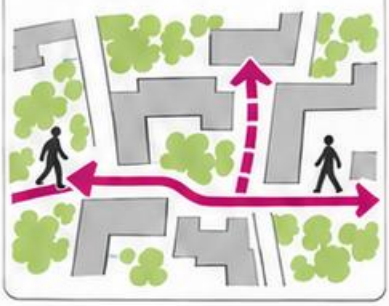
3 Codzienne funkcje

Sprawdź, jakie usługi, trasy i miejsca spotkań są potrzebne przed rozpoczęciem projektu.

4 Zachowanie ciągłości

Zmiana przestrzeni nie powinna odcinać ważnych dojść ani aktywności istniejących w okolicy.

5 Adaptacja zamiast rozbiórki

Oceń stan, możliwości i ograniczenia budynku, zanim zaproponujesz nowe wykorzystanie.

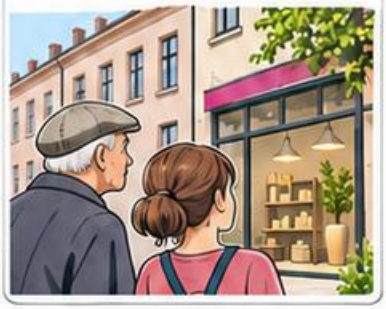
6 Etapy działań

Wskaż, co można poprawić od razu, a co wymaga projektu, uzgodnień i finansowania.

7 Ryzyko przesunięcia

Zbadaj, czy zmiana może utrudnić dotychczasowym użytkownikom pozostanie w okolicy.

8 Ocena efektu

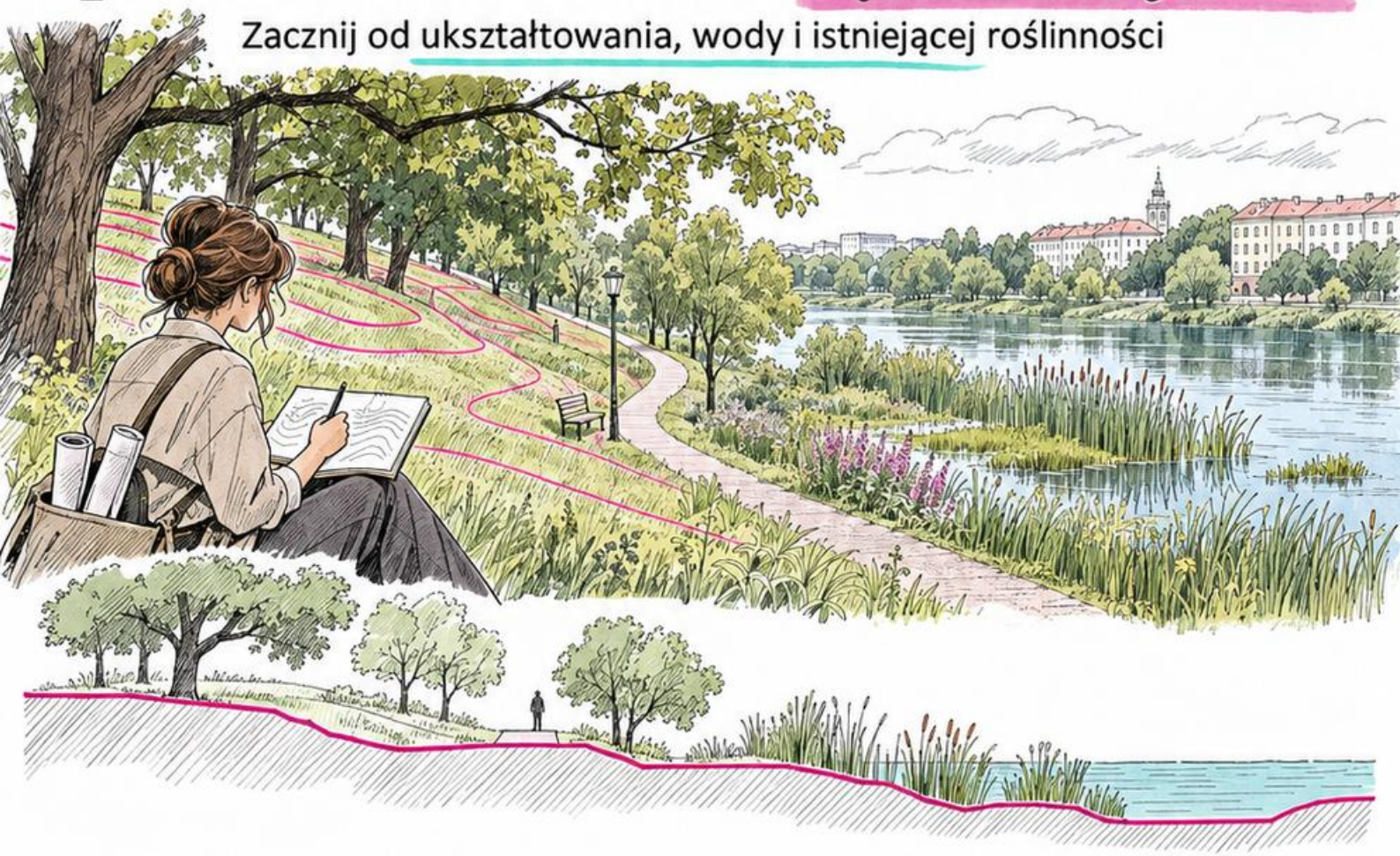
Po realizacji sprawdź dostęp, użytkowanie i opinię mieszkańców. Wróć do nierozwiązanych problemów.

Zmiana jest trwała, gdy służy codziennemu życiu.

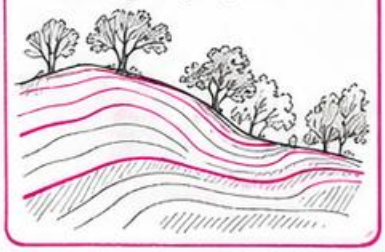
Opracowania 1921–1928: czytanie krajobrazu

Zacznij od ukształtowania, wody i istniejącej roślinności

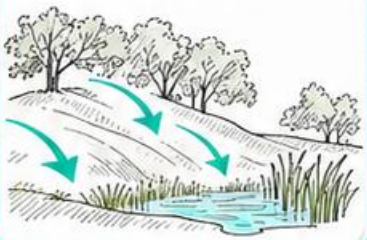
1. Rzeźba terenu

Odczytaj grzbiety, obniżenia i naturalne spadki. Sprawdź je w wiarygodnym podkładzie.

2. Kierunek spływu

Zaznacz, dokąd odpływa woda po opadzie i gdzie może się zatrzymywać.

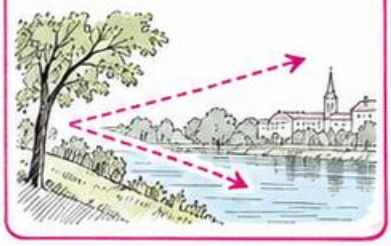
3. Istniejąca zieleń

Zapisz gatunki, kondycję i rolę drzew. Nie planuj usunięcia bez rozpoznania wartości.

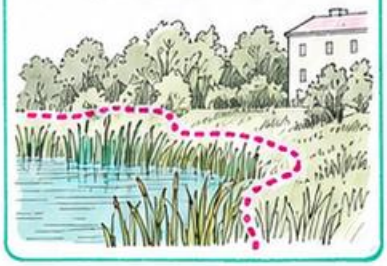
4. Widok i ekspozycja

Zaznacz ważne kierunki widokowe oraz miejsca narażone na wiatr lub słońce.

5. Granica siedlisk

Rozpoznaj styk wody, roślinności i zabudowy. Unikaj rozdzielania powiązanych siedlisk.

6. Trasa w terenie

Przebieg drogi dostosuj do ukształtowania i potrzeb użytkowników. Sprawdź dostępność po deszczu.

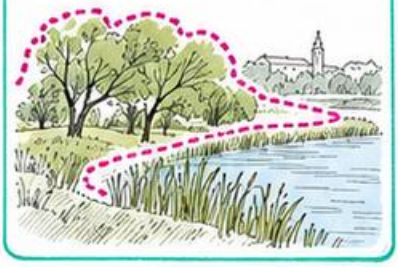
7. Sezonowa zmiana

Oglądaj krajobraz w różnych porach roku. Zapisz, co zmienia się w roślinności i użytkowaniu.

8. Wniosek krajobrazowy

Który element miejsca powinien prowadzić projekt? Uzasadnij wybór obserwacją i mapą.

Opracowania 1929–1936: park jako sekwencja miejsc

Układaj wejścia, trasy, aktywności i strefy odpoczynku

1 Czytelne wejścia

Oznacz, skąd użytkownicy wchodzą i które kierunki prowadzą do ważnych celów.

2 Główna trasa

Prowadź ciąg pieszy przez miejsca aktywności, nie przecinając bez potrzeby stref odpoczynku.

3 Trasa dostępna

Sprawdź nawierzchnię, nachylenie, odpoczynek i połączenie z chodnikiem.

4 Strefy aktywności

Oddziel funkcje wymagające ruchu od miejsc przeznaczonych na ciszę i obserwację przyrody.

5 Widoczność ścieżki

Czytelny przebieg trasy wspiera orientację. Uważaj na zakręty za gęstą roślinnością.

6 Miejsce odpoczynku

Powiąż ławkę z cieniem, dostępem i widokiem. Zostaw przestrzeń na swobodne korzystanie.

7 Wejście do przyrody

Pozwól poznać siedlisko bez niszczenia jego wrażliwych fragmentów.

8 Plan użytkowania

Które elementy działają rano, w dzień i wieczorem? Zapisz obserwację i potrzebę utrzymania.

Projektuj ruch i bezruch jako jeden układ.

Opracowania 1937–1944: dobór roślin do miejsca

Łącz warunki siedliska, funkcję i przyszłą pielęgnację

1. Warunki siedliska

Zapisz światło, wilgotność, glebę i wiatr przed wyborem roślin.

2. Roślina we właściwym miejscu

Dopasuj gatunek do warunków oraz dostępnej przestrzeni, zamiast wymagać od niego ciągłej korekty.

3. Dojrzały rozmiar

Zaplanuj miejsce dla korony i korzeni. Sprawdź kolizje z elewacją, sieciami i ruchem.

4. Warstwa roślinności

Połącz funkcje drzew, krzewów i roślin okrywowych w czytelną kompozycję.

5. Zmienność sezonu

Uwzględnij kwitnienie, liście, owoce i okres spoczynku w odbiorze przestrzeni.

6. Wsparcie siedlisk

Dobieraj rośliny i schronienia do lokalnych warunków oraz potrzeb utrzymania.

7. Woda dla nasadzeń

Powiąż podlewanie, retencję i odpływ z układem roślin oraz zarządzaniem terenem.

8. Plan pielęgnacji

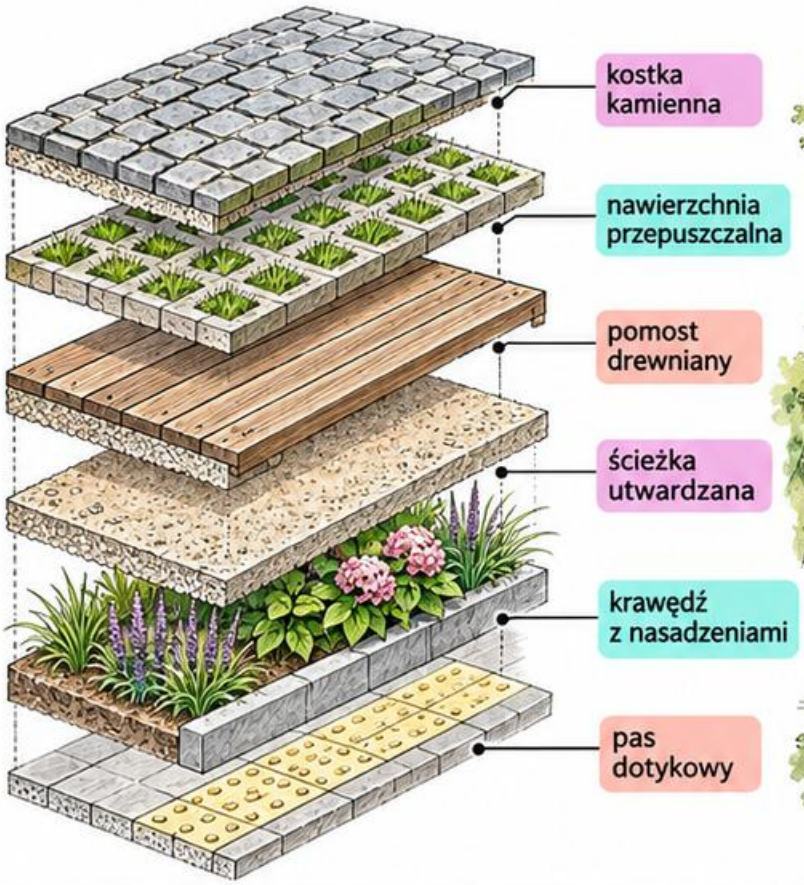

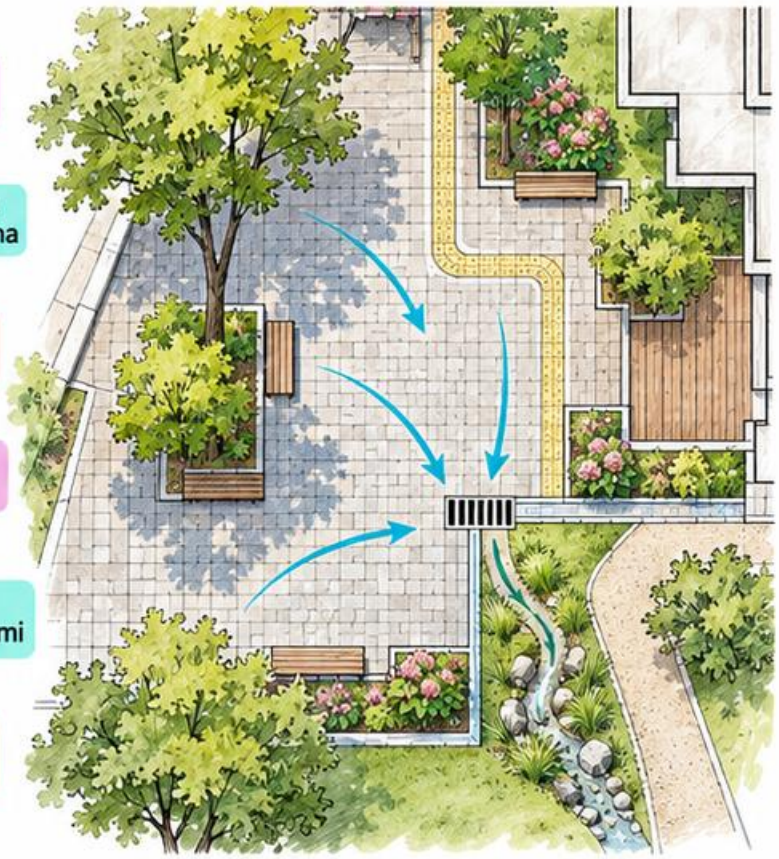
Wskaż zakres prac, odpowiedzialność i sposób obserwacji kondycji nasadzeń.

Roślinność jest częścią projektu i jego utrzymania.

Opracowania 1945–1952: nawierzchnie krajobrazu

Dobieraj materiał do ruchu, wody i sposobu utrzymania

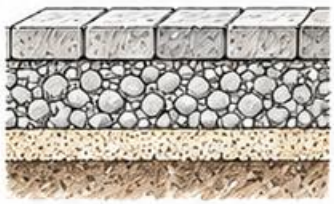

1. Rodzaj ruchu

Zdefiniuj, czy nawierzchnia służy spacerowi, dojazdowi, odpoczynkowi czy obsłudze terenu.

2. Podłoże

Sprawdź warstwy podbudowy i warunki gruntu. Sam wybór wykończenia nie rozwiązuje problemu nośności.

3. Odpływ wody

Zaprojektuj spadek i miejsce przejęcia opadu, uwzględniając sąsiednie powierzchnie.

4. Komfort przejścia

Zbadaj równość, stabilność i właściwości antypoślizgowe w całej trasie.

5. Krawędź materiału

Zakończenie nawierzchni powinno chronić warstwy i nie tworzyć przeszkody dla użytkownika.

6. Zmiana materiału

Użyj różnicy faktury lub koloru, jeśli pomaga rozpoznać strefę i nie myli z oznaczeniem ostrzegawczym.

7. Naprawa i wymiana

Dobierz rozwiązanie, które można lokalnie naprawić i dopasować do dostępnego serwisu.

8. Próba fragmentu

Oceń próbkę w skali użytkowania, świetle i kontakcie z wodą przed ustaleniem detalu.

Opracowania 1953–1960: projektowanie przy wodzie

Połącz retencję, dostęp i ochronę wrażliwych brzegów

1. Zlewnia miejsca

Zaznacz, skąd napływa woda i dokąd odpływa. Uwzględnij dachy, chodniki i teren zielony.

2. Brzeg naturalny

Rozpoznaj roślinność i podłoże. Zachowaj warunki potrzebne dla siedliska.

3. Dostęp do wody

Wyznacz miejsce kontaktu z brzegiem bez prowadzenia ruchu przez wrażliwą strefę.

4. Poziom zmienny

Uwzględnij sezonowe wahania i zalewanie przy doborze ścieżki oraz wyposażenia.

5. Przejęcie opadu

Kieruj spływ do zaprojektowanej strefy retencji, a przelew rozwiąż jako część układu.

6. Bezpieczny brzeg

Zbadaj ryzyko poślizgu, osunięcia i nagłego spadku. Zaprojektuj czytelne granice.

7. Widok i obserwacja

Punkt obserwacyjny pozwala poznać krajobraz bez naruszania roślinności.

8. Utrzymanie wodne

Określ, kto kontroluje odpływ, usuwa zanieczyszczenia i sprawdza stan brzegu.

Woda jest procesem miejsca, nie tylko widokiem.

Opracowania 1961–1968: orientacja po zmroku

Prowadź użytkownika światłem, widokiem i czytelnym układem

Punkt wejścia

Uczyń wejście rozpoznawalnym bez nadmiaru znaków. Pokaż, z którego kierunku użytkownik nadchodzi.

Ciągłość światła

Sprawdź, czy światło wspiera całą drogę, nie tylko pojedyncze obiekty.

Olśnienie

Kieruj oprawę na potrzebną powierzchnię. Unikaj światła w oczach i oknach sąsiednich budynków.

Ochrona przyrody

Ogranicz światło przy wrażliwych siedliskach i w miejscach, gdzie nie jest potrzebne.

Czytelny cel

Widoczny pawilon lub wyjście pomaga orientować się w parku. Nie oświetlaj wszystkiego jednakowo.

Kontrast nawierzchni

Zachowaj czytelność krawędzi i przeszkód także poza strefą bezpośredniego światła.

Znaki i mapa

Informacja powinna być spójna z układem ścieżek i umieszczona w miejscu decyzji.

Test nocny

Przejdź trasę po zmroku. Zapisz miejsca niepewności, olśnienia i niepotrzebnej ekspozycji.

Orientacja wynika z układu, nie z liczby lamp.

Opracowania 1969–1976: wyposażenie przestrzeni

Projektuj elementy dla różnych form korzystania

1 Siedzisko stałe

Powiąż ławkę z cieniem, widokiem i dostępną trasą. Zachowaj miejsce na przesiadanie się.

2 Siedzisko ruchome

Ruchome krzesła dają wybór miejsca i kierunku. Ustal sposób ich przechowywania i nadzoru.

3 Oparcie i podłokietnik

Różne formy podparcia odpowiadają na różne potrzeby. Sprawdź je z użytkownikami.

4 Miejsce zabawy

Zaplanuj widoczność opiekuna, czytelne granice i kontakt z innymi aktywnościami.

5 Woda pitna

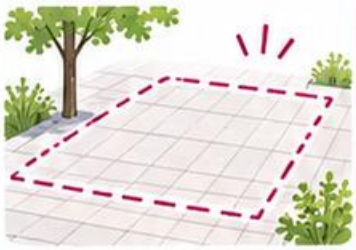
Dostęp do wody wymaga wygodnego dojścia, odpływu i regularnej obsługi.

6 Parkowanie roweru

Umieść stojak blisko celu, poza główną trasą pieszą i bez konfliktu z wejściem.

7 Elastyczny plac

Zostaw miejsce na wydarzenie, codzienny odpoczynek i przejście. Sprawdź, czy układ da się zmienić.

8 Karta wyposażenia

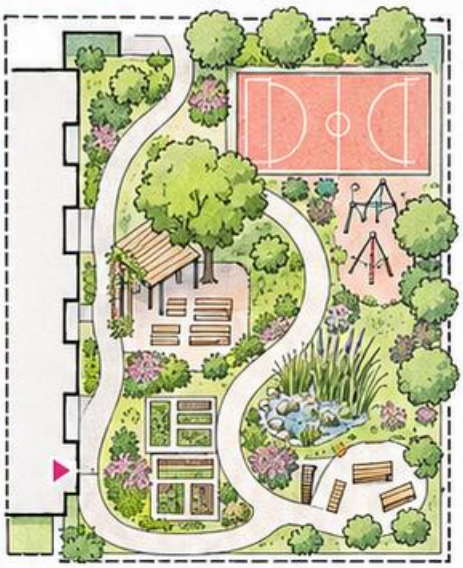
Zapisz funkcję, materiał, mocowanie, utrzymanie i odpowiedzialną osobę.

Wyposażenie ma wspierać użytkowanie, nie je zastępować.

Opracowania 1977–1984: zielone podwórko szkoły

Połącz zabawę, odpoczynek, naukę i kontakt z przyrodą

1 Strefa aktywna

Umieść ruch i zabawę tak, by nie blokowały wejść, dostaw i spokojnych zajęć.

2 Cicha strefa

Zapewnij miejsce do rozmowy i odpoczynku w zasięgu wzroku opiekunów.

3 Ogród edukacyjny

Dobierz rośliny i uprawy do możliwości pielęgnacji przez społeczność szkoły.

4 Deszcz w projekcie

Pokaż, gdzie spływa woda z utwardzenia i jak trafia do ogrodu lub zbiornika.

5 Dostępna pętla

Połącz wejścia, boisko i ogród ciągłą trasą o czytelnym przebiegu.

6 Miejsce spotkania

Zaprojektuj przestrzeń do wspólnego działania, nie tylko oddzielne urządzenia.

7 Sezon i schronienie

Zapewnij cień latem i możliwość korzystania z miejsca przy zmiennej pogodzie.

8 Współgospodarowanie

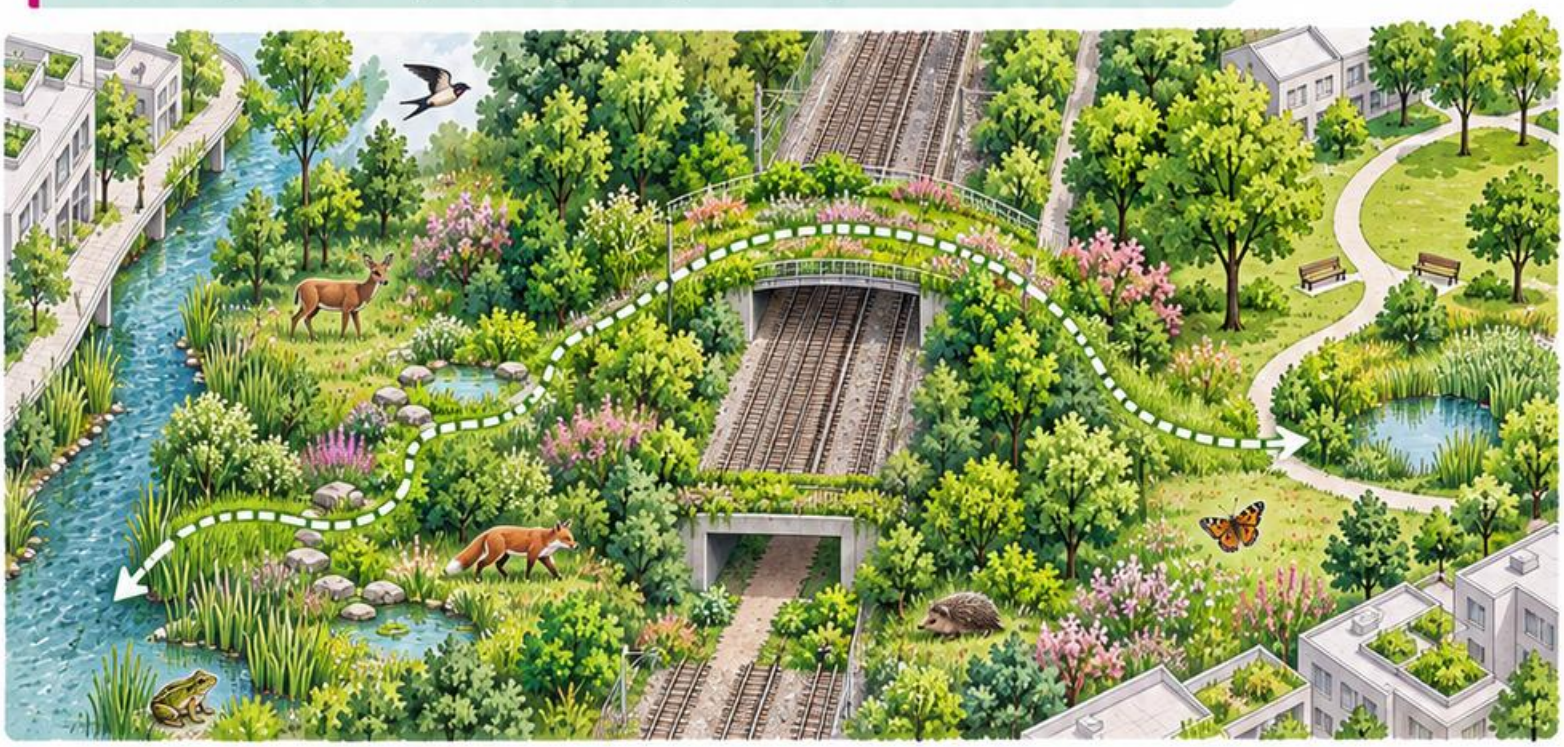

Ustal, kto decyduje o zmianach, pielęgnacji i zasadach korzystania z podwórka.

Szkolny krajobraz uczy także przez codzienne użycie.

Opracowania 1985–1992: łączenie siedlisk

Projektuj ciągłość przyrody i bezpieczne przekraczanie barier

1 Ciągłość siedlisk

Zaznacz obszary przyrodnicze i miejsca, które je łączą lub rozdzielają.

2 Bariera w krajobrazie

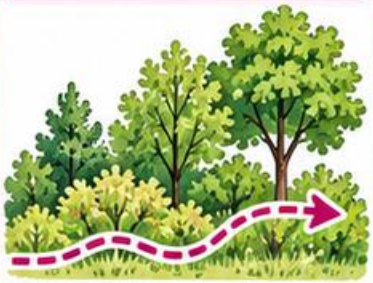
Droga, ogrodzenie lub zabudowa może utrudniać przemieszczanie. Sprawdź ją w terenie.

3 Przejście dla zwierząt

Lokalizację i formę przejścia dopasuj do rozpoznanych gatunków oraz warunków miejsca.

4 Roślinność osłonowa

Warstwa krzewów i drzew może wspierać schronienie oraz prowadzić ruch wzdłuż korytarza.

5 Światło nocą

Ogranicz emisję przy siedliskach, które potrzebują ciemności. Nie kieruj opraw w zieleń.

6 Woda jako łącznik

Mokradło, rów i brzeg mogą tworzyć powiązany układ. Zachowaj naturalne procesy.

7 Zakłócenie użytkowaniem

Piesi, psy i hałas wpływają na przyrodę. Rozdziel ruch, gdy wymaga tego wrażliwe miejsce.

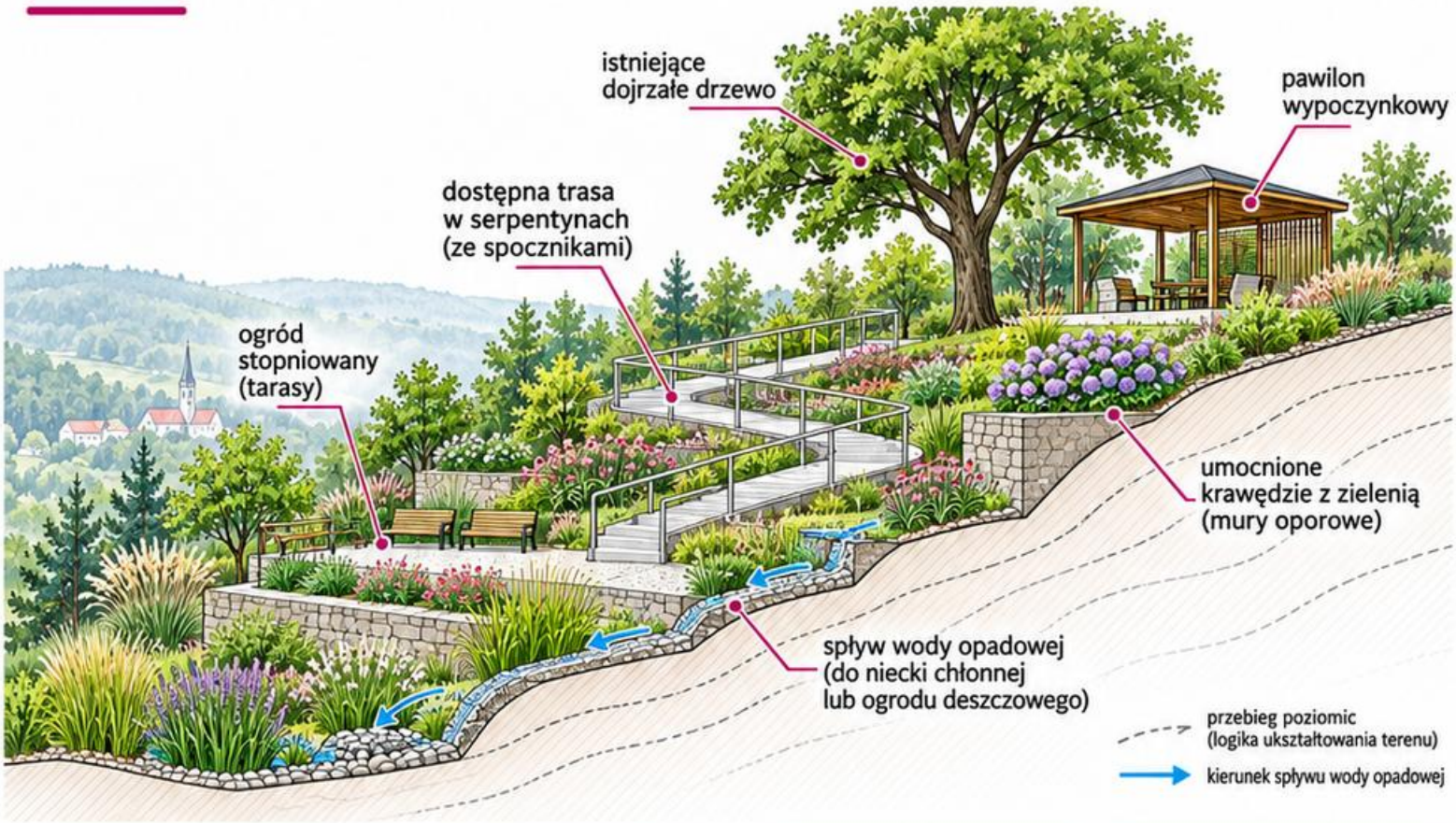
8 Monitoring zmian

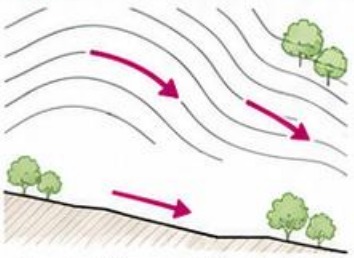
Zapisz, co i kiedy obserwować po realizacji. Ustal, kto reaguje na problem.

Opracowania 1993–2000: projektowanie na stoku

Pracuj z terenem, zamiast wyrównywać go bez analizy

1 Odczyt spadku

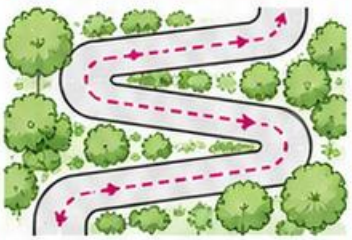
Zbadaj kierunek i ciągłość nachylenia na planie oraz w przekroju.

2 Naturalne półki

Wykorzystaj łagodniejsze fragmenty terenu do lokalizacji funkcji i odpoczynku.

3 Trasa po stoku

Ułóż przebieg tak, by był czytelny i dostępny. Sprawdź zwroty, spoczniki i warunki utrzymania.

4 Woda opadowa

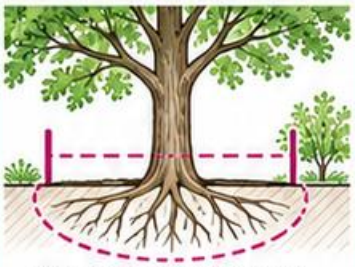
Zaplanuj przejęcie spływu przed wejściem w stromą część terenu.

5 Mur oporowy

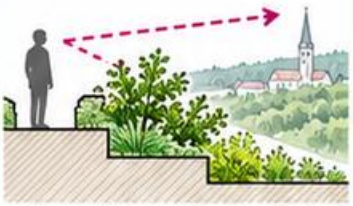
Wysokość, fundament i odwodnienie wymagają obliczeń oraz koordynacji konstruktora.

6 Zachowanie drzew

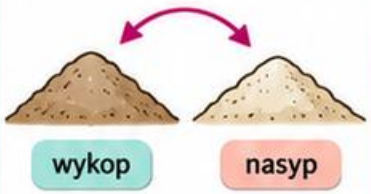
Ogranicz roboty przy korzeniach. Uwzględnij strefę ochrony ustaloną ze specjalistą.

7 Widok z poziomu

Przekrój pokaże, co zasłania widok i jak zmienia się odbiór trasy.

8 Ruch ziemi

Porównaj bilans wykopu i nasypu oraz sposób wywozu lub ponownego użycia gruntu.

Teren jest podstawą kompozycji i odwodnienia.

Opracowania 2001–2008: wspólny ogród i użytkowanie

Projektuj uprawę, spotkanie i utrzymanie jako jeden system

1 Kto korzysta

Rozpoznaj osoby, grupy i pory użytkowania. Zaproś także tych, którzy rzadziej zabierają głos.

2 Podział przestrzeni

Rozdziel uprawę, wspólne spotkanie, odpoczynek i zaplecze bez odcinania całego ogrodu.

3 Dostęp do grządki

Ułatw podejście i pracę osobom o różnym zasięgu ruchu. Sprawdź układ w praktyce.

4 Narzędzia i woda

Umieść przechowywanie oraz źródło wody przy wygodnym dojściu, z kontrolą odpływu.

5 Kompostowanie

Zaplanuj miejsce, materiał wejściowy, obsługę i ochronę przed uciążliwością dla sąsiadów.

6 Zasady wspólne

Ustal sposób przydziału grządek, decyzji, spotkań i rozwiązywania sporów.

7 Rośliny jadalne

Dobierz uprawy do warunków, wiedzy grupy i możliwości regularnej opieki.

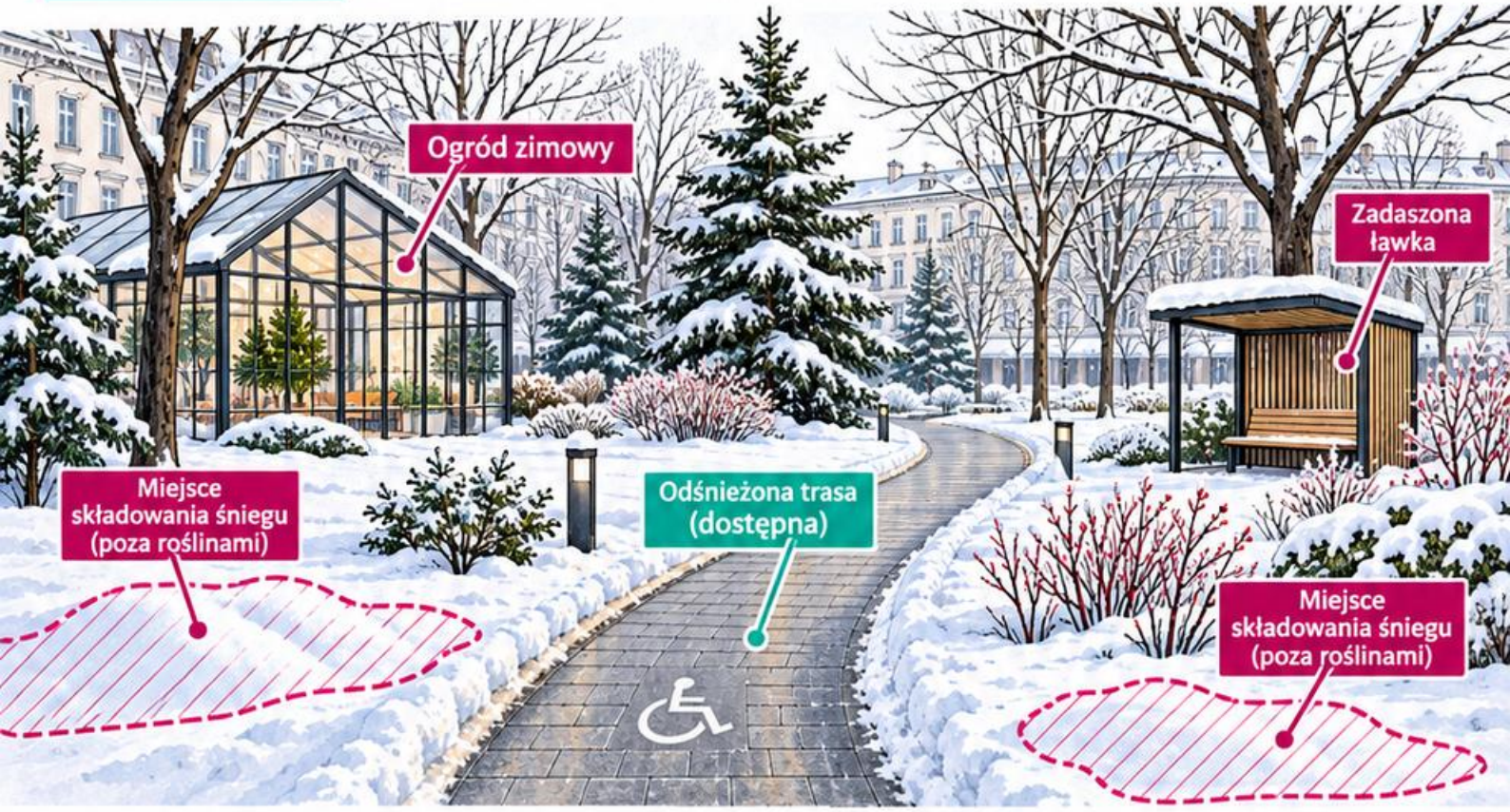
8 Trwałość projektu

Określ odpowiedzialność i dostępne zasoby przed budową, nie dopiero po otwarciu.

Opracowania 2009–2016: krajobraz w zimie

Sprawdź ruch, odpływ, rośliny i miejsca schronienia

1 Trasa po opadzie

Ustal, które dojścia trzeba utrzymać i jak uniknąć odkładania śniegu na przejściu.

2 Miejsce składowania

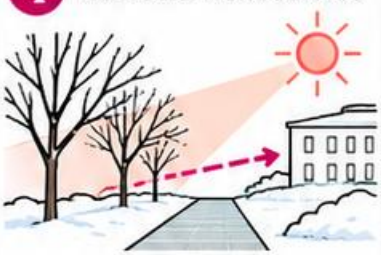
Wskaż powierzchnię dla śniegu poza wejściem, nasadzeniami i drogą odpływu.

3 Woda z odwilży

Sprawdź, gdzie spływa woda i czy nie tworzy oblodzenia przy trasie lub wejściu.

4 Zimowa widoczność

Uwzględnij brak liści, niższe słońce i zaspy zasłaniające widok.

5 Rośliny zimą

Dobierz gatunki i osłony do ekspozycji, wiatru oraz sposobu odśnieżania.

6 Nawierzchnia

Oceń przyczepność i możliwość bezpiecznego utrzymania bez uszkadzania wykończenia.

7 Miejsce odpoczynku

Zapewnij osłoniętą lokalizację i dostęp, jeśli przestrzeń ma działać także w chłodzie.

8 Przegląd sezonowy

Po zimie zapisz uszkodzenia, miejsca zastoju wody i potrzeby naprawy.

Projektuj cały rok, sprawdzaj w konkretnym sezonie.

Opracowania 2017–2024: projektowanie miejsca zabawy

Łącz wyzwanie, odpoczynek i samodzielne korzystanie

1. Różne formy zabawy

Połącz ruch, wyobraźnię, spotkanie i spokojną obserwację przyrody.

2. Wyzwanie i wybór

Daj możliwość wybrania aktywności o różnym poziomie trudności bez segregowania dzieci.

3. Dostęp do urządzeń

Sprawdź, czy trasą można dotrzeć do samego miejsca zabawy i skorzystać z jego elementów.

4. Opiekun w pobliżu

Ustaw miejsca siedzenia tak, by wspierały obserwację, ale nie dominowały przestrzeni dzieci.

5. Widoczność i krawędzie

Rozpoznaj miejsca ukryte, kolizje i nagłe zmiany poziomu. Zapewnij czytelny układ.

6. Kontakt z naturą

Rośliny, piasek i woda wzbogacają doświadczenie, jeśli mają bezpieczne granice i opiekę.

7. Odpoczynek po zabawie

Zaplanuj cień, wodę i miejsce wyciszenia obok aktywnej strefy.

8. Ocena po użyciu

Obserwuj, które elementy są używane, omijane lub trudne. Zmieniaj układ na podstawie rozmów.

Opracowania 2025–2032: drugie życie terenu

Rozpoznawaj ślady, ryzyka i możliwości adaptacji

Historia użytkowania

Zbierz mapy, dokumenty i relacje, aby rozpoznać wcześniejsze funkcje terenu.

Ślady materialne

Oznacz konstrukcje i elementy, które można zachować, wykorzystać lub bezpiecznie usunąć.

Wstępna ocena gruntu

Nie zakładaj, że teren jest czysty. Wskaż potrzebę badań i konsultacji specjalistycznej.

Zieleń pionierska

Zapisz rośliny, które pojawiły się samoistnie. Ich obecność może informować o warunkach miejsca.

Bezpieczne etapy

Oddziel strefę dostępną od fragmentu wymagającego rozpoznania lub zabezpieczenia.

Nowa trasa

Włącz ślady przemysłowe do orientacji, jeśli nie tworzą przeszkody ani zagrożenia.

Program tymczasowy

Możliwe działania przejściowe planuj z uwzględnieniem odpowiedzialności i stanu terenu.

Decyzja o zachowaniu

Porównaj wartość śladu, koszt utrzymania i wpływ na nowe użytkowanie.

Adaptacja zaczyna się od rozpoznania, nie od dekoracji.

Opracowania 2033–2040: projektowanie wnętrza

Czytaj doświadczenie, funkcję, światło i materiał jako całość

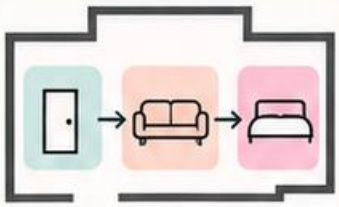
- oś widoku (co widać)
- ciąg komunikacyjny (ruch po mieszkaniu)
- światło dzienne (kierunek i zasięg)
- pole widzenia (zasięg widoku)
- oświetlenie ogólne (równomierne)
- oświetlenie zadaniowe (do czynności)
- oświetlenie akcentowe (podkreśla elementy)
- przechowywanie (szafy, zabudowy, schowki)

1 Scenariusz użytkownika

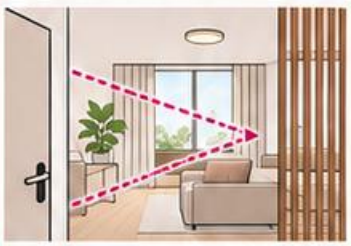
Zapisz, kto korzysta z wnętrza, jakie czynności wykonuje i co wymaga wsparcia.

2 Kolejność przestrzeni

Ułóż przejście od wejścia przez strefę wspólną do miejsc prywatnych.

3 Widok i prywatność

Sprawdź, co widać od drzwi, okna i miejsca odpoczynku. Ogranicz niepożądany wgląd.

4 Ruch bez kolizji

Prześledź codzienną trasę z zakupami, bagażem lub pomocą drugiej osoby.

5 Światło dzienne

Rozpoznaj kierunek i głębokość światła. Zadbaj, by przechowywanie nie zasłaniało okna.

6 Warstwy oświetlenia

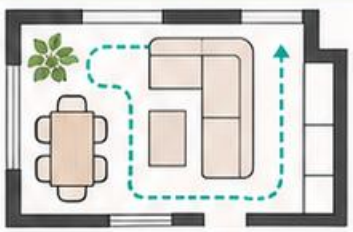
Połącz oświetlenie ogólne, zadaniowe i akcentowe z realnym sposobem używania.

7 Miejsce przechowywania

Zaplanuj schowki przy czynnościach, którym służą. Oceń wpływ na wolną powierzchnię.

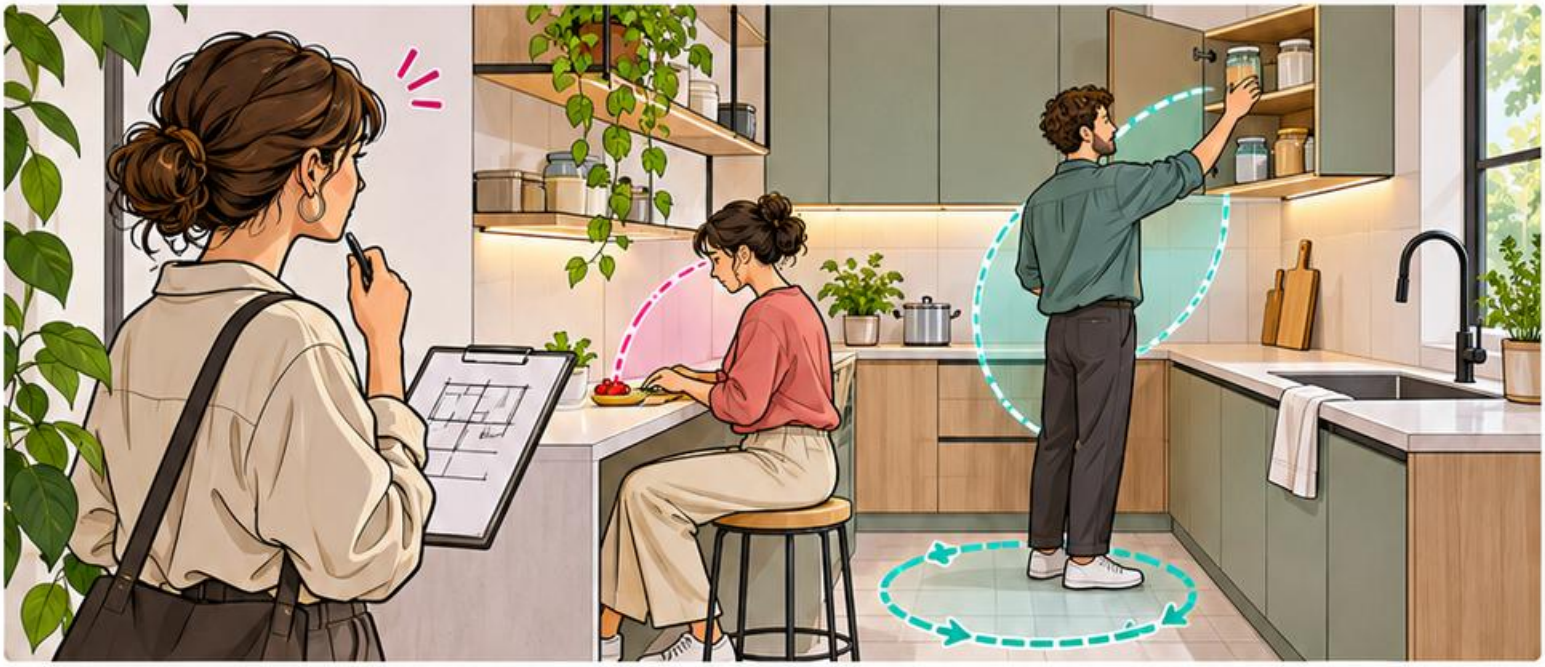
8 Próba w skali

Ustaw meble na rzucie i sprawdź przejścia oraz widoki przed wyborem wykończenia.

Opracowania 2041–2048: ergonomia i zasięg

Sprawdzaj układ w ruchu, czynności i różnorodności ciała

1 Czynność przed meblem

Zapisz, co użytkownik robi, zanim wybierzesz blat, siedzisko lub schowek.

2 Zasięg ręki

Umieść często używane elementy w wygodnym zasięgu osób, które będą z nich korzystać.

3 Pozycja siedząca

Sprawdź widok, dostęp do blatu i miejsce na nogi podczas siedzenia.

4 Zmiana pozycji

Rozważ, jak użytkownik może zmienić pozycję lub poprosić o pomoc bez blokowania przejścia.

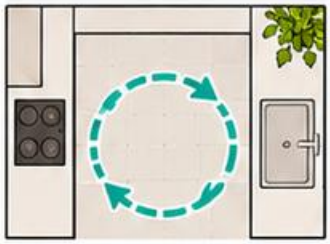
5 Otwieranie frontu

Prześledź ruch drzwi, szuflady i osoby. Usuń kolizje w codziennym scenariuszu.

6 Przestrzeń manewru

Sprawdź możliwość zawrócenia i podejścia w wybranym układzie, a wymagania potwierdź w źródłach.

7 Wysokość pracy

Dopasuj ją do czynności, użytkownika i możliwości regulacji, zamiast przyjmować jedną wartość.

8 Próba układu

Oznacz meble taśmą na podłodze lub użyj modelu i przećwicz realną czynność.

Ergonomia wynika z użycia, nie ze schematu katalogowego.

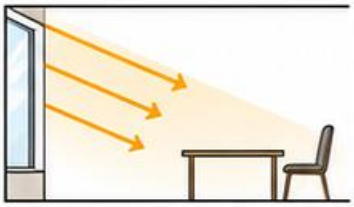
Opracowania 2049–2056: światło i odczucie wnętrza

Obserwuj kierunek, kontrast, odbicia i zadanie użytkownika

1. Kierunek światła

Zaznacz, z której strony i jak głęboko świat dociera do wnętrza.

2. Kontrast przy oknie

Porównaj jasność okna, ściany i stanowiska. Sprawdź, czy oko szybko się adaptuje.

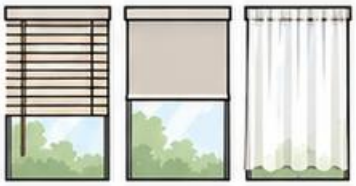
3. Olśnienie

Zmniejsz bezpośredni widok źródła światła i niepożądane odbicia na blacie lub ekranie.

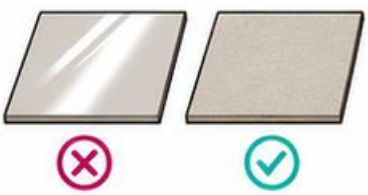
4. Osłona okna

Dobierz osłonę do kierunku słońca, potrzeby widoku i wentylacji.

5. Powierzchnia matowa

Wykończenie o ograniczonym połysku może zmniejszyć odbicie. Oceniaj je w docelowym świetle.

6. Światło zadaniowe

Skieruj je na czynność, zachowując wygodny kontrast i brak cienia dłoni.

7. Barwa źródła

Dobieraj ją do aktywności i spójności z materiałami. Obejrzyj próbki przed decyzją.

8. Scena użytkowania

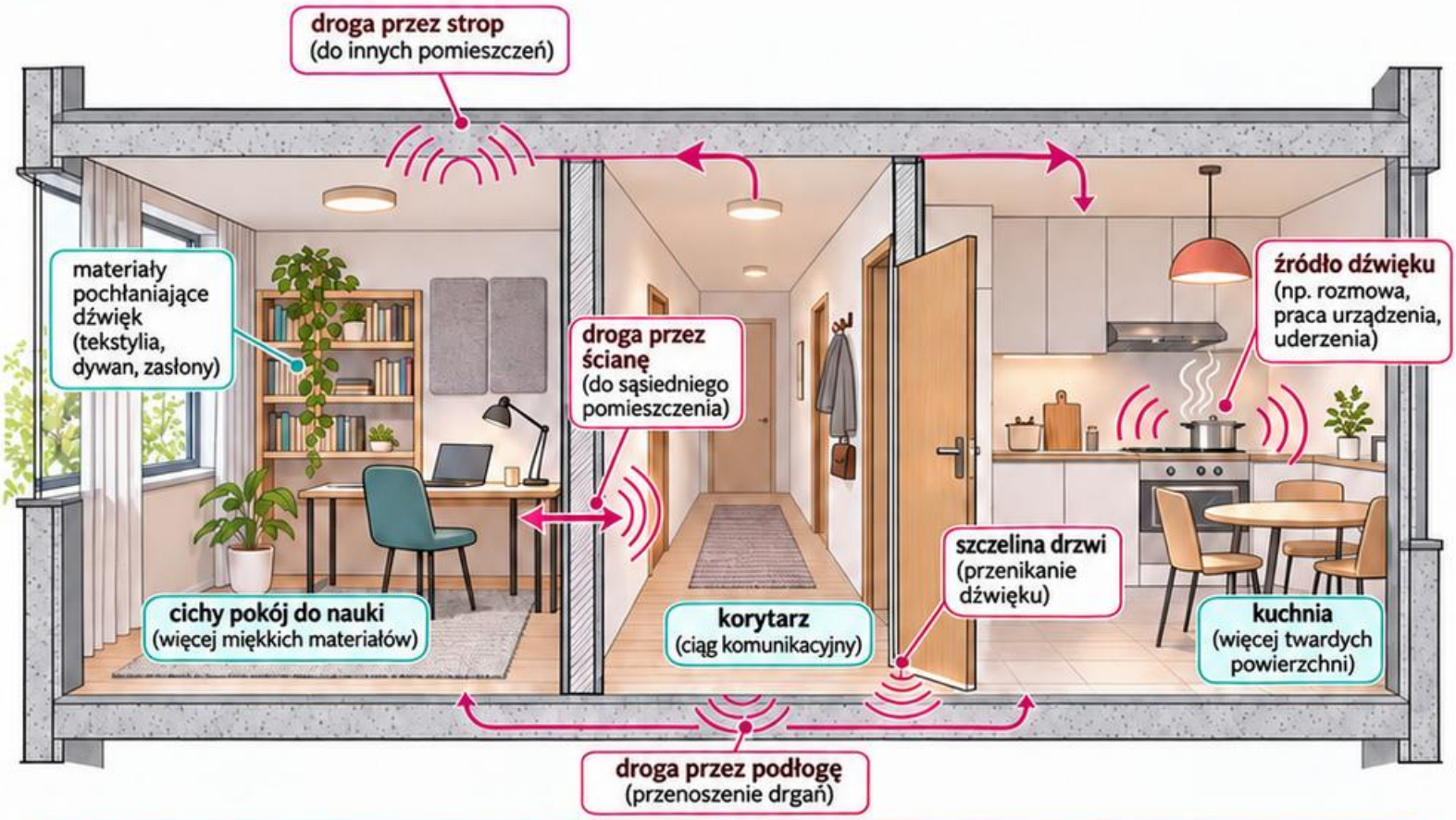
Sprawdź światło przy czytaniu, rozmowie i porządkowaniu, a nie tylko na pustym wnętrzu.

Oceniaj próbkę tam, gdzie będzie używana.

Opracowania 2057–2064: dźwięk między pomieszczeniami

Zlokalizuj źródło, drogę przenoszenia i wymagania czynności

Z miękkimi materiałami – ciszej

- ✓ pochłanianie dźwięku
- ✓ krótszy pogłos
- ✓ mniej odbić w pomieszczeniu

Z twardymi powierzchniami – głośniej

- ✓ silniejsze odbicia
- ✓ dłuższy pogłos
- ✓ łatwiejsze rozchodzenie się dźwięku

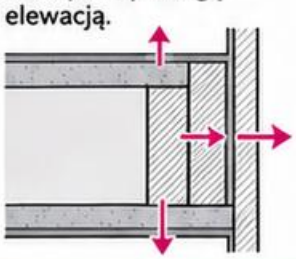
1 Źródło w pokoju

Zapisz, czy dźwięk pochodzi z mowy, urządzenia, ruchu czy uderzenia.

2 Droga przez ścianę

Sprawdź połączenia ściany ze stropem, podłogą i elewacją.

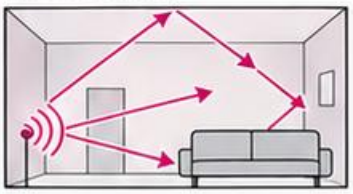
3 Szczelina drzwi

Przyleganie skrzydła i próg wpływają na przenikanie dźwięku. Oceniaj całość zamknięcia.

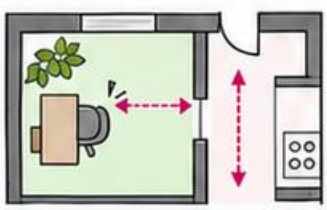
4 Pogłos wnętrza

Twarde równoległe powierzchnie wzmacniają odbicia. Rozważ materiały pochłaniające.

5 Cichy punkt pracy

Odsuń stanowisko od źródeł i ciągów komunikacyjnych, jeśli układ na to pozwala.

6 Wibracje urządzeń

Urządzenie może przekazywać drgania przez konstrukcję. Sprawdź mocowanie i podkład.

7 Rozmowa i prywatność

Rozważ, co powinno być słyszalne w strefie wspólnej, a co wymaga osłony.

8 Weryfikacja

Gdy wymagane są wartości liczbowe, skorzystaj z pomiaru i projektu akustycznego.

Komfort akustyczny zależy od źródła i całej drogi.

Opracowania 2065-2072: paleta wnętrza

Buduj spójność przez próbki, światło i dotyk

Punkt wyjścia

Wybierz element, który prowadzi paletę: istniejący detal, materiał lub potrzeba użytkownika.

Relacja kolorów

Sprawdź, jak barwy sąsiadują ze sobą i jak zmieniają odbiór proporcji wnętrza.

Próbka w świetle

Oglądaj materiał w miejscu zastosowania, przy świetle dziennym i używanym oświetleniu.

Dotyk i temperatura

Porównaj fakturę, miękkość i odczucie kontaktu, nie tylko wygląd na ekranie.

Powierzchnia i odbicie

Połysk, chropowatość i kierunek wzoru wpływają na światło oraz widoczność śladów.

Zestawienie materiałów

Ułóż próbki obok siebie i oceń ich styki, grubości oraz sposób wykończenia krawędzi.

Trwałość użycia

Rozważ czyszczenie, naprawę, zużycie i możliwość wymiany w konkretnej funkcji.

Karta decyzji

Zapisz nazwę próbki, producenta, miejsce użycia i zatwierdzony wariant projektu.

Paleta działa w relacji i w rzeczywistym świetle.

Opracowania 2073–2080: przechowywanie w projekcie wnętrza

Organizuj rzeczy przy czynności i dostępnej drodze

1 Inwentaryzacja rzeczy

Zapisz, co ma być przechowywane, jak często jest używane i przez kogo.

2 Blisko czynności

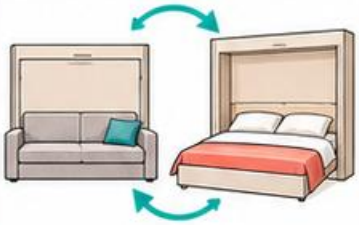
Umieszczaj przedmioty przy miejscu, w którym są potrzebne.

3 Widoczne i ukryte

Rozdziel rzeczy codzienne od sezonowych, zachowując wygodny dostęp do obu grup.

4 Miejsce na zmianę

Zostaw możliwość reorganizacji, jeśli funkcja pokoju może się zmienić.

5 Głębokość i dostęp

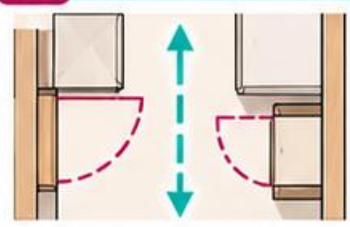
Sprawdź, czy osoba może zobaczyć i wyjąć przedmiot bez przesuwania innych.

6 Rzeczy nietypowe

Uwzględnij walizkę, sprzęt sportowy, odkurzacz lub pomoc mobilności w realnym układzie.

7 Otwarcie frontu

Drzwi i szuflady nie powinny blokować przejścia ani kolidować ze sobą.

8 Przegląd po użyciu

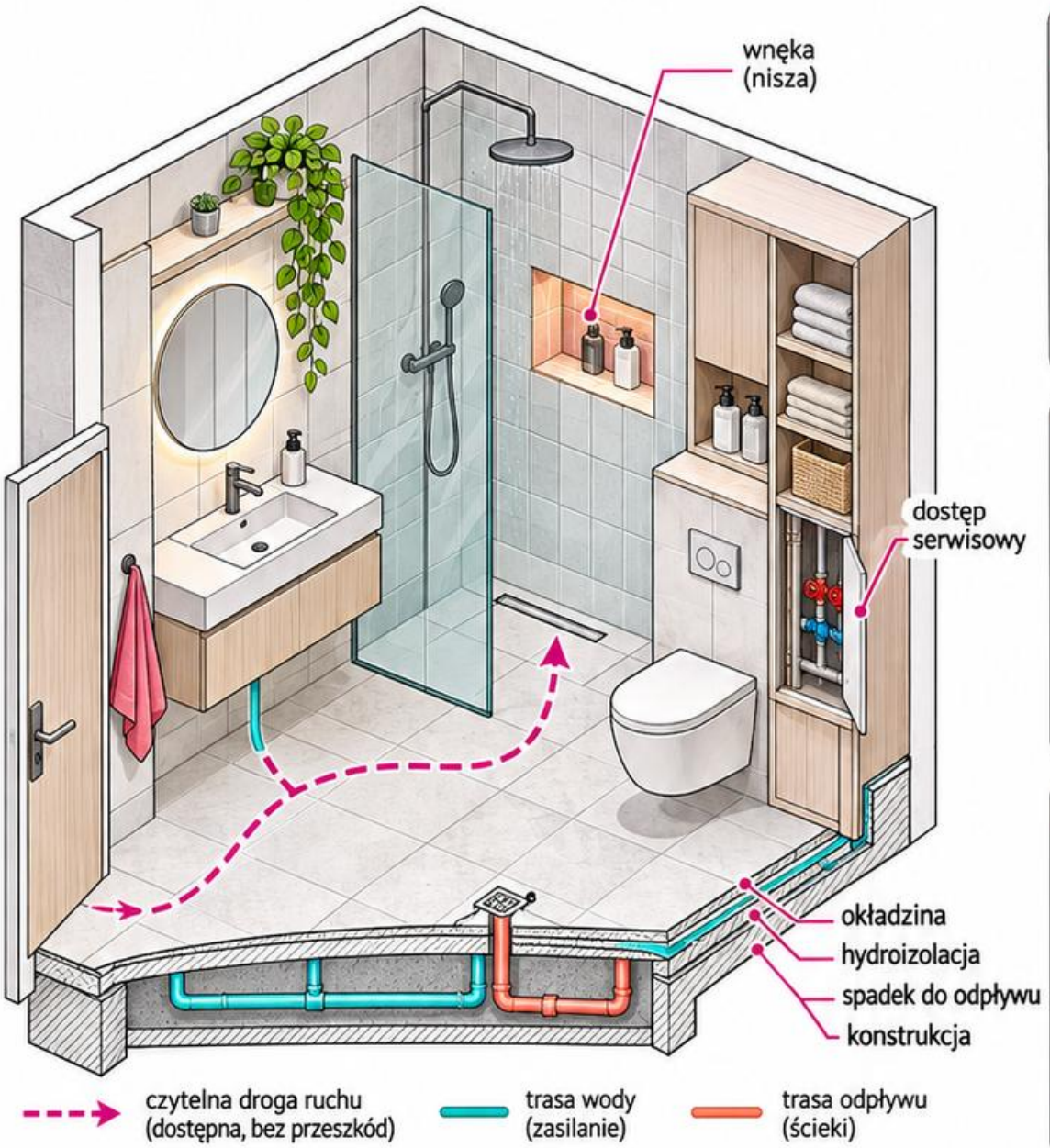

Po okresie użytkowania sprawdź, które schowki są wygodne, a które pozostają puste.

— Porządek zaczyna się od obserwacji, co naprawdę zostaje.

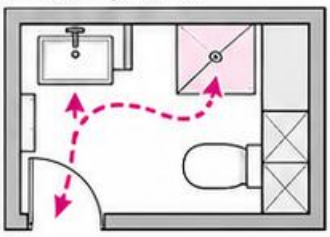
Opracowania 2081–2088: łazienka i codzienna wygoda

Koordynuj ruch, wodę, przechowywanie i dostęp serwisowy

1 Kolejność czynności

Prześledź drogę od wejścia do prysznica, umywalki i przechowywania.

2 Strefa mokra

Ogranicz rozchlapywanie przez układ, osłonę i właściwy spadek do odpływu.

3 Hydroizolacja

Ustal ciągłość zabezpieczenia na podłodze, przy ścianie i przejściach instalacyjnych.

4 Dostęp do instalacji

Zachowaj możliwość kontroli zaworów, syfonów i urządzeń bez niszczenia wykończenia.

5 Przechowywanie pod ręką

Umieść środki i ręczniki w zasięgu, nie ograniczając ruchu w małym wnętrzu.

6 Przyczepność

Dobierz materiał odpowiedni do mokrego użytkowania i zasad pielęgnacji producenta.

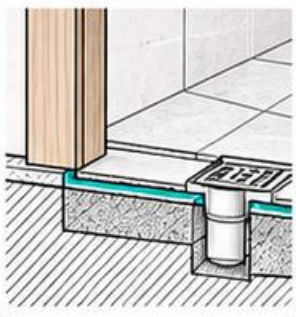
7 Wentylacja

Zapewnij współpracę z instalacją i możliwość usuwania wilgoci z pomieszczenia.

8 Kontrola detalu

Sprawdź połączenie progu, odpływu, okładziny i drzwi na rysunku wykonawczym.

W strefie mokrej liczy się ciągłość każdej warstwy.

Opracowania 2089–2096: poczekalnia i orientacja

Zaprojektuj drogę, prywatność i spokojne oczekiwanie

1 Pierwszy widok

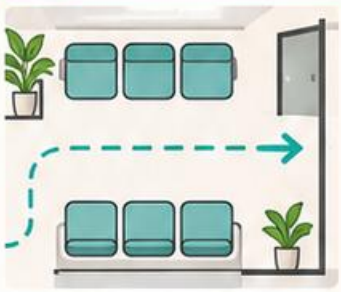
Od wejścia pokaż, gdzie zgłosić się i jak rozpocząć wizytę.

2 Punkt recepcji

Zapewnij czytelny kontakt i możliwość rozmowy bez ujawniania sprawy całej poczekalni.

3 Kolejność miejsc

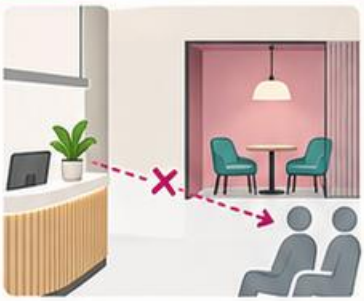
Ułóż miejsca oczekiwania tak, by nie blokowały przejścia do gabinetów.

4 Różne siedziska

Zapewnij wybór miejsca dla osoby samotnej, z opiekunem lub z pomocą mobilności.

5 Prywatność rozmowy

Odsuń stanowisko od głównej drogi i sprawdź, co może usłyszeć osoba czekająca.

6 Informacja w przestrzeni

Połącz czytelne znaki z widocznymi punktami orientacyjnymi i konsekwentną nazwą stref.

7 Światło i spokój

Ogranicz olśnienie i wizualny nadmiar. Zapewnij różne warunki odpoczynku.

8 Test drogi

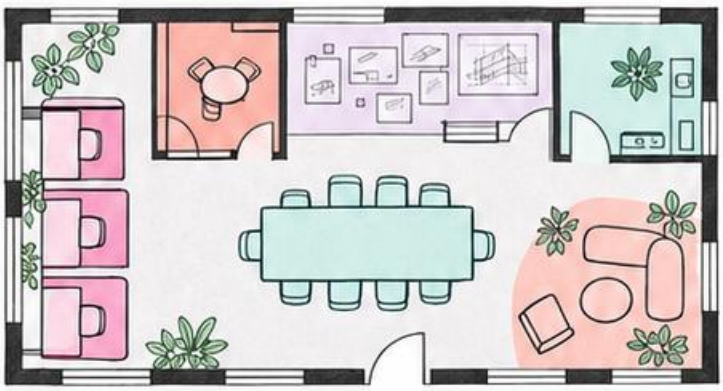
Przejdź ją jako nowy użytkownik od wejścia do właściwego gabinetu i zapisz wahania.

Spokojne wnętrze zmniejsza niepewność drogi.

Opracowania 2097–2104: wnętrze pracy zespołowej

Równoważ skupienie, rozmowę, prezentację i regenerację

Strefy aktywności w biurze

- praca skupiona (stanowiska indywidualne)
- rozmowa zespołu (wspólny stół)
- spotkanie poufne (pokój telefoniczny / narad)
- prezentacja i dyskusja (ściana z projektami)
- punkt odpoczynku (strefa z sofą i elastycznym siedziskiem)
- kącik herbaciany (herbata, woda, krótkie przerwy)

1 Praca skupiona

Umieść stanowisko z dala od ruchu i rozmów, zapewniając dostęp do światła oraz zasilania.

2 Rozmowa zespołu

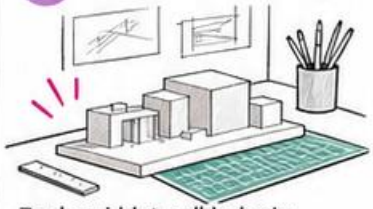
Zapewnij miejsce do wymiany pomysłów bez blokowania cichej części biura.

3 Spotkanie poufne

Rozpoznaj, czy potrzebna jest osłona wzroku i dźwięku. Sprawdź drogę wejścia.

4 Praca z makietą

Zaplanuj blat, odkładanie materiałów i miejsce do oglądania z różnych stron.

5 Punkt odpoczynku

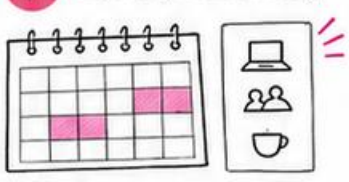
Oddziel chwilę przerwy od ciągu komunikacyjnego i pozostaw wybór sposobu siedzenia.

6 Światło stanowiska

Ustaw ekran i blat tak, by ograniczyć odbicia oraz niepożądane podświetlenie twarzy.

7 Zasady rezerwacji

Jeśli miejsca są współdzielone, pokaż ich funkcję i sposób korzystania bez nadmiaru instrukcji.

8 Test dnia pracy

Przećwicz spotkanie, skupienie i przerwę. Zapisz, gdzie układ wymaga zmiany.

Opracowania 2105–2112: materiały z drugiego obiegu

Projektuj demontaż, naprawę i dalsze wykorzystanie

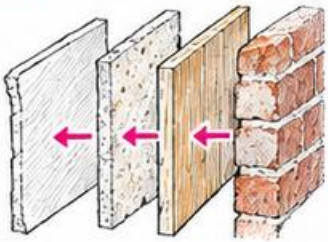

1 Co można zachować

Oceń stan elementu, jego funkcję i możliwość bezpiecznego pozostawienia.

2 Demontaż bez strat

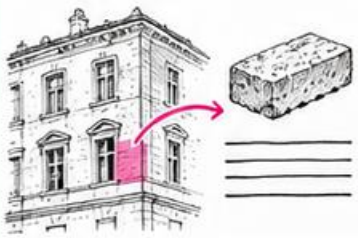
Projektuj połączenia, które pozwolą oddzielić warstwy bez niepotrzebnego uszkadzania.

3 Ponowne zastosowanie

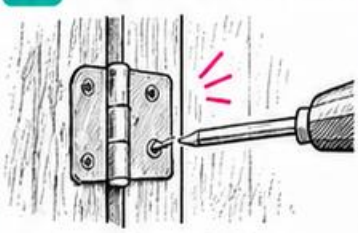
Sprawdź wymagania nowej funkcji, nośność, higienę i warunki montażu.

4 Pochodzenie materiału

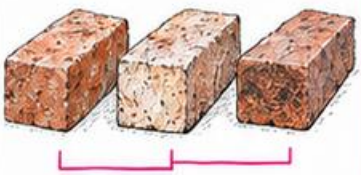
Zapisz źródło i dostępne informacje o składzie, obróbce oraz wcześniejszym użyciu.

5 Naprawa i serwis

Wybieraj detale, które można naprawić lub wymienić lokalnie.

6 Różnice partii

Ustal, jak zmienność koloru, wymiaru i powierzchni wpłynie na kompozycję.

7 Odpady i magazyn

Zaplanuj bezpieczne składowanie, ochronę przed wilgocią i obieg odpadów.

8 Karta materiału

Zapisz nazwę, miejsce użycia, stan, sposób mocowania i plan dalszego użytkowania.

Najmniejsza strata zaczyna się w projekcie detalu.

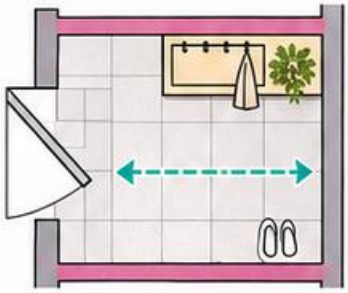
Opracowania 2113–2120: korytarz, wejście i próg

Projektuj przejścia jako miejsca orientacji i zmiany

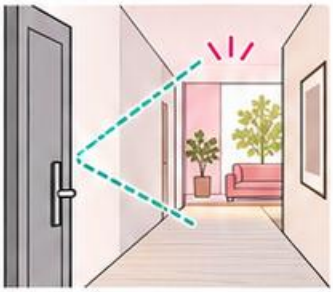
1 Strefa wejściowa

Zapewnij miejsce na zatrzymanie, zmianę obuwia i odłożenie rzeczy bez blokowania drogi.

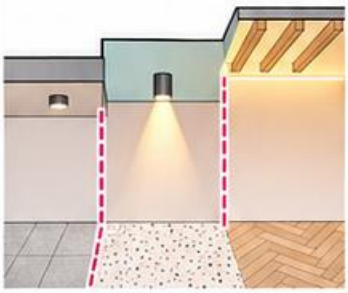
2 Kolejność widoków

Zdecyduj, co użytkownik widzi od drzwi i jak rozpoznaje kierunek dalszego ruchu.

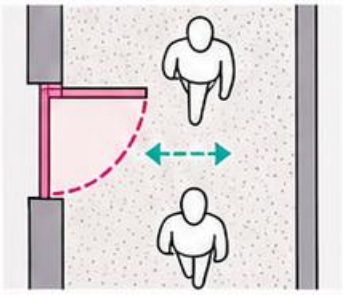
3 Granica funkcji

Zmianę strefy można zaznaczyć światłem, materiałem lub wysokością, nie tworząc przeszkody.

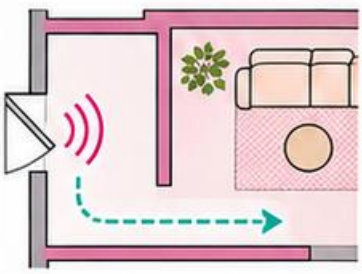
4 Drzwi i ruch

Sprawdź kierunek otwierania, zasięg skrzydła i możliwość minięcia się użytkowników.

5 Hałas wejścia

Odsuń miejsce odpoczynku od trzasku drzwi, rozmów i ruchu w korytarzu.

6 Przechowywanie przy progu

Umieść wieszaki i szafkę tam, gdzie służą, zachowując dostęp do skrzydła drzwiowego.

7 Znak i orientacja

W budynku wspólnym połącz nazwę strefy z widocznym punktem i spójnym systemem informacji.

8 Sprawdź po zmianie

Przejdź sekwencję z torbą lub w odzieży wierzchniej i zapisz niewygodne miejsca.

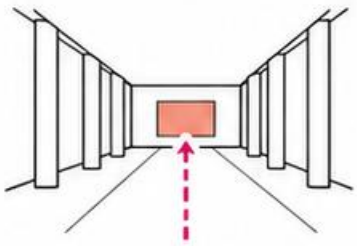

Opracowania 2121–2128: proporcja i rytm wnętrza

Organizuj widoki, osie i powtarzalne elementy

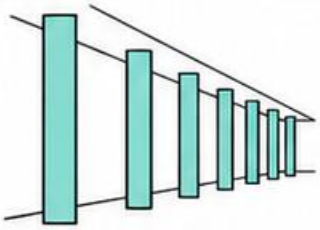

1 Oś widoku

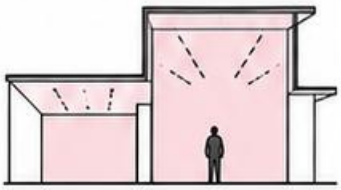
Ustaw ważny element na końcu lub wzdłuż czytelnej osi przestrzeni.

2 Rytm podpór

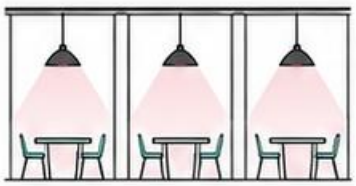
Powtarzalny układ słupów może porządkować wnętrze. Sprawdź, czy nie koliduje z funkcją.

3 Zmiana wysokości

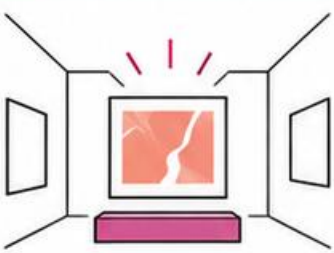
Obniżenie lub otwarcie sufitu może wyróżnić strefę bez budowania nowej przegrody.

4 Powtarzany moduł

Wykorzystaj powtarzalność w świetle, meblu lub okładzinie, zachowując miejsce na wyjątki.

5 Punkt ciężkości

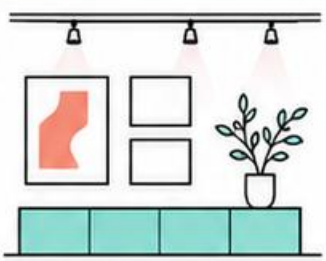
Zdecyduj, który element prowadzi uwagę. Ogranicz konkurujące akcenty.

6 Proporcja mebla

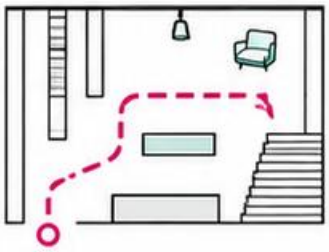
Oceń mebel względem użytkownika i pomieszczenia, nie tylko względem katalogowego zdjęcia.

7 Kompozycja ściany

Ustaw wyposażenie, światło i grafikę tak, by tworzyły jedną czytelną całość.

8 Test z perspektywy

Obejrzyj wnętrze od wejścia, miejsca siedzenia i głównej trasy.

Proporcje odczytujemy przez relacje i doświadczenie.

Opracowania 2129–2136: adaptacja wnętrza zabytkowego

Rozpoznaj wartość, stan i zakres możliwej zmiany

1 Historia i źródła

Zbierz fotografie, plany, opisy i relacje. Ustal, które zmiany można datować.

2 Wartość elementu

Zapisz, co jest istotne dla charakteru wnętrza i dlaczego.

3 Stan zachowania

Odróżnij uszkodzenie, zużycie i naturalną nieregularność materiału.

4 Warstwa późniejsza

Nie usuwaj dodatku wyłącznie dlatego, że jest nowszy. Sprawdź jego znaczenie dla całości.

5 Nowa instalacja

Prowadź ją tak, by ograniczyć ingerencję i zachować dostęp serwisowy.

6 Dostępność

Szukaj rozwiązania dostępnego, które szanuje istotne elementy i wymaga konsultacji.

7 Próbka naprawy

Wykonaj próbny fragment w porozumieniu ze specjalistą i oceń efekt w miejscu.

8 Dokumentacja zmiany

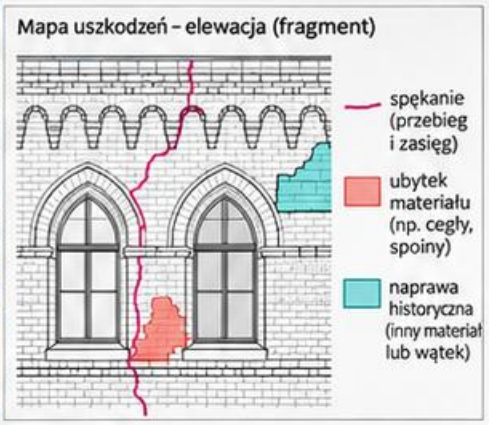
Zapisz stan przed, zakres prac, materiały i osoby odpowiedzialne za decyzję.

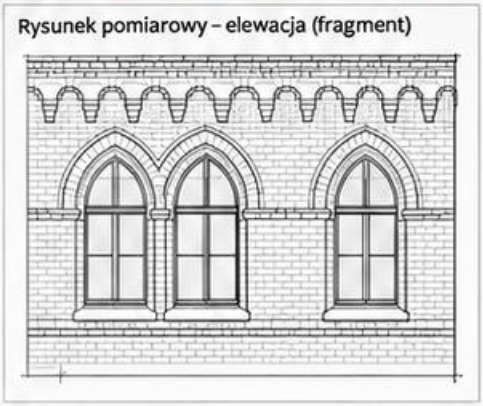
Opracowania 2137–2144: dokumentowanie obiektu

Zapisz stan, źródła, wartość i decyzję o ingerencji

1 Karta obiektu

Zapisz adres, autorstwo jeśli znane, funkcję, datowanie i zakres opracowania.

2 Źródło informacji

- archiwum
- dokumentacja projektowa
- oględziny
- relacja użytkownika

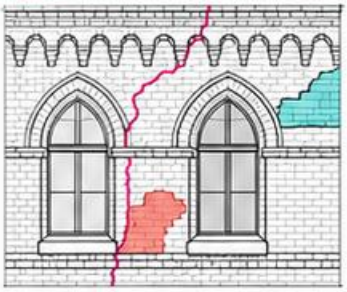
Rozróżnij archiwum, dokumentację projektową, oględziny i relację użytkownika.

3 Zdjęcie kontekstowe

Pokaż obiekt w otoczeniu, relację do ulicy i widoki, które pomagają go rozpoznać.

4 Rysunek stanu

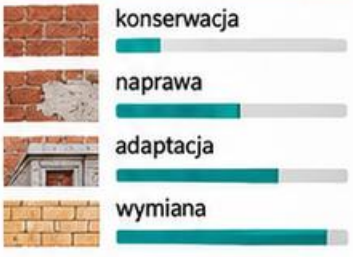
Zaznacz materiał, naprawy, ubytki i elementy wymagające bliższego badania.

5 Mapa uszkodzeń

Opisuj widoczny objaw i lokalizację. Przyczynę potwierdź z właściwym specjalistą.

6 Stopień ingerencji

Porównaj konserwację, naprawę, adaptację i wymianę pod względem wpływu na wartości.

7 Zgoda i uzgodnienie

Ustal wymagane procedury i osoby konsultowane na podstawie aktualnych przepisów.

8 Wersja dokumentu

Oznacz datę, autora, zakres i źródła, by kolejna osoba mogła odtworzyć tok decyzji.

Dokumentacja jest podstawą odpowiedzialnej zmiany.

Opracowania 2145–2152: cegła, zaprawa i naprawa

Rozpoznaj materiał przed wyborem metody konserwacji

1 Typ cegły

Zapisz kolor, format, fakturę i widoczne różnice między partiami.

2 Zaprawa spoiny

Oceń jej wygląd, kruszenie i relację do cegły. Skład zbadaj przed doborem nowej.

3 Woda w murze

Sprawdź obróbki, odpływ i źródło zawilgocenia, zanim zaplanujesz osuszanie.

4 Naprawa punktowa

Wymieniaj tylko uszkodzone fragmenty, jeśli pozwala na to stan i wartość materiału.

5 Dobór spoiny

Nowa zaprawa powinna współpracować z historycznym murem. Potwierdź rozwiązanie z konserwatorem.

6 Próbka na elewacji

Wykonaj uzgodnione pole próbne i oceń je po wyschnięciu oraz z perspektywy ulicy.

7 Biologia na murze

Zidentyfikuj porost lub roślinę przed usunięciem. Dobierz metodę do podłoża i przyczyny.

8 Karta naprawy

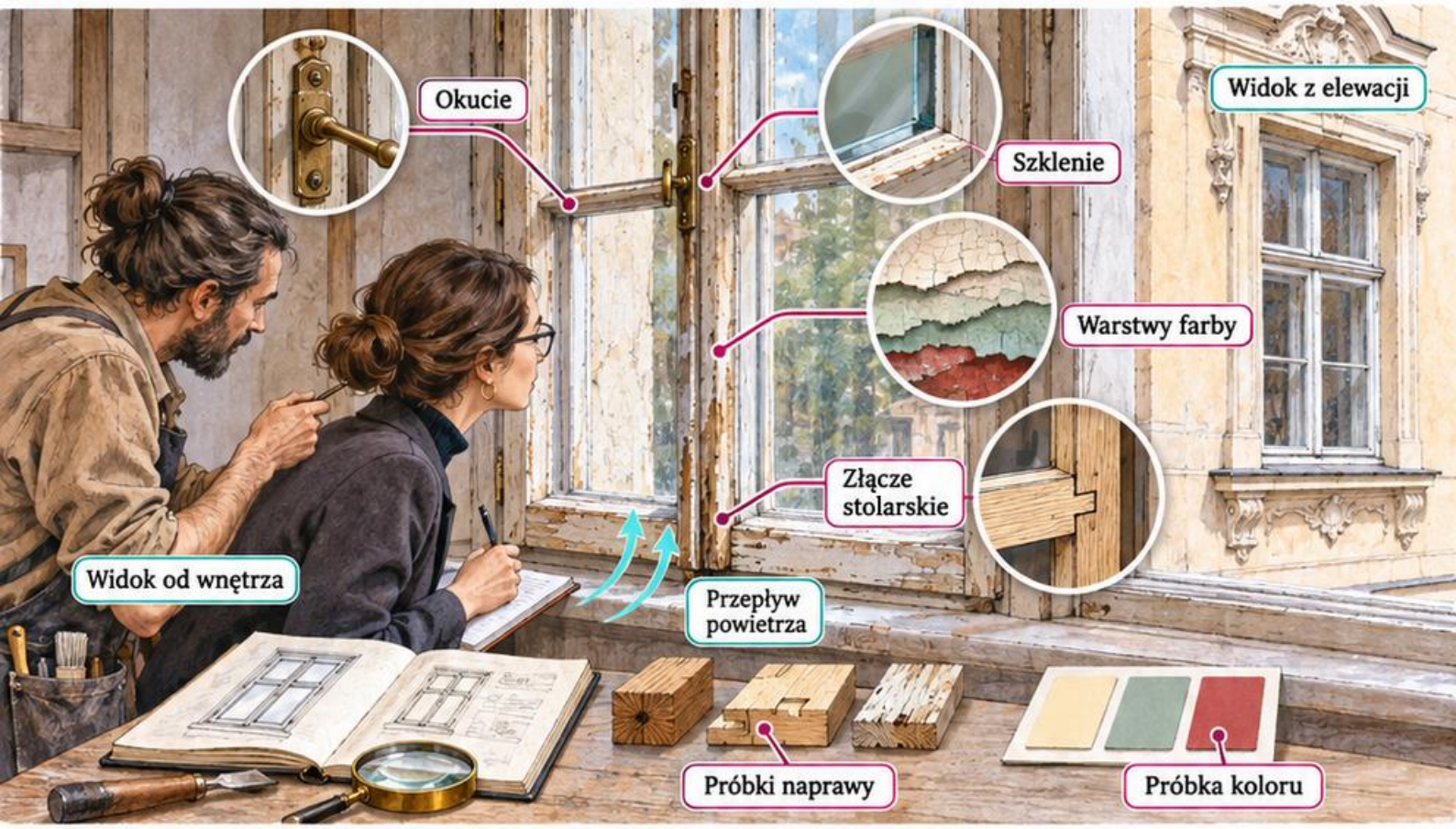

Zapisz zakres, skład użytych materiałów, wykonawcę i zalecenia dalszej kontroli.

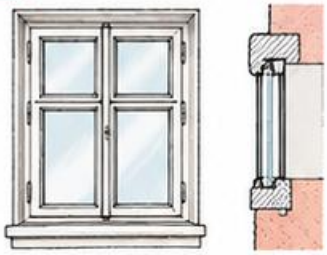
*Naprawa ma szanować **pracę starego materiału.***

Opracowania 2153–2160: zachowanie stolarki okiennej

Rozpoznaj naprawę, szczelność i wpływ na wygląd elewacji

1 Rodzaj konstrukcji

Zapisz podział skrzydeł, sposób otwierania, materiał i relację do muru.

2 Stan drewna

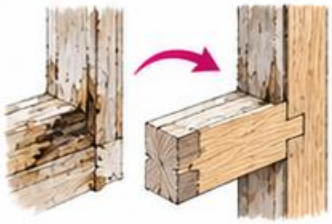
Sprawdź miejsca zawilgocenia, rozwarstwienia i wcześniejszych napraw.

3 Warstwy farby

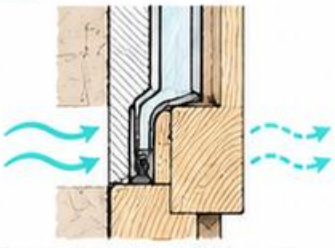
Udokumentuj kolor i stan powłok. Badanie składu powierz specjalistom.

4 Naprawa elementu

Rozważ wymianę lokalną i zachowanie części oryginalnej, jeśli pozwala na to stan.

5 Uszczelnienie

Ogranicz nieszczelność bez utraty możliwości bezpiecznego użytkowania i wentylowania.

6 Komfort akustyczny

Rozważ dodatkową ochronę po sprawdzeniu wpływu na ciężar, wygląd i obsługę skrzydła.

7 Próbka koloru

Oceń ją w świetle elewacji i wnętrza, po uzgodnieniu zakresu z opiekunem obiektu.

8 Karta stolarki

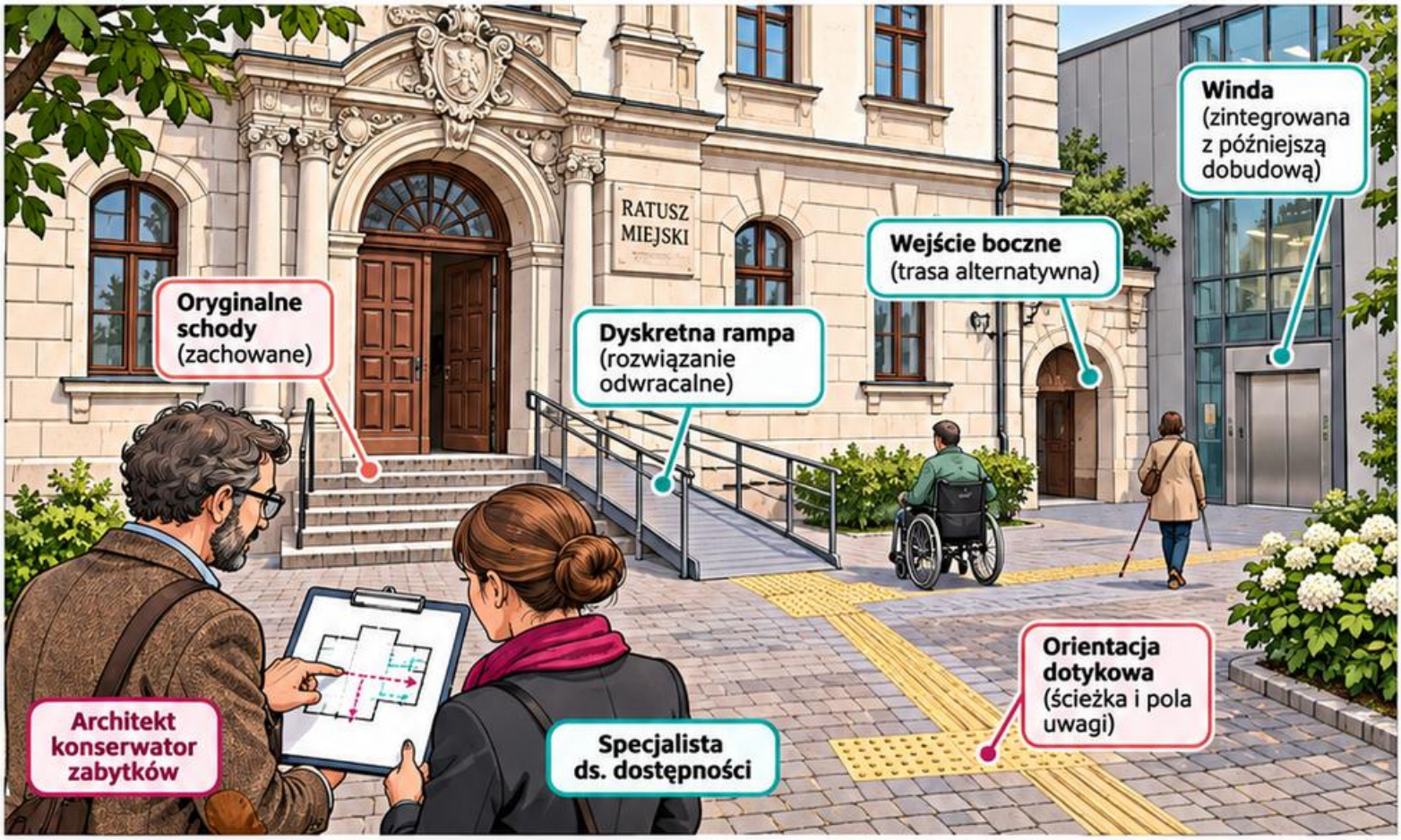

Zapisz każde okno, stan, plan prac i elementy do ponownej kontroli.

Zachowanie detalu zaczyna się od dokładnego opisu.

Opracowania 2161–2168: dostępność w obiekcie historycznym

Szukaj rozwiązania użytecznego i proporcjonalnego do wartości

Ciągła droga

Prześledź trasę od chodnika do głównych funkcji bez nagłych przerw.

Główne wejście

Najpierw zbadaj możliwość dostępnego wejścia wspólnego. Unikaj niepotrzebnego osobnego dojścia.

Rozwiązanie odwracalne

Sprawdź, czy element można usunąć bez trwałej utraty wartości historycznej.

Zmiana poziomu

Porównaj rampę, podnośnik lub trasę alternatywną z uwzględnieniem użytkownika i kontekstu.

Informacja zmysłowa

Łącz czytelne znaki, kontrast, dotyk i orientację przestrzenną.

Uzgodnienie

Rozmawiaj z opiekunem zabytku, specjalistą dostępności i użytkownikami na wczesnym etapie.

Dostępna funkcja

Dopasuj dostępność do rzeczywistego programu, a nie tylko do wejścia i holu.

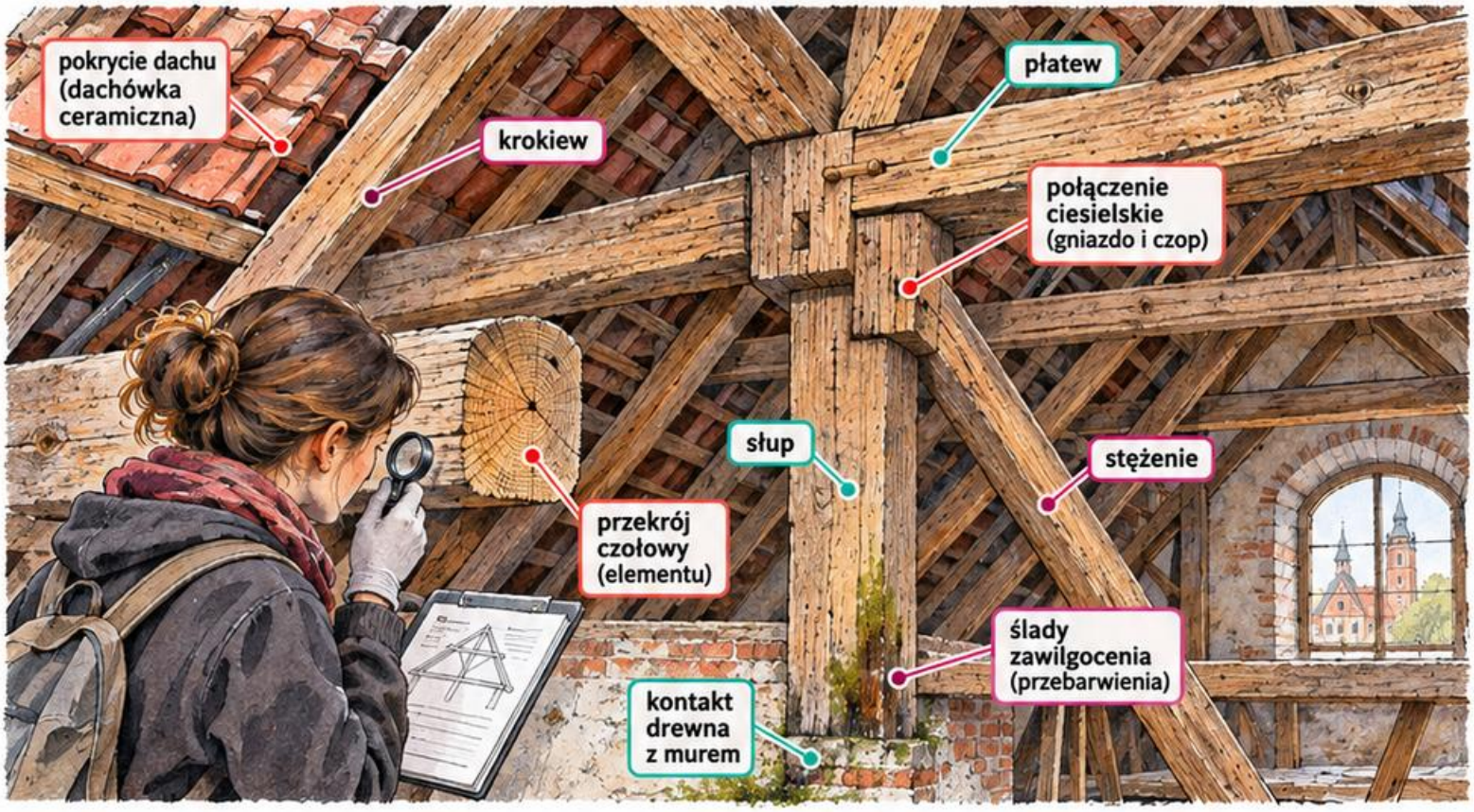
Uzasadnienie

Zapisz rozważone możliwości, ograniczenia i wybrane rozwiązanie.

Wartości historyczne i użyteczność badaj razem.

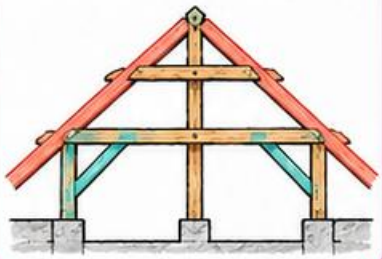
Opracowania 2169–2176: więźba i element drewniany

Rozpoznaj układ, połączenia i ślady zawilgocenia

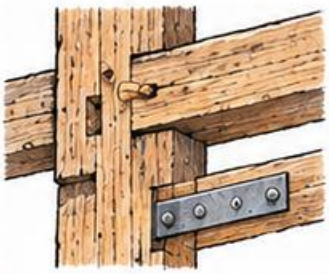
1 Układ elementów

Narysuj kolejność krokwi, płatwi, słupów i stężeń widoczną w obiekcie.

2 Połączenie

Zapisz typ złącza, jego stan i późniejsze wzmocnienia.

3 Wilgoć i wentylacja

Zbadaj drogę wody, przewietrzanie i kontakt drewna z murem.

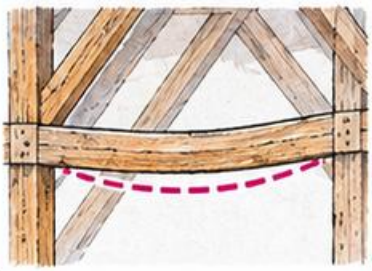
4 Ślad biologiczny

Udokumentuj otwory, przebarwienia i pył. Rozpoznanie szkodnika powierz specjaliście.

5 Ugięcie elementu

Zapisz widoczną deformację i jej zakres. Nie oceniaj nośności bez obliczeń i oględzin.

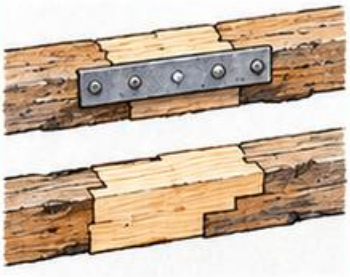
6 Dostęp do naprawy

Ułatw kontrolę newralgicznych połączeń po wykonaniu nowej warstwy dachu.

7 Wymiana lokalna

Porównaj wzmocnienie i wymianę, zachowując możliwie dużo oryginalnego materiału.

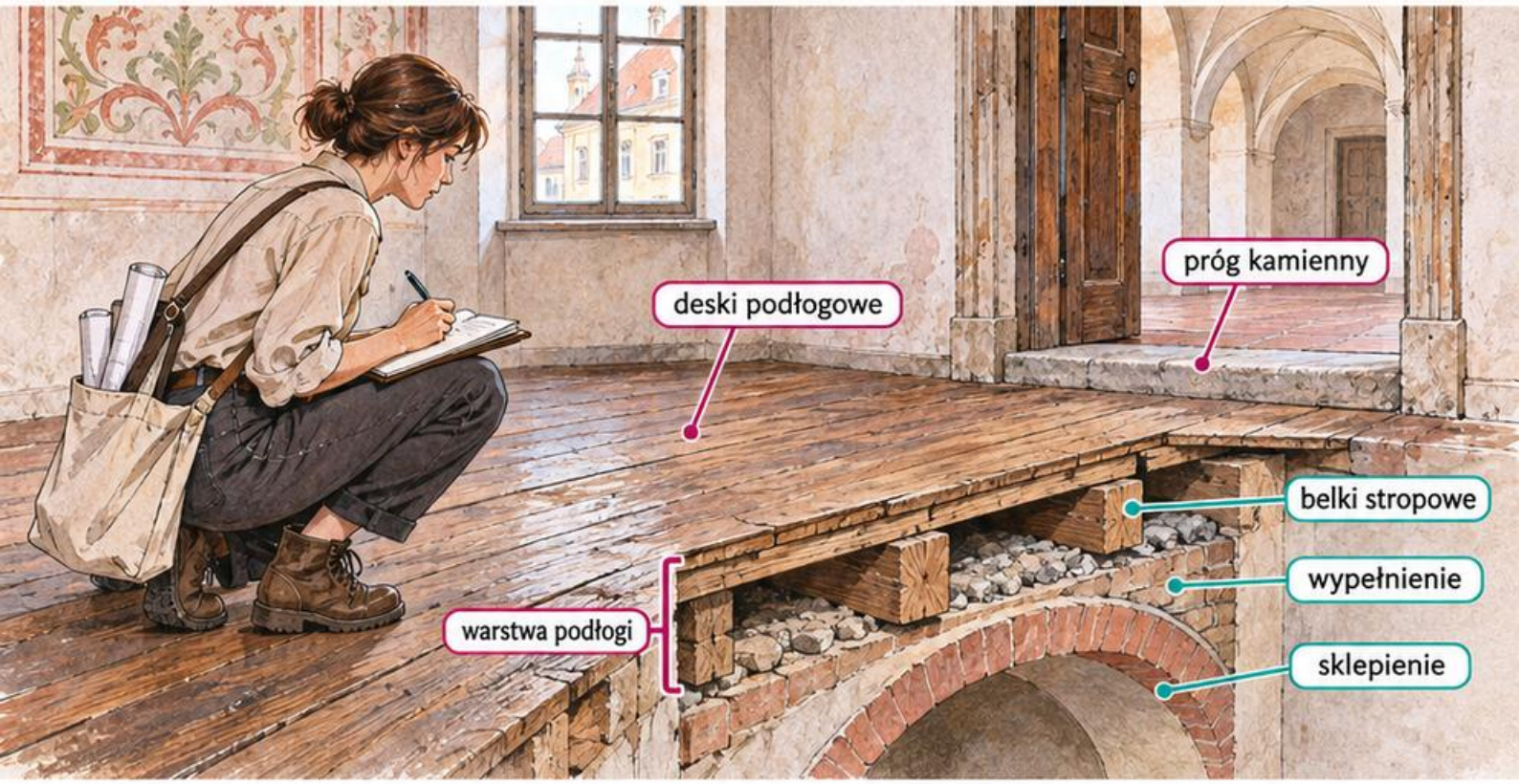
8 Karta przeglądu

Zapisz lokalizację, zdjęcie, obserwację, pilność konsultacji i osobę odpowiedzialną.

Opracowania 2177–2184: podłoga i warstwy użytkowe

Rozpoznaj materiał, konstrukcję i ślady przekształceń

1 Wzór i układ

Zapisz kierunek desek, rytm, obramowania i miejsca uzupełnień.

2 Materiał powierzchni

Rozpoznaj drewno, kamień, ceramikę lub warstwę wtórną.

3 Warstwa podłogi

Sprawdź podparcie i możliwy układ warstw przed prowadzeniem instalacji.

4 Ślady użytkowania

Zaznacz wytarcia, przebarwienia i miejsca napraw bez przypisywania im przyczyny.

5 Próg i różnica poziomu

Połącz ochronę krawędzi z wygodnym przejściem i zachowaniem oryginalnego detalu.

6 Ochrona przed wilgocią

Rozpoznaj, skąd pochodzi wilgoć. Nie zamykaj warstwy bez oceny specjalisty.

7 Próbka wykończenia

Porównaj odcień i połysk w miejscu, w którym będzie widoczna naprawa.

8 Dokumentacja przekroju

Zapisz stan, warstwy, próbę, decyzję i zakres, który wymaga dalszej diagnozy.

Podłoga opowiada o zmianach w całym budynku.

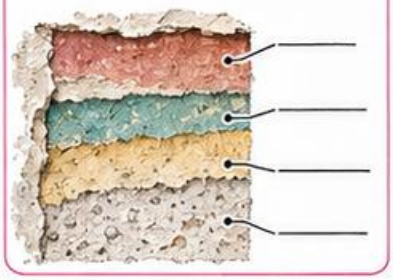
Opracowania 2185–2192: tynk i dawne powłoki

Czytaj przekrój warstw i szukaj przyczyny uszkodzeń

1 Przekrój warstw

Zapisz kolejność tynku, gruntu i powłok widocznych w odkrywce.

2 Różnica materiału

Odróżnij naprawę od oryginalnej warstwy na podstawie oględzin i badań.

3 Odspojenie

Zaznacz zasięg i położenie. Nie usuwaj materiału przed dokumentacją.

4 Źródło zawilgocenia

Sprawdź dach, rurę, grunt i wentylację zanim zaproponujesz naprawę powierzchni.

5 Próba oczyszczania

Dobierz metodę po uzgodnionej próbie, aby ograniczyć utratę oryginalnego materiału.

6 Dobór zaprawy

Porównaj parametry i skład w porozumieniu ze specjalistą od danego podłoża.

7 Powrót koloru

Oceń próbkę obok zachowanej powłoki w świetle pomieszczenia.

8 Mapa ścian

Prowadź numerowane zdjęcia, próbki, opisy warstw i decyzję o dalszym badaniu.

Nie maskuj przyczyny nową warstwą.

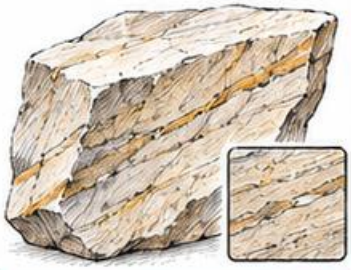
Opracowania 2193–2200: kamień w detalu architektonicznym

Czytaj obróbkę, wodę i sposób połączenia z innym materiałem

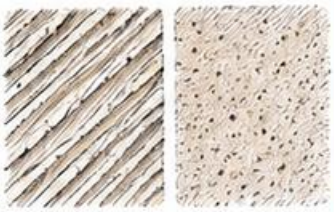
1. Rodzaj kamienia

Zapisz barwę, fakturę, kierunek uwarstwienia i widoczne żyły.

2. Obróbka powierzchni

Porównaj ślady narzędzia i sposób wykończenia z zachowanym fragmentem.

3. Styk materiałów

Sprawdź, jak kamień łączy się z cegłą, metalem lub tynkiem.

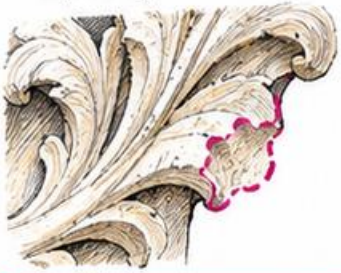
4. Droga wody

Obserwuj zaciek, krawędź i spływ. Ustal źródło przed czyszczeniem.

5. Ubytek detalu

Zaznacz jego zasięg na zdjęciu i rysunku, nie wypełniając go na próbę.

6. Powierzchnia biologiczna

Rozpoznaj porosty i naloty. Dobierz sposób postępowania po badaniu podłoża.

7. Próbka naprawy

Oceń zgodność materiału, faktury i sposobu odprowadzania wody.

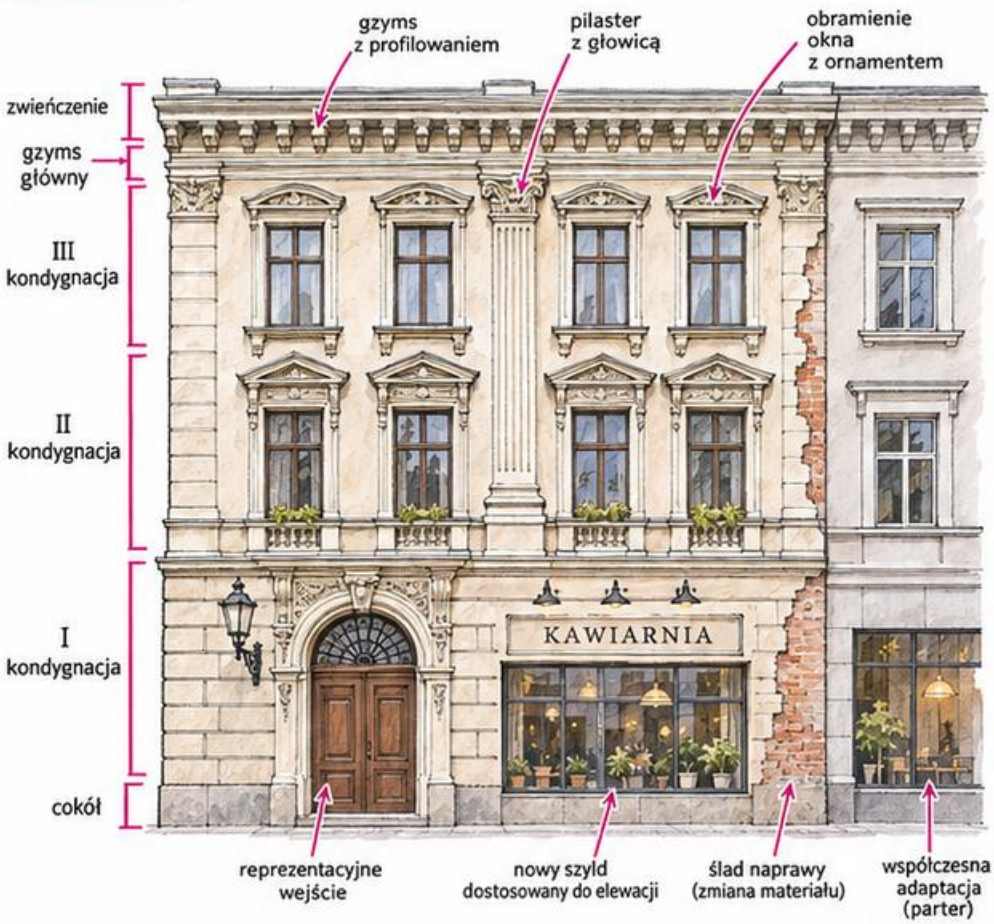
8. Ochrona po naprawie

Zapisz zakres kontroli i warunki obserwacji po kolejnych sezonach.

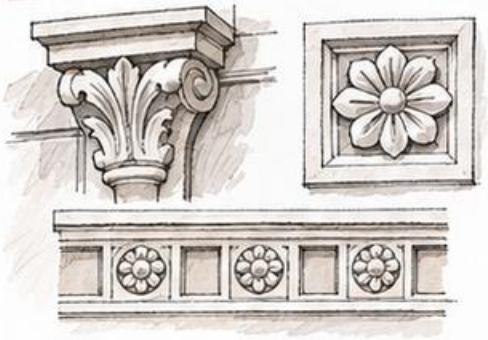

Opracowania 2201–2208: czytanie detalu elewacji

Łącz formę, funkcję, materiał i historię przekształceń

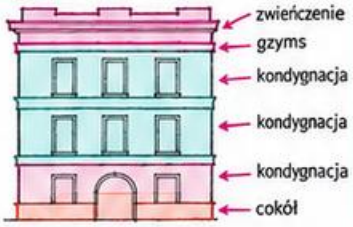
Szkic detalu – *motyw powtarzalny*

Szkic w terenie – *czytanie elewacji*

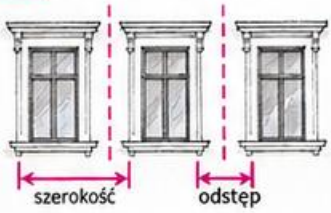

1 Podział elewacji

Zaznacz cokół, kondygnacje, gzyms i zwieńczenie jako części kompozycji.

2 Rytm otworów

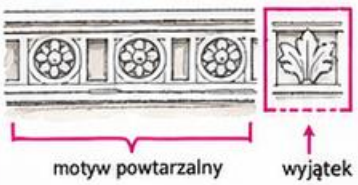
Porównaj ich szerokość, odstępy i relację do wnętrza budynku.

3 Detal funkcjonalny

Sprawdź, czy element osłania, odprowadza wodę, podkreśla wejście czy porządkuje okno.

4 Motyw powtarzalny

Rozpoznaj, co wraca na elewacji i gdzie pojawia się wyjątek.

5 Ślad naprawy

Zaznacz zmianę materiału lub geometrii i sprawdź, kiedy mogła powstać.

6 Nowy szyld

Zintegruj informację bez zasłaniania ornamentu i głównej kompozycji elewacji.

7 Skala ulicy

Obejrzyj detal z bliska i z poziomu chodnika. Oceniaj go w obu odległościach.

8 Wniosek z obserwacji

Opisz, jak elewacja łączy funkcję, materiał i charakter miejsca.

Opracowania 2209–2216: dach historyczny i woda

Odczytaj pokrycie, obróbki, spływ i relację z konstrukcją

1 Rodzaj pokrycia

Zapisz materiał, sposób ułożenia i miejsca późniejszych napraw.

2 Kalenica i kosz

Sprawdź ciągłość pokrycia przy zmianie połaci i połączeniu z pionem.

3 Obróbka komina

Rozpoznaj styk dachu z kominem i możliwą drogę wody.

4 Rynna i spust

Ustal, gdzie trafia woda i czy spust nie zawilgaca elewacji lub gruntu.

5 Wentylacja połaci

Sprawdź drogę powietrza oraz warstwy, zanim zamkniesz dach nowym wykończeniem.

6 Drewno więźby

Oglądaj miejsca podparcia, styki z murem i ślady zawilgocenia.

7 Próbka pokrycia

Porównaj kształt i kolor z zachowanym fragmentem w rzeczywistym świetle.

8 Plan kontroli

Zapisz miejsca sprawdzenia po opadzie, naprawę i odpowiedzialność za przegląd.

Woda ujawnia jakość całego połączenia.

Opracowania 2217–2224: komfort i ochrona przegród

Oceniaj wpływ ulepszenia na historyczny mur jako całość

1 Stan przed zmianą

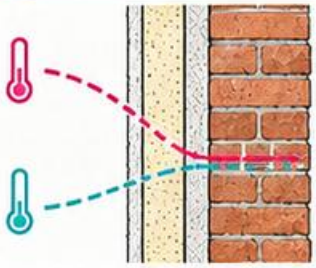
Zbadaj mur, zawilgocenie, zasolenie i wcześniejsze naprawy przed doborem warstwy.

2 Wartość elewacji

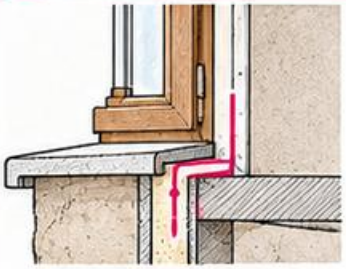
Rozpoznaj, które detale zewnętrzne i wewnętrzne powinny pozostać widoczne.

3 Izolacja od środka

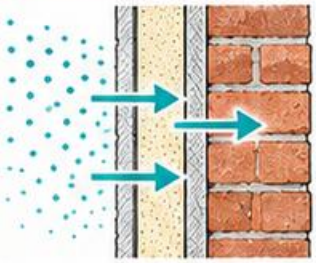
Nie dobieraj jej bez analizy wilgotności i temperatury w przekroju przegrody.

4 Mostek przy oknie

Sprawdź połączenie nowej warstwy z ościeżem, parapetem i stropem.

5 Para wodna

Ustal drogę wysychania i działanie wszystkich warstw na podstawie projektu specjalisty.

6 Ogrzewanie

Porównaj lokalizację źródła ciepła, przepływ powietrza i wpływ na wykończenie.

7 Próbka wnętrza

Oceń detal przy oknie i narożniku, zanim powielisz rozwiązanie w całym obiekcie.

8 Monitoring

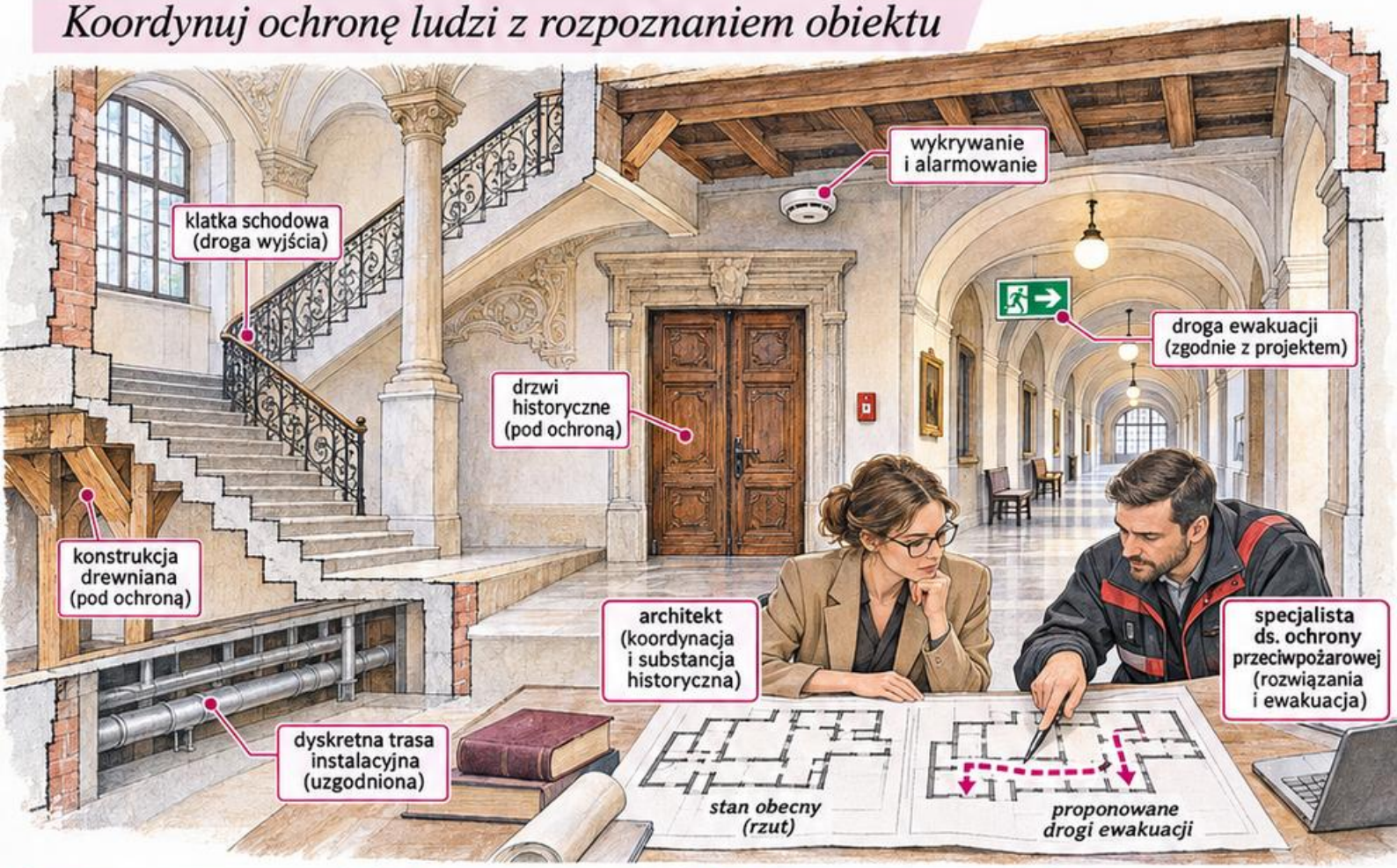

Zapisz punkty kontroli, warunki pomiaru i osobę odpowiedzialną po wykonaniu.

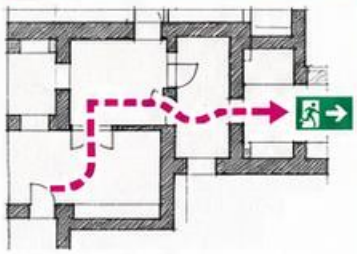
Ulepszenie energetyczne nie może pomijać wilgoci.

Opracowania 2225–2232: bezpieczeństwo i substancja historyczna

Koordynuj ochronę ludzi z rozpoznaniem obiektu

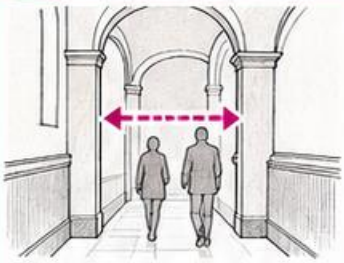

1 Drogi wyjścia

Zbadaj ciągłość drogi od pomieszczenia do wyjścia zgodnie z projektem specjalisty.

2 Wąskie gardło

Oznacz miejsca zwężenia, zmiany kierunku i możliwej kolizji podczas ewakuacji.

3 Drzwi historyczne

Ustal, czy można je dostosować, zachowując funkcję i istotny detal.

4 Wykrywanie

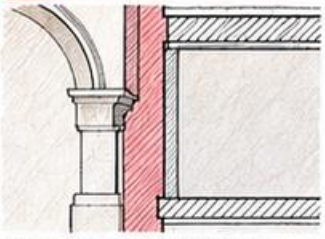
Rozmieść systemy wykrywania i alarmowania w uzgodnieniu z właściwym projektantem.

5 Ochrona konstrukcji

Rozpoznaj materiały i połączenia, zanim dobierzesz zabezpieczenie ogniochronne.

6 Podział stref

Sprawdź, jak wydzielić strefy bez nieuzasadnionej utraty historycznej substancji.

7 Dostęp służb

Uwzględnij dojazd, wejście i rozpoznawalną informację o układzie obiektu.

8 Scenariusz ćwiczenia

Przejdź plan z zespołem i zapisz, co wymaga korekty lub dodatkowego uzgodnienia.

Bezpieczeństwo wymaga projektu i aktualnej weryfikacji.

Opracowania 2233–2240: dostępność od wejścia do celu

Sprawdzaj ciągłość, zasięg informacji i możliwość wyboru

1 Od ulicy do wejścia

Przejdź trasę od przystanku lub miejsca postoju bez nagłej bariery.

2 Wejście czytelne

Pokaż, gdzie wejść, jak otworzyć drzwi i dokąd prowadzi dalsza droga.

3 Różne sposoby informacji

Połącz tekst, symbol, kontrast i dotyk tam, gdzie użytkownik podejmuje decyzję.

4 Orientacja w budynku

Powtarzaj widoczne punkty i spójne nazwy stref na kolejnych odcinkach.

5 Przestrzeń manewru

Ustaw meble tak, by zachować przejście, podejście i miejsce na zawrócenie.

6 Dostęp do funkcji

Nie ograniczaj rozwiązania do wejścia. Sprawdź każdą ważną funkcję programu.

7 Odpoczynek

Zapewnij miejsca siedzenia i możliwość poczekania przy głównej trasie.

8 Test całej drogi

Poproś osoby o różnych potrzebach o przejście i opisz napotkane bariery.

Dostępność jest cechą całego doświadczenia.

Opracowania 2241–2248: orientacja i zmysły

Projektuj informację dostępną także bez jednego kanału

1 Widoczny kontrast

Oddziel ważne krawędzie od tła, by łatwiej rozpoznać zmianę funkcji.

2 Informacja tekstowa

Używaj prostych nazw, czytelnego kroju i krótkiej instrukcji w miejscu decyzji.

3 Dotykowy plan

Pokaż układ i cel w formie, którą można poznać bez patrzenia.

4 Podpis obrazu

Połącz ilustrację z opisem, który przekazuje jej najważniejsze znaczenie.

5 Sygnał dźwiękowy

Dodaj wskazówkę słuchową tam, gdzie wspiera orientację i nie konkuruje z innymi dźwiękami.

6 Ogranicz bodźce

Zaproponuj spokojniejszą drogę lub miejsce odpoczynku od ekspozycji.

7 Jedna nazwa

Powtarzaj tę samą nazwę pomieszczenia na znaku, mapie i informacji personelu.

8 Test bez podpowiedzi

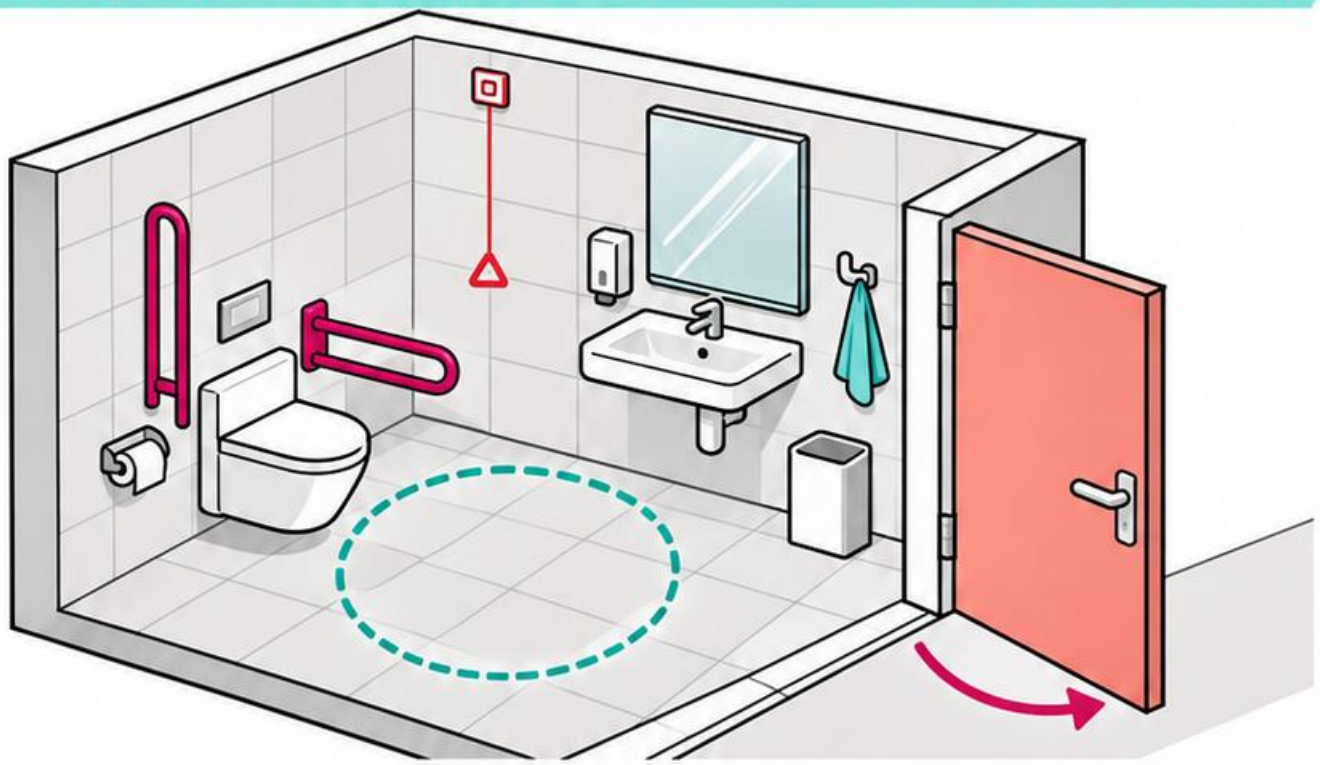

Sprawdź, czy nowy użytkownik rozumie przekaz bez objaśnienia autora projektu.

Dostępna informacja jest spójna i wielokanałowa.

Opracowania 2249–2256: prywatność i samodzielność

Sprawdź wejście, transfer, wyposażenie i możliwość wezwania pomocy

1 Czytelne oznaczenie

Umieść znak przed wejściem, w widocznym miejscu na trasie.

2 Droga do drzwi

Sprawdź, czy podejście i otwarcie drzwi nie kolidują z ruchem w korytarzu.

3 Transfer i podparcie

Zapewnij układ umożliwiający bezpieczne przesiadanie się i korzystanie z poręczy.

4 Umywalka i lustro

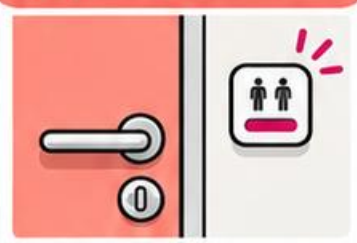
Ustaw je tak, by mogły służyć osobom o różnym wzroście i pozycji.

5 Wyposażenie pod ręką

Sprawdź zasięg dozownika, uchwytu, haczyka i kosza w rzeczywistym użytkowaniu.

6 Prywatność

Zadbaj o zamek, sygnalizację zajętości i brak niepożądanego wglądu.

7 Wezwanie pomocy

Zaplanuj czytelny przycisk lub linkę i sposób reakcji personelu.

8 Weryfikacja projektu

Porównaj układ z aktualnymi wymaganiami i przetestuj go z użytkownikami.

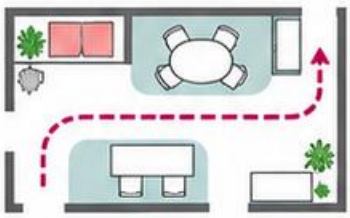
Użyteczność i prywatność projektuj razem.

Opracowania 2257–2264: wybór bodźców i miejsca

Projektuj przestrzeń, w której użytkownik może znaleźć własny rytm

1 Przewidywalny układ

Utrzymuj czytelne strefy i nie zmieniaj kierunku podstawowej trasy bez potrzeby.

2 Miejsce spokojne

Zapewnij wybór cichszego miejsca, które nie odcina od grupy ani opiekuna.

3 Ogranicz wizualny chaos

Porządkuj wyposażenie i ekspozycję. Ułatw rozpoznanie najważniejszej informacji.

4 Kontrola światła

Daj możliwość osłonięcia odblasku i wyboru miejsca o innym natężeniu światła.

5 Przejście między aktywnościami

Zaznacz zmianę funkcji przestrzeni kolorem, materiałem lub widocznym punktem.

6 Pauza bez presji

Stwórz miejsce, w którym można odpocząć i wrócić do zajęcia we własnym tempie.

7 Akustyczna osłona

Ogranicz pogłos i przenikanie rozmów przez układ, wyposażenie i materiały.

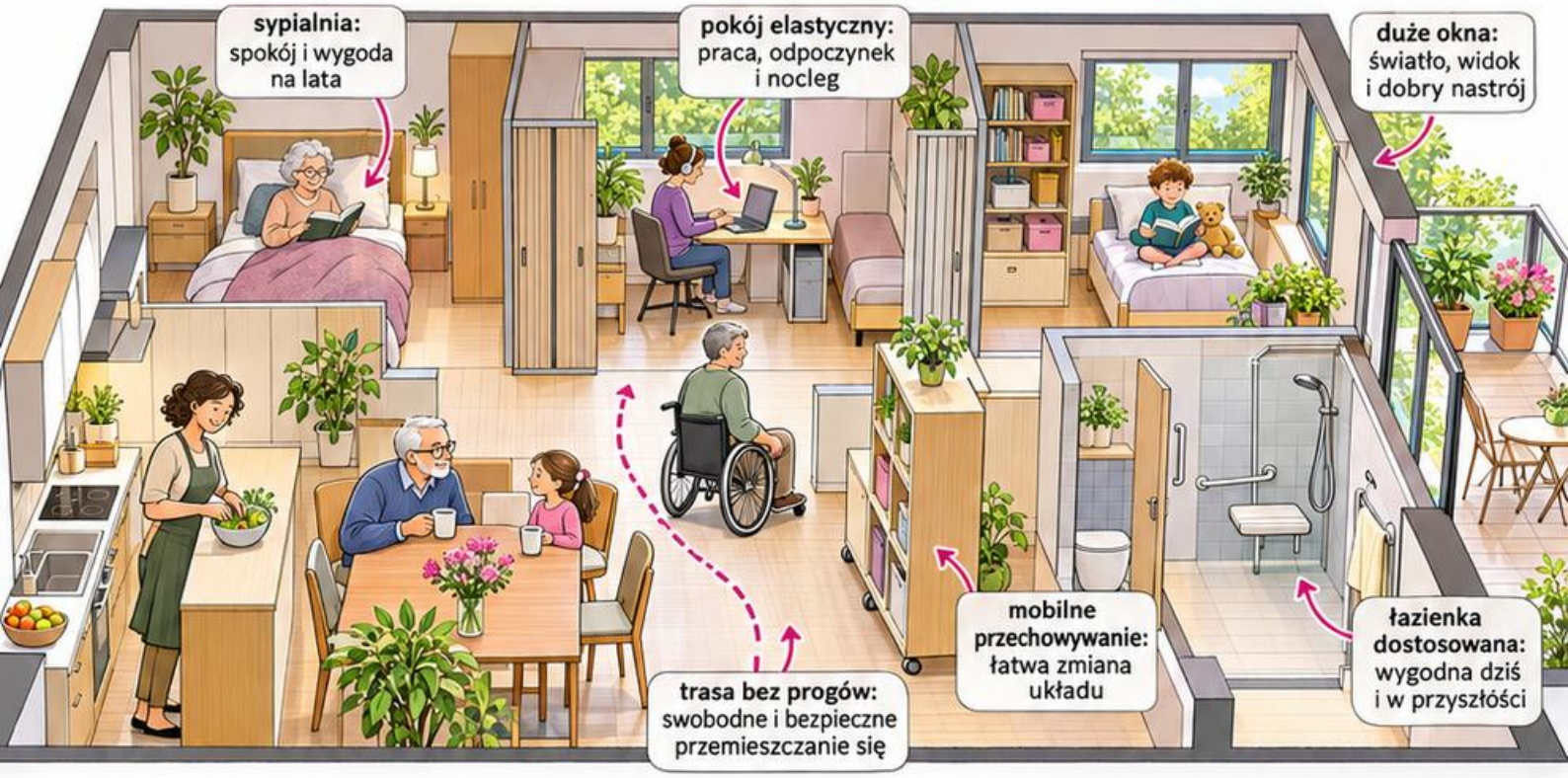
8 Rozmowa z użytkownikiem

Zapytaj, które elementy pomagają, a które utrudniają codzienne korzystanie.

Opracowania 2265-2272: elastyczne mieszkanie

Przewiduj zmianę potrzeb bez utraty czytelnego układu

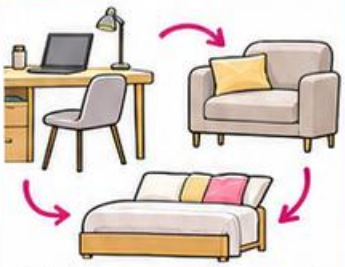

1 Zmiana użytkownika

Zapisz, kto mieszka teraz i jakie zmiany mogą pojawić się w przyszłości.

2 Pokój o kilku funkcjach

Połącz pracę, odpoczynek i nocleg bez blokowania podstawowej trasy.

3 Przestrzeń na pomoc

Sprawdź, czy można wspierać drugą osobę bez konfiiktu z meblami i drzwiami.

4 Wygodny dostęp

Ogranicz różnice poziomu i zapewnij dostęp do najważniejszych pomieszczeń.

5 Łazienka adaptowalna

Pozostaw możliwość montażu poręczy lub zmiany wyposażenia po konsultacji.

6 Schowek elastyczny

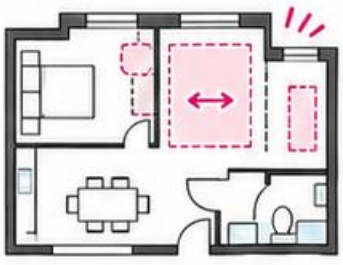
Ułatw zmianę zawartości i zasięgu bez przebudowy całej zabudowy.

7 Sąsiedztwo i wsparcie

Pomyśl o dostępie do usług, transportu i relacji, które wspierają samodzielność.

8 Plan możliwej zmiany

Zaznacz elementy, które można przestawić, doposażyć lub wymienić.

Elastyczność jest wartością codzienną, nie rezerwą na papierze.

Opracowania 2273–2280: dostępna droga miejska

Projektuj skrzyżowanie odczytywane ruchem, wzrokiem i dotykiem

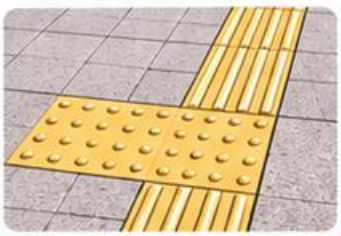
Krawężnik

Połącz chodnik z jezdnią bez progu utrudniającego przejście.

Pole uwagi

Zastosuj czytelne oznaczenie dotykowe przy zmianie kierunku lub strefy ruchu.

Czas przejścia

Sprawdź działanie sygnału w rzeczywistej sytuacji użytkownika i zgłoś potrzebę korekty.

Widoczność

Usuń przeszkody zasłaniające pieszego kierowcy i kierowcę pieszemu.

Peron przystanku

Zapewnij ciągłe dojście, miejsce oczekiwania i wejście do pojazdu.

Strefa oczekiwania

Ustaw wiatę, ławkę i informację tak, by nie blokowały chodnika.

Ruch rowerowy

Pokaż, gdzie przecina się z dojściem pieszym i jak użytkownicy rozpoznają granicę.

Audyt trasy

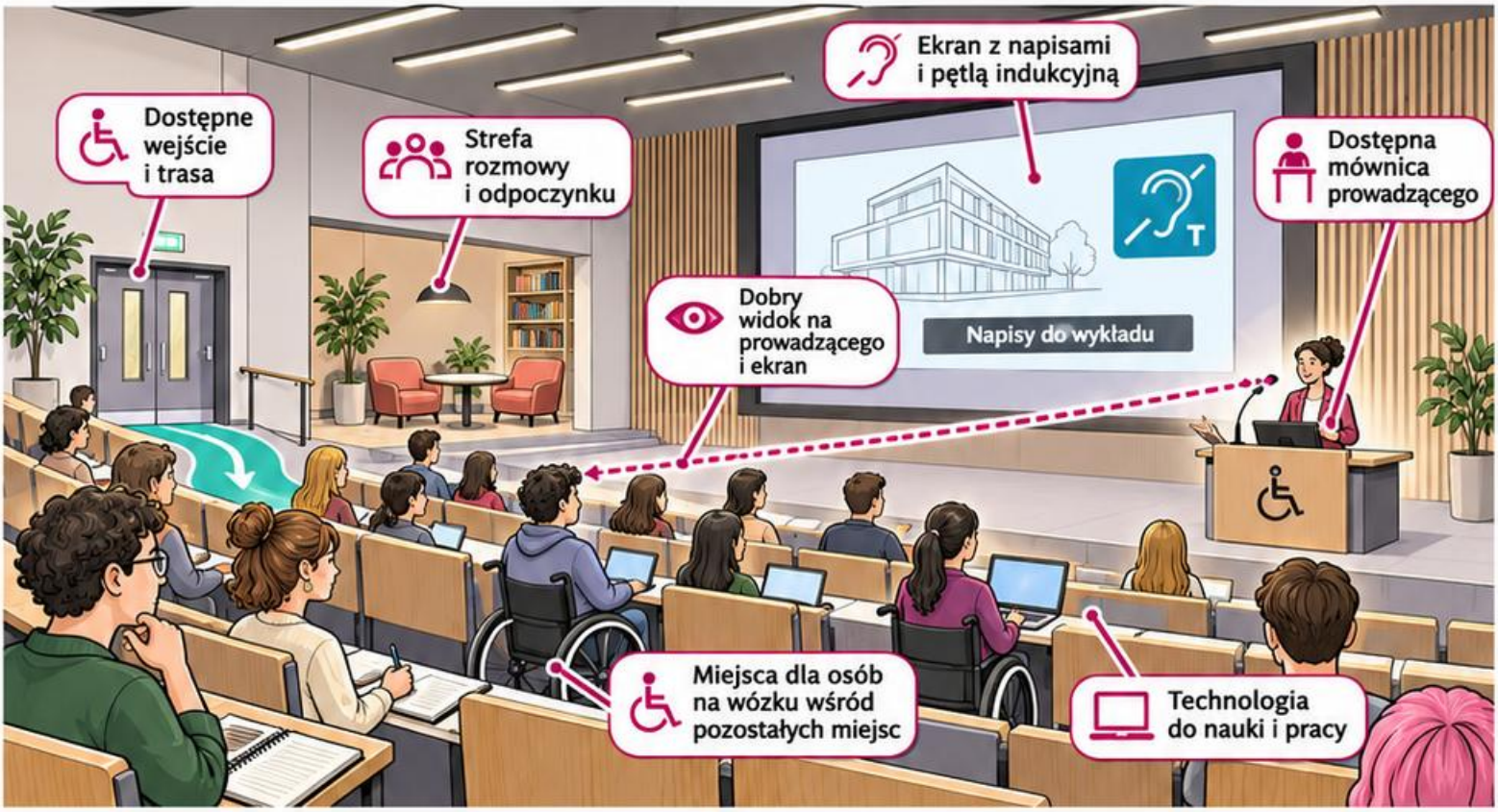
Przejdź od przystanku do celu z osobami o różnych potrzebach i zapisz bariery.

Każde przejście jest fragmentem jednej ciągłej trasy.

Opracowania 2281–2288: sala dostępna dla różnych osób

Sprawdzaj wejście, miejsce, widok, akustykę i technologię

1 Droga do sali

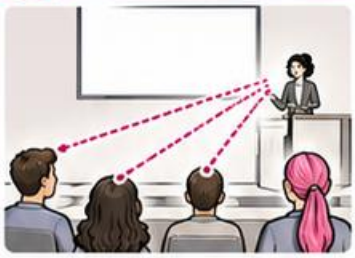
Zapewnij czytelne dojście od wejścia i głównej trasy budynku.

2 Wybór miejsca

Daj możliwość usiąść blisko, z boku lub wśród grupy bez osobnego wydzielania.

3 Widok prowadzącego

Sprawdź widoczność z różnych miejsc przy zmianie ustawienia sali.

4 Dźwięk i napisy

Połącz zrozumiałe nagłośnienie z tekstem na ekranie i dobrą widocznością twarzy.

5 Oświetlenie zadaniowe

Zachowaj światło na twarzy prowadzącego i możliwość czytania bez olśnienia ekranu.

6 Miejsce na sprzęt

Zaplanuj przestrzeń na komputer, notatki i materiały w wygodnym zasięgu.

7 Strefa pracy

Utwórz miejsce rozmowy i odpoczynku, które nie zakłóca zajęć.

8 Test w zajęciu

- Wykład
- Praca w grupie
- Prezentacja

Sprawdź salę podczas wykładu, pracy w grupie i prezentacji.

Sala działa, gdy każdy może uczestniczyć na własny sposób.

ARCH112 • Projektowanie dostępne

Karta 2289–2296 • Trasa bez barier

KOMPAKTOWY NOTATNIK STUDENTA ARCHITEKTURY

311

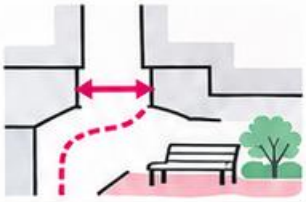
2289 Zbadaj ciągłość trasy od chodnika do celu.

Przeanalizuj, czy droga jest spójna, wygodna i pozbawiona zbędnych przerw od przestrzeni publicznej do wybranego celu w budynku.

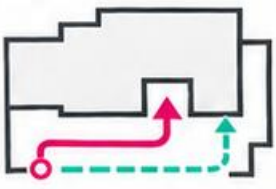
2290 Zaznacz zwężenia, progi i miejsca odpoczynku.

Wskaż na trasie miejsca utrudnień, takie jak zwężenia i progi, oraz zaznacz wygodne miejsca odpoczynku.

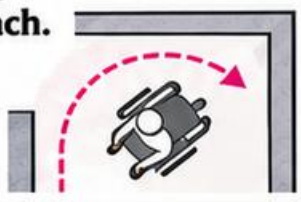
2291 Porównaj drogę główną z wejściem alternatywnym.

Zestaw obie trasy pod kątem wygody, czytelności i dostępności, aby ocenić, która lepiej służy różnym użytkownikom.

2292 Sprawdź manewr wózka na zakrętach.

Oceń, czy na zakrętach jest wystarczająco miejsca na swobodny i bezpieczny manewr wózka, bez kolizji z elementami otoczenia.

2293 Opisz kontrast krawędzi i oznaczeń.

Oceń, czy krawędzie stopni, ramp, podestów oraz kluczowe oznaczenia są wyraźnie odróżnialne od tła i łatwe do odczytania.

2294 Zapisz potrzebę odpoczynku w dłuższej trasie.

Określ, gdzie i dla kogo warto przewidzieć miejsca odpoczynku na dłuższym odcinku drogi, aby trasa była komfortowa.

2295 Uzgodnij przebieg drogi z układem funkcji.

Sprawdź, czy trasa w naturalny sposób łączy najważniejsze funkcje budynku, takie jak wejście, recepcja, komunikacja pionowa i kluczowe strefy użytkowe.

2296 Narysuj trasę i wskaż punkty kontroli.

Wykonaj czytelny rysunek trasy od otoczenia do celu i zaznacz kluczowe punkty kontroli, takie jak wejście, zmiana kierunku, węzeł komunikacyjny czy miejsce odpoczynku.

Trasa bez barier – schemat osiowy

ciągła, dostępna trasa

oznaczenia dotykowe (w strefach kluczowych)

miejsce odpoczynku

wejście do budynku

budynek (kontekst)

zieleń i otoczenie

ARCH112 · Projektowanie dostępne

Karta 2297–2304 · Informacja czytelna dla różnych osób

2297

Umieść informację przed miejscem wyboru drogi.

2298

Połącz piktogram, krótki tekst i czytelny kontrast.

2299

Uporządkuj oznaczenia według ważności.

2300

Sprawdź, czy znak jest widoczny z typowej trasy.

2301

Zapewnij logiczne powtórzenie wskazówek w budynku.

2302

Ogranicz zbędny nadmiar komunikatów.

2303

Przetestuj trasę z osobą, która jej nie zna.

2304

Zapisz, gdzie informacja wymaga poprawy.

ARCH113 · Projektowanie zrównoważone

Karta 2305–2312 · Energia zaczyna się od formy

Orientacja i światło

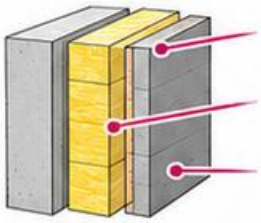
- sale dydaktyczne od południa i wschodu
- funkcje pomocnicze od północy
- strefy wspólne w świetle dziennym

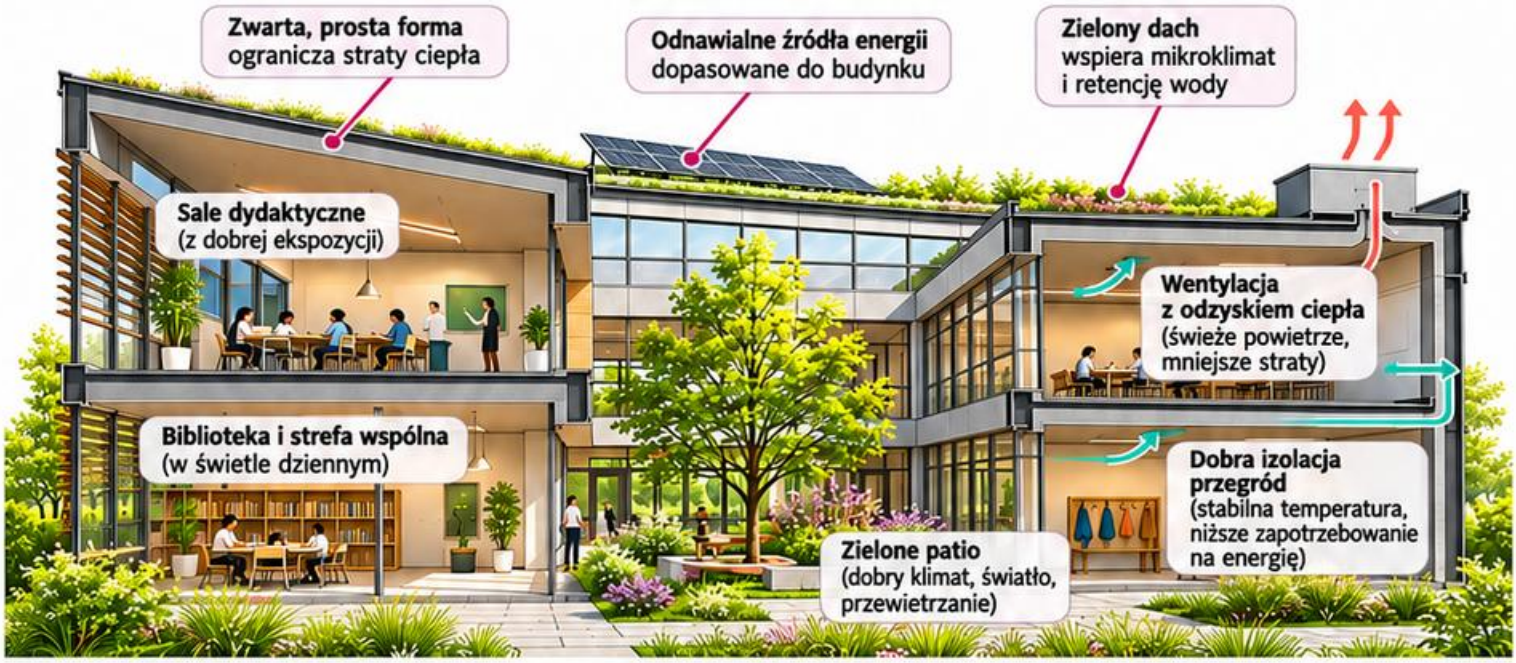
Osłony zewnętrzne

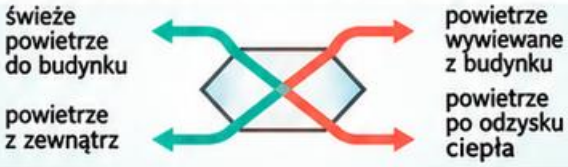
- żaluzje i lamele ograniczają nadmiar słońca
- dopuszczają światło dzienne
- dostosowane do orientacji elewacji

Izolacja przegród

Wentylacja z odzyskiem ciepła

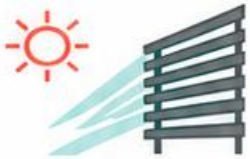

2305

Ustaw funkcje względem światła i stron świata.

2306

Ogranicz przegrzewanie przez kształt i osłony.

2307

Rozróżnij zyski słoneczne od strat ciepła.

2308

Dobierz rozwiązania do klimatu i użytkowania.

2309

Zapisz założenia przed porównaniem wariantów.

2310

Oceniaj energię w całym cyklu użytkowania.

2311

Sprawdź wpływ zacienienia otoczenia.

2312

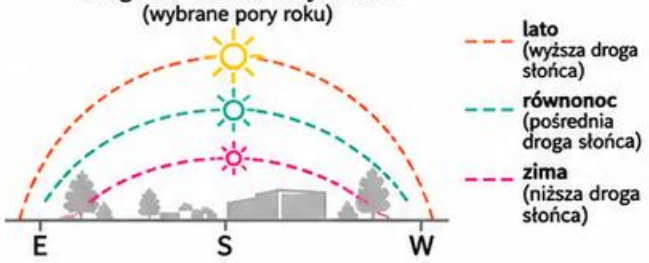
Wyjaśnij wybór na przekroju budynku.

ARCH113 • Projektowanie zrównoważone

Karta 2313–2320 • Światło dzienne i osłona

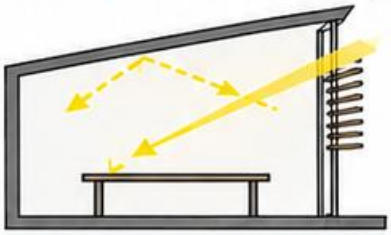
Droga słońca nad horyzontem
(wybrane pory roku)

Rozkład światła dziennego we wnętrzu
(schematycznie)

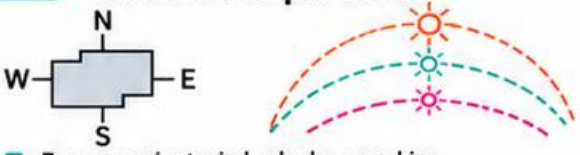

2313 Rozrysuj drogę światła od okna do wnętrza.

- Pokaż główną wiązkę światła.
- Zaznacz odbicia od sufitu i ścian.
- Wskaż, jak światło dociera do stanowiska pracy.

2314 Uwzględnij orientację i zmienność pór roku.

- Zaznacz orientację budynku na szkicu.
- Pokaż, jak zmienia się kąt i nasłonecznienie latem, w okresach przejściowych i zimą.
- Opisz wpływ na oświetlenie wnętrza.

2315 Dobierz osłonę do widoku i ekspozycji.

- Rozważ żaluzje, panele, screen lub inne rozwiązanie.
- Odnieś wybór do ekspozycji (kierunku światła).
- Uwzględnij zachowanie widoku na otoczenie.

2316 Ogranicz olśnienie bez nadmiernego zaciemnienia.

- Wskaż źródła olśnienia w swoim wariancie.
- Zaproponuj korektę osłony lub ustawienia elementów.
- Zachowaj dostęp do światła dziennego i widoku.

2317 Sprawdź światło przy stanowisku pracy.

- Przeanalizuj oświetlenie płaszczyzny pracy (biurko, model).
- Oceń równomierność i komfort widzenia.
- Zaproponuj ewentualne dostosowania (osłona, układ, materiał).

2318 Zestaw szkic z obserwacją modelu.

- Wykonaj szkic rozkładu światła we wnętrzu.
- Zestaw go z obserwacją modelu (np. makiety światła).
- Porównaj zgodność i opisz różnice.

2319 Zapisz miejsca o zbyt silnym kontraście.

- Wskaż w kadrze miejsca o zbyt dużej różnicy jasności.
- Opisz, co powoduje kontrast (np. bezpośrednie słońce, odbicia, zestawienie jasnych i ciemnych powierzchni).
- Zaproponuj sposób jego ograniczenia.

2320 Porównaj warianty w podobnych warunkach.

- Zestaw co najmniej trzy warianty osłony.
- Porównaj je przy tej samej orientacji i porze roku.
- Oceń oświetlenie, widok i komfort we wnętrzu.

315

ARCH113 · Projektowanie zrównoważone

Karta 2321–2328 · Woda opadowa na działce

2321 Narysuj kierunek spływu z dachu i terenu.

- Pokaż, jak woda spływa z połaci do rynien i dalej na działce.
- Zaznacz naturalny kierunek spływu po nawierzchniach.

2322 Oddziel powierzchnie przepuszczalne od uszczelnionych.

przepuszczalne (chłonne)

uszczelnione (niechłonne)

- Wskaż na planie, które nawierzchnie wchłaniają wodę (np. kruszywo, kratka trawnikowa), a które ją odprowadzają (np. dach, kostka, płyty).

2323 Wskaż miejsce czasowego zatrzymania wody.

- Zaznacz nieckę (retencyjny ogród deszczowy), w której woda może czasowo się gromadzić.
- Pokaż, jak woda dociera tam z dachu i z terenu.

2324 Zaplanuj bezpieczny przelew podczas ulewy.

- Wyznacz kierunek nadmiaru wody z niecki.
- Poprowadź przelew po terenie w sposób bezpieczny i czytelny (np. obniżeniem, korytkiem z kamienia), z dala od wejść i stref użytkowych.

2325 Dobierz rośliny do warunków i pielęgnacji.

jeżówka purpurowa

trzcinnik ostrokwiatowy

kosaciec żółty

- Wybierz gatunki odporne na okresowe podmakanie i suszę.
- Uwzględnij prostą pielęgnację (np. cięcie, usuwanie suchych części, utrzymanie niecki).

2326 Zostaw dostęp do czyszczenia odpływów.

- Zaprojektuj łatwy dostęp do czyszczenia rynien, rur spustowych i wlotów do niecki (np. studzienka, osadnik z kratką).
- Zadbaj, by elementy były widoczne i wygodne w obsłudze.

2327 Powiąż retencję z układem przestrzeni.

- Włącz ogród deszczowy w strefy wypoczynku i zieleni.
- Poprowadź ciągi piesze tak, by kierowały wodę do zieleni.
- Wykorzystaj retencję jako atrakcyjny element przestrzeni publicznej.

2328 Opisz działanie systemu na przekroju.

- Na przekroju pokaż ciągły proces: zbieranie wody z dachu, odprowadzenie, czasowe zatrzymanie w ogrodzie deszczowym, infiltrację do gruntu oraz bezpieczny przelew.
- Opisz krok po kroku, jak woda krąży po działce.

